

DAN VEZISTOV

NOVO MESTO — Vezisti JLA praznujejo svoj dan 26. septembra. Ob tej priložnosti vabi območni odbor kurirjev in vezistev za dolensko regijo na srečanje, ki bo v sredo, 26. septembra, dopoldne v novomeški vojašnici Milana Majcna. Tu bodo v počastitev dneva vezistov odprli moderen kabinet za zvezo in pripravili razstavo sodobnih sredstev za zvezo. Oboje bo še posebno zanimivo za šolarje in za radiomaterje, zato so vabljeni, da se udeležijo srečanja sedanega mladega rodu vezistov v JLA s partizanskimi kurirji in vezisti. Območni odbor za dolensko regijo bo imel ta dan tudi svečano sejo. Posebnih vabil na srečanje ne bo.

„ZLATA PUNČKA“ ZA LISCO

ZAGREB — Na Zagrebškem velesejmu, ki so ga zaprli v nedeljo, je sevniška Lisca kot edina od slovenskih konfekarjev prejela laskavo priznanje „zlato punčko“. Združene manekenov Modra in Zabrebški velesejmu sta jim jo podelila za celotno kolekcijo ženskih bluz za to jesen in zimo, torej za nekaj, kar ni bilo narejeno le za sejem, temveč prihaja v redno prodajo konec septembra. To je šele druga kolekcija bluz, ki jih Lisca kot svoj nov izdelek prodaja doma in na tujem pod znamko Foxy. Največ zaslug za oblikovanje nagrajenih bluz ima inž. Nada Novšak iz Lisce.

OZIMNICE ŠE NI

KOČEVJE, RIBNICA — V minulih letih so občani v teh dneh že lahko kupili ozimnico, letos pa še ne. V prodajni kooperaciji ZKGP Kočevje smo zvedeli, da imajo za ozimnico le čebulo po 37 din in papriko po 50 din kg, ostalo pa bodo predvidoma dobili po 20. septembru.

V Mercatorjevi prodajalni Sadjec—zelenjava v Kočevju bodo prodajali ozimnico šele po 27. septembru, krompir po 29 din kg, jabolka jonatan in delišes po 53 din kg, čebula po 40 din in zelje po okoli 30 din kg. Težave oz. zakasnitev s prodajo je nastala predvsem zaradi krompirja, ki gnije in ga je bolje kupiti kasneje.

Stilles na Jalti

Sevniška tovarna zaključuje izvozne posle že za prihodnje tričetrtletje

SEVNICA — Stillesov tozd Notranja oprema nadaljuje z uveljavljeno tradicijo sevniških mizarjev. Natančni in kakovostni izdelavi dodajo zdaj še lastni inženiring ter dobivajo vse več naročil.

V Šali pravijo, da lahko dobavijo kupcu vse od žlice do mize in postelje. Ta čas imajo na tujih trg usmerjenih kar četrtno vseh proizvodnih zmogljivosti. Razen v evropskih državah, posebno v ZRN in Veliki Britaniji, dosegajo vse več uspehov tudi v ZDA. Izvažajo celo v Angolo, Alžirijo, Irak, Jordanijo, Izrael. Kot zanimivost naj omenimo, da bo Stilles prevzel tudi dve zelo zahtevni nalogi, opremo celotnega hotela na Jalti in obnovo po potresu poškodovanega cetinjskega Državnega muzeja.

A. Ž.

JUBILEJNO SREČANJE NA SILOVCU — Privabilo je nekaj tisoč ljudi, ki so se tokrat po asfaltu pripeljali v partizansko vas pod Orlico. Med gosti je bil tudi Sergej Kraigher. (Foto: Jožica Teppey).

Snidenje brigadirjev

Mladi Posavci v Sevnici

SEVNICA — Občinska konferenca ZSMS je minuli petek povabila v sindikalno dvorano brigadirje letošnje akcije v Brkinih in posavske pionirje, člane brigade XIV. divizije.

Najmlajši so pred vrstniki iz MDB Kozjanski odred lahko ponosno razvili osvojeni trak akcije. Nasploh so bili izredno marljivi. Med drugim so pionirji pripravili kar 16 stenčavov, ki bodo v kratkem razstavljeni na sevniški osnovni šoli. Pionirska brigada je bila po sestavi tudi popolna, s čimer so imeli težave starejši vrstniki. V MDB Kozjanski odred so

POZABLJENI ŽULJI — Za spomin ostaja le tisto najlepše. Take trenutke so sevniški in posavski brigadirji ovekovečili z diapozitivi. (Foto: A. Železnik)

udarniško značko osvojili trije brigadirji.

Slika o mladinskem prostovoljnem delu v sevniški občini s tem za letos še ni popolna. Pristeti je treba še delo brigadirjev iz naselja v Šentvidu pri Planini v okviru akcije Kozjanski 84, ki so tudi letos prihajali na delo v sevniško občino.

A. Ž.

STOTISOČI NAROČNIK

LJUBLJANA — Podjetje za PTT promet Ljubljana bo 25. septembra priredilo krajšo slovesnost, na kateri bo novinarjem predstavilo 99.999., 100.000 in 100.001. Telefonskega naročnika na svojem območju. Kot smo zvedeli, bo stotisoči naročnik iz ribniške občine.

SPREJEM ZA DRŽAVNE PRVAKE — Predsednik novomeške skupščine Uroš Dular in predsednik OK SZDL Boris Škedelj sta v torek pripravila sprejem za letošnje državne prvake iz novomeške občine. Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi priznanja, ki so jih prejeli atleti Šikonja, Gabrijel Primec in Fabijan, zamejski Slovenec Robert Hmeljak, ki je v nedeljo osvojil naslov državnega prvaka v motociklizmu v kategoriji do 125 ccm, ter kolesarji Novak, Sandi in Darko Papež, Bojanc, Smole, Božič, Glivar in Lavrič. (Foto: B. Budja)

Oživel partizanski Silovec

Slavje v rojstnem kraju Kozjanskega odreda, ki je veliko prispeval k razmahu NOB — Govornik Bogo Gorjan o „advokatih tujih interesov“

SILOVEC — Po petih letih so se tukaj znova srčali kozjanski borci in aktivisti ter skupaj z domačini, z mladino in množico drugih obiskovalcev iz domicilnih občin Krško, Brežice, Sevnica, Laško, Šentjur in Šmarje poslavili 40-letnico ustanovitve Kozjanskega odreda.

Slavje na Silovcu se je začelo z letalskim mitingom, v katerem sta odlična pilota iz enote Zvonka Kramarja, major Lazar Miljković in kapetan Marko Bukovec, trebanjski rojak, prikazala taktične in letalne sposobnosti naših sodobnih letal Galeba in Orala.

● Na seji skupščine skupnosti borcev Kozjanskega odreda, skupnosti aktivistov kozjanskega območja in skupnosti VDV, ki je bila v soboto dopoldne v Sromljah, je Mirko Kambič v imenu občinske skupščine v Brežicah izročil skupnosti borcev Kozjanskega odreda listino o priznanju. Zbori občinske skupščine so se odločili za podelitev na seji 13. septembra. To je priznanje za pomemben prispevek Kozjancev v povojnem razvoju.

Udeležence srečanja je kot predstavnika občine gostiteljice pozdravil Mirko Kambič, slavnostni govornik pa je bil nekdanji komisar Kozjanskega bataljona Bogo Gorjan, danes predsednik ZZB NOV Slovenije. Začel je pri razcvetu ljudske oblasti na Kozjanskem. V osrčju Bohorja je bila že avgusta 1944 okrožna konferenca OF, ki jo je ob udeležbi 150 aktivistov vodil Sergej Kraigher. Na tem območju so ustanavljali tiskarne in bolnice, zelo dobro pa je bila organizirana mladina. Gorjan je poudaril, da je ljudska oblast, priborjena pred 40 leti, pokazala izredno življenjsko moč in da je našemu narodu nihče ne bo mogel odvzeti, niti tehnobirokracija niti levi ali desni krajneži, niti tisti posamezniki in ozki krogi, ki tajno po malem kuhajo in spodbujajo nerazpoloženje tudi s pomočjo revij in glasil, čemur se pridružujejo posamezniki cerkveni mošnje, ki v verskem tisku občasno slavijo izdajalce in belogardiste ter vzbujajo nostalgijo po klerikalizmu. „Ravno zato, ker smo vsi prevzeti z reševanjem družbenih in gospodarskih težav,“ je nadaljeval Gorjan, „ne smemo dovoliti, da to izkoristijo posamezniki in ozki krogi za uresničevanje njihovih razdrilnih načrtov. Kritiko moramo zato ločiti od kritike, kritiko v sistemu in tako, ki je naperjena proti vsem nam. V našem sistemu moramo s takimi pojavi obračunati sami ljudje.“

Ne smemo dovoliti, da nam posamezne revije ali celo glasila privatizirajo ozke grupe ljudi. Če javnost, ki so ji članki, pesmi ali pamfleti namenjeni, ne odgovori in primerno ukrepa, se lahko zgodi, da si bodo taki advokati tujih interesov domišljali, da govorijo v imenu kulture, mladine in drugih slojev naših upravljalcev.

Ne smemo dovoliti, da nam posamezne revije ali celo glasila privatizirajo ozke grupe ljudi. Če javnost, ki so ji članki, pesmi ali pamfleti namenjeni, ne odgovori in primerno ukrepa, se lahko zgodi, da si bodo taki advokati tujih interesov domišljali, da govorijo v imenu kulture, mladine in drugih slojev naših upravljalcev.

FILMSKO GLEDALIŠČE

NOVO MESTO — Drevi ob 19. uri bodo v novomeškem Domu kulture za obiskovalce filmskega gledališča zavrteli film „Kitajski sindrom“. Prireditelji vabijo k čim večjemu obisku te zanimive predstave. Pričakujejo, da bo „Kitajski sindrom“ prav tako dobro sprejet kot pred njim „Gandhi“.

Obrtni sejem presežnikov

V Celju doslej največji obrtni sejem — Nagrada Karlu Željku, priznanje Urošu Ruprehtu ml.

CELJE — Predsednik slovenske gospodarske zbornice inž. Marko Bulc je 14. septembra v centru Golovec odprl letošnji, 17. mednarodni sejem obrti, največji doslej.

Predsednik Bulc je prav temu sejmu priznal pomembno spodbudo za razvoj obrti. Nanjo upravičeno raču-

namo pri spreminjanju naše gospodarske strukture. Delež obrti je zaenkrat še vedno premajhen v družbenem proizvodu, kjer dosega le 10 odstotkov. Kritično je govoril o prepočasnem povežovanju z združenim delom, preredke so pobude za ustanavljanje novih obratov.

Kako naj bi bilo z vsem tem, to bodo povedala številna strokovna posvetovanja, ki bodo danes in jutri. Lepi, koristni in raznovrstni izdelki v razstavnih paviljonih pa govorijo sami zase. Kdor se bo do vključno nedelje potrudil na ta sejem, mu ne bi smelo biti žal. Lahko bo videl vrsto izdelkov, ki jih sicer na trgu ni in ki v marsičem zamenjujejo uvoz.

Tokratni sejem pomeni napredek tudi v inovacijski dejavnosti obrtnikov. Šesto nagrado in s tem 20.000 dinarjev je prejel Karel Željko iz Novega mesta za svoje izpopolnjene električne naprave. Bronasto sejemsko priznanje za kakovostni obrtniški izdelek je prejela zadruga Bohor iz Sevnice za izdelek svojega kooperanta Uliha Ruprehta ml. Izdelek Ruprehtovega konstrukcijskega biroja je primerek glave za privijanje ali odvijanje vijakov. To sta najvidnejša uspeha obrtnikov iz devetih občin, ki jih pokriva naš list.

A. ŽELEZNIK

Kdo izvablja strokovnjake iz IMV?

Kdo bo izvajal sanacijski program?

NOVO MESTO — Po sprejemu sanacijskega razvojnega programa IMV konec lanskega decembra je novomeška skupščina, ki je ta program verificirala, priporočila delovnim in drugim samoupravnim organizacijam ter skupnostim, da pomagajo IMV s svojimi strokovnjaki, hkrati pa, da z o-slijo visoko strokovne delavce iz IMV samo v soglasju s to delo organizacijo. Zadnjič je občinska skupščina tako priporočila izreka na junjski seji. Kaže pa, da je lepa in dobronamerna beseda kaj malo zalegla, saj ugotavljajo, da se dogaja prav obratno, kot so želeli. Namesto da bi se v IMV pritok strokovnjakov povečeval, je teh čedalje manj. Uhajanje drugam, bržkone zaradi večje socialne varnosti, se v zadnjem času zelo povečuje, s tem pa postaja uresničevanje sanacijskega razvojnega naloga v IMV vsak dan težje. Da bi nekako preprečili to kadrovsko „skubljenje“ IMV, je občinski izvršni svet te dni pozval vse kadrovske „lačne“ v občini, da vendarle začno spoštovati priporočilo občinske skupščine in kadrom iz IMV ne odpirajo vrat, če iščejo službo pri njih.

olucije in NOB. Utrjevati moramo ljudsko oblast, s katero smo začeli na Kozjanskem pred 40 leti.“ svoj govor je Gorjan zaključil z mislijo, da si samo z delom lahko izboljšamo življenje.

V kulturnem programu so nastopili združeni pevski zbori, kapelska godba na pihala in folkloristi, vsi iz domače občine. V osnovni šoli na Sromljah je razstavila dela iz žgane gline ter olja borka Kozjanskega odreda Jožica Komadina — Pepca, nekoč učenka te šole.

Prepričan sem, skupaj z vami, da je za nas vse predvsem važno, da gradimo na velikih pridobitvah naše rev-

J. TEPPEY

KARLOVCI V ZNAMENJU OBUJANJA SPOMINOV — Tradicionalno srečanje dolenskih železničarjev je bilo v nedeljo pri spominskem domu na Karlovcih pri Hmeljniku. Letošnja proslava in srečanje borcev — železničarjev, ki ju je pripravila konferenca ZSMS ŽTO Novo mesto, je potekala v znamenju jubileja 42-letnice ustanovitve železničarskega rajonskega komiteja in 41-letnice ustanovitve železniške brigade. (Foto: J. Pavlin)

Položaj IMV se ne izboljšuje

Medobčinski svet ZSS za Dolensko o solidarnostni akciji — Evropski sindikati proti naložbam v avtomobilsko industrijo — Težave tudi drugod

NOVO MESTO — Slabosti, ki so se leta in leta kopičile v IMV, ni mogoče odpraviti preko noči, zato si ni čuditi ugotoviti, da se razmere v tej tovarni še niso bistveno popravile. Razveseljivo pa je, da pri reševanju teh zagat v regiji nismo več sami. Vendar pa so se kroničnim težavam največjega dolenskega delovnega kolektiva pridružile še druge. Položaj dolenskega gospodarstva je resen, prihodnost pa neobetavna.

Tem ugotovitvam gre verjeti, saj so plod dolge in temeljite razprave na zadnji seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Dolensko, kjer so sodelovali tudi predstavniki regijskih vodstev drugih družbenopolitičnih organizacij, zbornice, banke in SDK.

Sicer pa je medobčinski svet Zveze sindikatov 17. septembra največ razpravljal o uresničevanju sklepov s prejšnje seje, ki je bila v Novem mestu 8. junija. Pobuda dolenskega medobčinskega sveta Zveze sindikatov o pomoči kolektivom, ki poslujejo z izgubo je padla na plodna tla, saj se za tako solidarnost zavzema tudi republiški svet Zveze sindikatov. Do take pomoči naj bi prihajalo predvsem med kolektivni, ki so že sicer povezani v repoverige. Takim kolektivom naj bi pomagali tudi z denarjem iz skladov skupnih rezerv. Vendar pa v regiji začasno odstopamo od akcije, s

katero naj bi namenili enodnevni zasluge za IMV.

Čeprav je res, da IMV ni več deležna samo besedne podpore, je treba resnici na ljubo povedati, da izguba ni bila pokrita z dolgoročnimi sredstvi. Zato se položaj IMV ne izboljšuje, dodatne težave se bodo začele tudi, ko se bo

● K težavam IMV pa je treba na Dolenskem pristeti še resne razmere v drugih organizacijah združenega dela. Obseg industrijske proizvodnje upada, prav tako delež pokritosti uvoza z izvozom, slabša se ekonomičnost in donosnost poslovanja. Ker se bodo že jeseni, zlasti pa prihodnje leto spremenile obresti za kredite, ker se v naših tovarnah povečujejo zaloge, se lahko precej dolenskih organizacij združenega dela znajde v še hujših težavah.

spremenil zameteni osebni dohodek. Tedaj bo tak dohodek prejemala kar polovica delavcev, s tem pa bo podrt tudi nagrajevanje po delu. Prav nagrajevanje, zlasti še kako potrebnih kadrov, pa je eden izmed največjih problemov. Mnogi odhajajo za bolj-šim osebnim dohodkom, česar pa ni mogoče preprečiti s priporočili.

Kot je bilo že napisano, naj bi k reševanju IMV več prispeval tudi Renault. Toda predstavnik IMV, ki se je udeležil evropske sindikalne konference delavcev, zaposlenih v avtomobilski industriji, je povedal, da so sindikati proti naložbam v to panogo. Tako naj bi tudi Renault ne vlagal več v širjenje zmogljivosti. Tudi dokončna odločitev, ki naj bi jo sprejeli konec tega meseca po razgovorih med IMV, Renaultom in republiškim izvršnim svetom, še ne bo sprejeta pred oktobrom ali celo novembrom.

VREME
V soboto in nedeljo bo spre-menljivo oblačno vreme z ob-časnimi padavinami.

Prepričani, da je treba nekaj ukreniti

Inflacija kot izraz gospodarskih slabosti najbolj skrbi Jugoslovane

LJUBLJANA — Kmalu bo prišlo do podražitev stanarin in komunalnih storitev, kar bo občutno prizadelo življenjsko raven mestnih družin. Upravičenosti podražitev res ni mogoče oporekati. Tarife mestnega prometa in ogrevanja so povezane že s povečanjem cen goriva. Finančne težave vodnogospodarskih organizacij so preskrbo z vodo skoraj povsod pripeljale v krizo, stanovanjski sklad pa je resno ogrožen zaradi neekonomskih stanarin.

Povsem drugo vprašanje je, kako bodo mestne družine uspele prenesti nove cene. Predvidene so olajšave za socialno ogrožene družine, mfi pa jasno, kako bodo to prenesla vsa druga gospodinjstva, predvsem tista, v katerih je dohodek od rednega dela edini vir dohodkov.

Stanovanjsko-komunalne dejavnosti imajo monopolni položaj, zato jih je nedvomno treba obravnavati na poseben način. Tudi v preteklih letih so nenehno dražile svoje storitve, na koncu koncev pa se je izkazalo, da so denar najmanj uporabljale za izboljšanje dela.

Sodeč po raziskavi, ki jo je opravil zvezni zavod za tržne raziskave, več kot polovica Jugoslovanov meni, da so razmere v gospodarstvu zelo slabe, nekaj manj jih verjame, da se iz njih lahko izkopljejo z lastnimi silami, vseh skupaj pa je strah inflacije.

● Nad tri četrtine prebivalcev skrbi stanje v družbi. Zlasti so zaskrbljeni tisti, ki so že v delovnem razmerju, zelo mladi ljudje (18—24 let) in skupine ljudi z višjo in visoko strokovno izobrazbo, posebno še v Sloveniji. Zaskrbljeni pa so tudi kvalificirani in visokokvalificirani delavci in visokokvalificirani delavci. Ogromna večina Jugoslovanov je prepričana, da je treba nekaj ukreniti. Tri četrtine anketirancev ima predloge, kaj naj bi to bilo, samo 2% pa je izrazitih pesimistov, ki izjavljajo, da ni mogoče ničesar storiti. Zaskrbljuje pa je, da vsak peti Jugoslovan ne ve, kaj bi morali storiti.

Predlagajo pa v glavnem to, kar ponavljajo politiki in ekonomisti. Odgovori kažejo, da je Jugoslavija enotna glede osnovnih vrednot, za katere se je treba bojevati, drugo pa je vprašanje, kako, kar pa seveda ne more biti predmet raziskave.

Anketirani Jugoslovani pravi, da nam je potrebno: več dela, večja produktivnost dela, večja proizvodnja, večje varčevanje, boljše gospodarjenje, stroga disciplina, več odgovornosti, zmanjšati inflacijo, zagotoviti stabilne cene, uresničevati politiko stabilizacije (vsi, ne le prek hrbtnov delavcev), zmanjšati zadolženost in uvoz, povečati izvoz, zmanjšati administracijo, povečati kontrolo, zmanjšati število sestankov in govorov, vrniti se h kmetijstvu, onemogočiti kriminal vseh vrst, povečati kazni zanj na vseh ravneh, onemogočiti zlorabo položaja, voditi boljše kadrovske politiko — povsod pomladiti vodstva, strokovnjakom dati vodilne položaje, zamenjati nesposobne in neodgovorne ne glede na položaj, nagraditi dobre delavce, zagotoviti zdravo konkurenco, zagotoviti enotno tržišče, razvijati lastno tehnologijo in zmanjšati vpliv politike na ekonomijo.

K tem ugotovitvam in odgovorom na anketo ni kaj dodati. Morda le to, da so bolj razumljivi, pametni, jasni in kratki kot mnogi govori, ki jih poslušamo na temo: stabilizacija.

VINKO BLATNIK

Na obletnico ustavljeni stroji?

Krški papirničarji zahtevajo sistemske rešitve za ureditev ekonomskega in dohodkovnega položaja proizvodnje papirja — Novo skladišče Tesa?

KRŠKO — Če bi se stvari razvijale tako kot doslej, bi v krški Tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj“ polletna izguba (460 milijonov dinarjev) v proizvodnji papirja ob koncu leta narasla na okrog 600 milijonov. Da se to ne bi pripetilo, je treba še dosledneje izpolnjevati stabilizacijske ukrepe v tovarni in urediti samoupravno sporazumevanje na osnovi skupnega prihodka.

To so poudarili na seji delavskega sveta delovne organizacije „Djuro Salaj“ prejšnji teden. Cene boljših papirjev so zunaj za polkrat večje od časopisnega, pri nas pa kar petkrat.

● V Tovarni embalaže Senovo v Brestanici imajo veliko naročil, precej je tudi posrednega izvoza, ker nimajo medfaznega skladišča, so še bolj na tesnem. Letos naj bi izdelali za 25.000 ton izdelkov; po normativih naj bi imeli za tolikšno proizvodnjo 18000 kv. metrov skladiščnih površin, premorejo pa jih le 10.000. Zato je delavski svet tovarne „Djuro Salaj“ potrdil predlog razširitve skladiščne in proizvodne hale Tesa. Naložba bo veljala okrog 700 milijonov dinarjev.

zato bi kazalo urediti tudi to nesorazmerje,“ je razmišljal direktor temeljne organizacije Papir Zoran Dular, ki je še opozoril, da v času, ko v svetu beleži ta proizvodnja velik razvoj in ustvarja akumulacijo, v Krškem grozi, da bodo morali po 30 letih proizvodnje papirja (obletnica bi oila prihodnje leto!) celo ustaviti stroje.

Delavski svet je sklenil, da je potrebno udeležbo tovarne pri skup-

HIŠNA SAMOUPRAVA SE POČASI PREBUJA

BREŽICE — „Eden od razlogov, za nedelavnost hišnih svetov je zagotovo ta, da gospodarijo s pařami in da si s tem ne morejo privoščiti kakih večjih izdatkov,“ je na zadnji seji občinskega komiteja ZK dejal Tone Jesenko. Menil je, da oddaljevanje od ekonomskih stanarin hišne samouprave ne spodbuja. Skrb za hiše pa se sčasoma vendarle povečuje, čeprav je za zdaj to še izjema. Tam, kjer se trudijo za lepše okolje, navadno tudi bolj cenijo družbeno lastnino.

USPELA PREDSTAVITEV NA VELESEJMU — Letošnji velesejem v Zagrebu je presegal vsa pričakovanja. Rekordno število razstavljalcev iz tujine in domovine je privabilo množice obiskovalcev. Tudi dolenjsko združeno delo se je uspešno predstavilo. Čeprav je bilo na velesejmu malo trebanjskih delovnih organizacij, je uspeh udeleženk presegal pričakovanja. O tem pa se je lahko prepričal tudi predsednik trebanjske občinske skupščine Ivan Gole, ki je skupaj s sekretarjem občinskega komiteja ZK Milanom Kranjcem obiskal med drugim tudi paviljon Tesnil. (Foto: J. Simič)

Uspešno vojaško usposabljanje

V Lanšprežu pri Mirni zaključili tabor za obrambno usposabljanje mladine

LANŠPREŽ — Pred dnevi je bilo tu zaključeno predvojaško izobraževanje mladih, ki ne obiskujejo šol usmerjenega izobraževanja. Čeprav je bilo to pot na voljo manj časa, pa tudi mentorjev ni bilo dovolj, so program usposabljanja v celoti izpolnili in za to poželi tudi priznanja republiškega sekretariata za ljudsko obrambo.

Komandant tabora Ignac Hribar je povedal, da so imeli letos na usposabljanju 74 mladincev, od tega domala polovico deklet. V skladu s programom so se mladi seznanili z orožjem, z vsebino in oblikami sistemske varnosti in družbene samozaščite ter oblikami sodobnega vojskovanja. Seveda so prišle na vrsto tudi druge teme, zlasti pomembna pa je, da so se

mladi seznanili z možnostmi nadaljnega izobraževanja in usposabljanja. Za mlade, ki delajo doma na kmetijah, pa so bila pravašnja tudi predavanja o kmetijstvu.

Življenje v taboru je bilo prilagojeno potrebam mladih ljudi. Zato tudi letos ni manjkalo interesnih dejavnosti, ki so se jih gojenci udeleževali v prostem času. Poleg vrste športnih

OBRAMBNO USPOSABLJANJE — V občini Trebnje so tudi letos pripravili obrambno usposabljanje mladih, ki ne obiskujejo šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Pri nekdanji graščini Lanšprež se je zbralo 31 deklet in 43 fantov, ki so se osemnajst dni usposabljali za naloge SLO in DS. Poleg tega so poslušali predavanja iz sadjarstva, živinoreje, kmetijske mehanizacije, prve pomoči, cestnih predpisov, gospodinjstva in druga. Na sliki: najbolj razburljiv trenutek za vsakega mladince in mladinko, ko iz rok starešine Franca Cuglja prejema pravo vojaško puško. (Foto: Bojan Kuntarič)

poravnali devizno razliko za pretekla leta; naj bi devizne obveznosti do tovarne poravnali še za letos. Vnaprej je treba določiti obseg proizvodnje in vsoto deviz kot nadomestilo za manjši izvoz papirja. Proizvodnjo papirja kaže rešiti sistemsko, to besedo pa so uporabili tudi, ko so opozorili na nujnost ekonomskega in dohodkovnega urejanja položaja proizvodnje časopisnega papirja. V nasprotnem bodo prisiljeni povečati izvoz in pričeti s preusmerjanjem proizvodnje.

P. PERC

Vzroke iskati pri sebi

V GOIP se že zavedajo, da morajo računati predvsem na svoje delo in znanje — Kritično oceniti delo

KOČEVJE — Predsedstvo OK ZK Kočevje je ocenilo kot zelo dober program obravnave sklepov 13. seje CK ZKJ tudi tisti, ki ga je sprejela osnovna organizacija v Itasovem tozdu GOIP. Sekretar te

osnovne organizacije Jože Oberstar je povedal:

„Na razpravo o stabilizaciji in tudi predlogu sklepov 13. seje smo se pripravili, še preden smo dobili navodila od občinskega vodstva ZK. Med drugim smo ocenili delo vseh 32 članov naše osnovne organizacije. Manj delovne, teh je 6 ali 7, smo opozorili, z dvema nedelavnima pa bomo imeli člani sekretariata še poseben razgovor.“

Jože Oberstar: „Če nam ne gre dobro, moramo iskati vzroke za to najprej pri sebi, čeprav je res, da tudi zunanjih vzrokov ni malo.“

Delovna organizacija je dobila novo vodstvo, za katero smo prepričani, da nas bo popeljalo iz težav, komunisti in vsi delavci pa si bomo prizadevali, da bomo njihove zamisli uresničili. Tako so samoupravni organi že sklenili, da moramo mesečno proizvodnjo povečati za tretjino. Zato bo vsak delavec opravil poleg rednih delovnih ur še 24 ur na mesec. To velja tako za proizvodne kot pisarniške delavce, ki bodo tudi delali v proizvodnji.

V okviru uresničevanja predloga sklepov 13. seje bodo razpravljali predvsem o uresničevanju stabilizacijskega in sanacijskega načrta.

Na vprašanje, ali ne bodo vsi ti lepi sklepi zvoneli, kot so že mnogi pri Itasu, je Jože Oberstar zatrdil, da ne bodo. Sam je navajen besedo držati in izpolnjevati skupno sprejete sklepe, to pa bodo zdaj odločneje zahtevali tudi od drugih. Tudi novo vodstvo delovne organizacije je odločno poprijelo za delo. Delavcem je že jasno, da se morajo iz težav izkoptati v glavnem z lastnimi močmi.

—J. PRIMC

Ignac Hribar daje navodila.

srečan, tabornih ognjev so mladi našli čas za pripravo stenčasa, izdali so bilten. Poleg tega pa so pripravili enodneвно delovno akcijo in pomagalizkrajnom Trebelnega pri popravilu ceste med Čužno vasjo in Veliko Strmico.

V vodstvu tabora so sklenili, da bo potrebno v prihodnosti še več pozornosti posvetiti čim bolj nazornemu pouku. Mladinci so bili navdušeni nad obiskom kasarne v Novem mestu, kjer so spoznali vojaški način življenja. Velika škoda pa je, ker se veliko pridobljenih spretnosti kasneje izgubi. Zato bi bilo prav, ko bi krajevne skupnosti prav te mlade ljudi bolj pogosto vključevale v svoja tedena in v sistem ljudskega odpora in družbene samozščite. V času tabora so mladi s samoupravnim načinom življenja dokazali, da so sposobni prevzeti tudi zahtevnejše naloge.

J. S.

Ni vsak član ZK komunist

Prvič se je dogodilo, da o uresničevanju vodilne vloge ZKJ ter o krepitvi idejne akcijske enotnosti razpravlja članstvo ZK, in na določen način tudi nečlanstvo, v široki javni razpravi. To preverjanje lastne podobe kaže, da se ZK zaveda razpok in motečih tonov, ki so se sčasoma prikradli na njeno lice, hkrati pa odraža veliko mero samokritičnosti in poguma, dveh temeljnih lastnosti, ki komuniste izdvajajo iz poprečnosti. Iz zgodovine prihaja kot nezanimljivo pričevanje o visokih osebnostnih kvalitetah, ki so krasile in dajale ugled komunistom. In če danes ponovno stopa v ospredje, da izjemne naloge, ki stojijo pred našo družbo, lahko usmerijo in vodijo le osebnostno dograjni ljudje, potem ni odveč, če zastavimo vprašanje, kakšen je lik komunista danes. Kako na to, subjektivno plat, gledajo naši občani?

JANEŽ MIHELČIČ, sekretar predsedstva OK ZSMS Ribnica: „Komunisti in nekomunisti bi se morali zavedati, da pomeni članstvo v ZK več dela in odgovornosti. Če bi bilo tako, bi bili komunisti drugim občanom vzor, ZK pa bi imela ugled. Tega bi se morali zavedati in tako delati. Potem se občani ne bi spraševali, kaj bodo imeli od tega, če stopijo v vrste ZK.“

TONE KRESE, upokojenec iz Mokronoga: „Mnogi komunisti bolj mislijo na svoje zasebne interese kot na koristi družbe. V ZK mnogi vstopajo, ne da bi se prej izkazali pri delu. Med vojno, ko sem bil sprejet v partijo, smo se morali izkazati s pogumom. Najbrž vsemu botruje tudi razlika med sprejetimi načeli in vsakdanjim ravnanjem. Zdi se mi tudi, da pri nas premalo spoštujejo in upoštevajo starejše tovariše.“

HERMAN PREGL, predsednik občinske konference ZK Krško: „O liku komunista in vprašanju socialistične morale poredko razmišljamo, kaj šele, da bi v praksi zaživel načelo, da kaže najprej pomesti pred svojim pragom. Prepogosto končamo pri ocenjevanju individualnih navad komunista, ne pa pri oceni njegovega uresničevanja programa in dokumentov. Tovarištva ni več toliko: človeški odnosi so redki, prodira malomeščanščina.“

EDMUND SOČAK, kompresonist v Itasu, Kočevje: „Nisem komunist, menim pa, da so pravi komunisti tisti, ki prvi ukrepajo, če pride v podjetju do težav. Oni so dolžni delavcem pojasniti, zakaj težave in kako jih bomo rešili. Komunist si pridobi ugled z delom, ne le s partijsko knjižico. Marsikje — tudi pri nas — komunisti niso tako delali, kot bi morali. Zdaj kaže, da bo krenilo na bolje, za kar so zaskušni, kot sodim, predvsem komunisti.“

SLAVKO GRAHEK, sekretar črnomalskega izvršnega sveta: „Ko sem jaz odšel v partizane, nam je bil komunist najvišji vzor, saj so imeli komunisti takrat najboljše človeške vrline. Zanje ni bila nobena naloga pretežka, izmikanja niso poznali. Z leti pa se je ta nivo precej znižal. Mi stari komunisti podpiramo sklepe 13. seje CK ZKJ, da naj med nami ne bo več karieristov in takih, ki članstvo v ZK izkoriščajo za svoje interese.“

ZDENKA DAMJANOVIČ, predsednica OK ZSMS Metlika: „Vemo, kakšen bi moral biti komunist. Imamo tudi zglede. Ni pa vedno tako. To opažamo tudi v mladinski organizaciji, kjer imamo tudi oportunistične člane ZK, ki se delu ogibajo. Če se bomo sklepov 13. seje resno lotili, se bo to poznalo tudi na liku komunistov današnjega časa.“

HELENA VOGRINC, prosvetna delavka iz Brezine pri Brežicah: „Komunist bi moral biti delaven, pošten, pripravljen na vsako akcijo in dovteten za kritiko svojih dejanj. V vrstah ZK ne bi smeli poznati neodgovornosti. V praksi je, žal, tudi tako, da posamezniki iščejo v ZK samo koristi, na dolžnosti pa pozabljajo. Zaradi tega komunisti izgubljajo ugled in zaupanje ljudi.“

ANICA PIPAN, učiteljica na osnovni šoli Sava Kladnika v Selnici: „V partijskem statutu je vse lepo napisano, kakšne naj bi bile vrline komunista. Res je skrajni čas, da se jih tudi držimo. To pričakuje večina pravih komunistov, posebno sedaj po 13. seji CK ZKJ. V partiji in Zvezi komunistov smo vedno uspeli, če smo se resno lotili akcij, pa naj je bilo še tako težko.“

Kmetijstvo

Ob Sromljici letos 300 ha plodne zemlje

BREŽICE — Melioracijska dela ob Sromljici prehitujejo planske napovedi. Precej površin je že preoranih in zasejanih z oljno repico. Meliorirane površine sproti preorajo. Dnevno položijo okoli 1600 metrov drenažnih cevi. Delo ponekod ovirajo posevki koruze, ki pozno zori. Nekaj je bilo prisiljeni uničiti, lastnikom pa plačati odškodnino. Stroji se ne smejo ustaviti in njihove ure mirovanja so veliko dražje kot odškodnina. Cena ure za bager in buldožer je 4 tisoč dinarjev, za druge stroje še več.

Če vreme ne bo nagajalo, bo letos melioriranih 300 hektarov površin. To je več, kot so planirali. Za prihodnje leto bo ostalo 160 hektarov in upajo, da bodo ta zemljišča spomladi pripravljena za setev. Sejali bodo večinoma koruzo. Ob cesti Globoko — Cundrovec se celo nadejajo, da bodo že to jesen zasejali pšenico.

J. T.

PRIDELKA BO MANJ

RIBNICA — Vreme letos kmetijstvu v ribniški občini ni bilo naklonjeno. Zaradi hladne in dolge zime so se spomladanska dela zakasnila, potem je bilo preveč suše, zdaj pa je spet mokro in hladno. Koruza bo težko dozorela. Krompir so v glavnem izkopali bolj zgodaj, ker je začel v zemlji gniti. Krompir, fižol, koruzo in druge poljščine je uničevala divjad, krta, miši in črvi.

M. G-č

Sejmišča

NOVO MESTO: V ponedeljek je sejmišče spet bolj zažvelo. Tokrat je bilo naprodaj 79 od 7 do 9 tednov in 200 od 10 do 12 tednov starih pujskov. Prodanih je bilo 159, prvi so stali od 4.000 do 5.500, drugi pa od 5.500 do 7.500 din, kar so nekoliko višje cene kot prejšnji teden.

BREŽICE: 320 pujskov, starih do tri mesece, so rejci pripeljali na sobotni sejem. Prodali so jih 194 po 260 din kilogram žive teže.

Draga gnojila — manj pridelka?

V metliški občini so pripravljene za setev pšenice — Kmetje odlašajo s podpisom pogodb, ker ne vedo, kakšni bodo pogoji — Če ne bo koruze, ne bo pšenice

METLIKA — V metliški občini predvidevajo, da bodo letos pšenico posejali na okoli 400 hektarih. Letošnja obveznost je znašala 305 ton pšenice, kolikor bo njihova obveznost tudi prihodnje leto. Zavedajo se, da bo to težko, kajti letos je bila zelo dobra letina, predvsem pa se ne bi smeli spremeniti pogoji pri zamenjavi pšenice za koruzo. Razumljivo je da ljudje pšenice ne bodo sejali na večjih površinah kot doslej, prav tako bo težko povečati tržnost, saj kmetje oddajo res samo čiste tržne presežke, pšenico pa sejejo v glavnem za svoje potrebe.

Tako si v metliški kmetijski zadrugi še posebej prizadevajo, da bi povečali

hektarski pridelek. Tako njihove strokovne službe poskrbijo, da so na voljo strokovna navodila, preko trgovine pa so poskrbeli za potrebne reprodukcijske materiale. Tako je zagotovljenih dovolj kakovostnih sort semenske pšenice, primernih za to območje, prav tako je dovolj gnojil za jesensko setev in sejalnic in tudi goriva ne bo primanjkovalo.

Le vegetacija zamuja za kake tri tedne, zato bo tudi setev toliko kasneje. Pričakujejo, da bodo koruzo pospravili v drugi polovici oktobra in takoj pripravili zemljo za setev koruze.

Res je, da reprodukcijskega materiala ne primanjkuje, vendar so cene zelo visoke, tako da se strokovnjaki bojijo, da bodo ljudje manj up

orabljali mineralna gnojila, posledica česar pa bo gotovo manjši pridelek.

Vsi pogodbeni proizvajalci pšenice bodo pri nabavi semenske pšenice deležni posebnega regresa — to velja za tiste, ki so izpolnili obveznosti iz lanske pogodbe in ki bodo podpisali pogodbo za prihodnje leto — lahko pa merkantilno pšenico zamenjajo za semensko, in sicer je treba za kilogram semenske dati 1,3 kg merkantilne. Računajo, da bodo v metliški občini porabili okoli 30 ton semenske pšenice. Za prodajo oziroma zamenjavo semenske pšenice ni strahu, kajti kmetje vedo, da le s kakovostnim semenom lahko računajo na dober pridelek.

Do sedaj so sklenili le kakih 40 pogodb, za oddajo 360 ton pšenice pa bi jih morali več kot 200, vendar ljudje odlašajo s sklenitvijo pogodb, ker še niso znani in objavljeni vsi pogoji pri pridelavi pšenice. Če bodo ti taki kot v preteklih letih — zlasti gre tu za zamenjavo pšenice za koruzo — bodo kmetje nedvomno sklepali te pogodbe, sicer pa bodo gotovo sejali več koruze.

A. BARTELI

Udarec reji

1. septembra krmila poskočila s 34 na 70 dinarjev

STARI GRAD — Štiri leta imajo Sotoškovi iz Starega grada 35, vasice nad regionalno cesto, ki povezuje krško in brežiško občino po levem bregu Save, prašičjo čarmo. Bili so prvi kooperanti krškega M—Agrokombinata za prašičerejo. Pridobil jih je prizadeveni strokovnjak inž. Ivan Bodor, ki jim še zdaj rad svetuje. Po njegovih receptih v novomeški tovarni močnih krmil pripravljajo tudi krmila za krške kooperante. Doslej so Sotoškovi sami prodajali krmila drugim kooperantom — tudi do 10 ton mesečno, zdaj pa jih prodaja za „kranjsko“ stran kmet Longo iz Pristave.

ZADOVOLJNI — Sotoškovi so zaenkrat zelo zadovoljni s prašičerejo.

Največkrat sem sama, ko pripelje tovornjak pet do sedem ton krmil, 50-kilogramske vreče moram znositi v skladišče, kar je vse prej kot lahko. Destikrat pridejo po krmila starejši, slabotni kmetje, tudi ponoči, ko se že odpravimo spat, a jim moram ne le prodati krmila, ampak velikokrat tudi zložiti vreče v avtomobil. Saj nam nekaj Agrokombinat plača, toda komaj toliko, da se še splača, pripoveduje gospodinja Marija, ki podpira tri hišne vogale. Boji se, da bodo dražja krmila zavrila A—fazo prašičereje, od koder dobi pujske v tako imenovano B—fazo.

„Ko mi je poginil prvi pujske, sem jokala, da je bilo kaj. Zdaj sem se navadila. Triodstoten pogin je normalen, kot pravijo veterinarji in drugi strokovnjaki, ki so naši pogostni gostje. Pri nas je bilo lani manj kot za poltretji odstotek pogina, kar ocenjujejo kot dober dosežek,“ pravi Marija.

P. PERC

Živina pod milim nebom

Na Blatniku se na 100 ha pase vse poletje 190 glav mlade goveje živine — Letos malo preveč živine

BLATNIK — Medtem ko se je lani na pašni skupnosti na Blatniku paslo 56 telic in 150 ovac, je od srede letošnjega maja na 100 hektarih, kolikor obsega ta pašna skupnost, 190 glav mlade goveje živine.

„Konec prejšnjega tedna je končalo pašo 67 glav živine, last zasebnikov, zadržano živino pa bomo pasli še nekaj časa, dokler bo to pač možno,“ je povedal mladi kmetijski tehnik Martin Plut, obratovodja tega obrata

magajo tudi drugi delavci kmetijske zadruge, saj sama tega ne bi zmogla. Pri tem sistemu pa je zelo pomembno, da sta pravočasna tako dogon živine na pašo, kot odkos, s tem, kot rečeno, smo imeli letos zaradi slabega vremena težave. Poleg tega bi potrebovali koritaste silose za travo.

Na Blatniku pasejo v glavnem mlado plemensko živino od teže 180 kilogramov naprej. Tu gre res za ekstenzivni, a zato najcenejši način reje, poleg tega ta živina pridobiva plemenske kvalitete, kajti vse dneve in noči so živali na zraku in vedno se pasejo na mladi travi, na voljo pa so poleg trave tudi rudninske snovi. Lanska prireja je bila 30 do 40 dekagramov na dan. Zadruga bi rada te svoje plemenske telice z Blatnika prodala kmetom kooperantom za obnovo črede.

A. B.

PAŠNA SKUPNOST ZA OVCE

ČRNOMELJ — V črnomeljski kmetijski zadrugi so izdelali načrt za ureditev pašne skupnosti za ovce na Toplem vrhu pri Črnomeljnih. Gre za 40 hektarov travnikov, kjer se bo lahko paslo 150 do 200 ovac članov kmetijske zadruge. Pašni naj bi začeli prihodnjo pomlad, vse zadeve od organizacije naprej pa bodo člani urejali preko svojega pašnega odbora.

Martin Plut: „Pasli bomo do prve slane.“

črnomeljske kmetijske zadruge na Blatniku. „Vsekakor pa to ne bo več dolgo, kajti noči so že hladne in paša ni več tako dobra.“

V tem času je živina vseskozi zunaj, podnevi in ponoči, zemljišče je razdeljeno na sedem čredink in živino vsake tri do štiri dni selijo iz čredinke v čredinko. „Poleti živino pasemo zunaj in urejamo travnike, čež zimo pa je živina v hlevih,“ je povedal Plut, ki poleg hlevarja skrbi za celoten obrat na Blatniku. „Sedaj si še nabiramo izkušnje, za letos bi lahko rekli, da je živine malo preveč, zaradi slabega vremena pa smo imeli tudi težave pri spravitvi sena, kajti tu imamo tako imenovani pašnoski sistem in moramo za zimo pripraviti dovolj krme, seveda nama s hlevarjem pri tem po-

Slabši krompir

V Kolinski ga zdaj odkupijo 60 ton na dan

MIRNA — V Kolinski. Tovarni za predelavo krompirja na Mirni, so začeli z odkupom 26. avgusta, predelava pa se je začela 3. septembra. Z odkupom ne hitijo, ker je letošnji pridelek slab. Po dogovoru s Kmetijsko zadrugo Trebnje ga vsak dan odkupijo le po 60 ton in ga sproti predelajo.

Kot je povedala inž. Marinka Škufca, je krompir zlasti slab iz okolice Sentrupert, kjer ga je močno prizadelo poletno neurje. Pa tudi pridelek je

●Zdaj dobe kmetje za kilogram krompirja po 18 dinarjev, tovarno pa velja okoli 20 dinarjev. Del razlike dobi KZ Trebnje, rizični sklad, ostalo pa odštejejo za prevoz in embalažo.

slabši kot lani, tako da v tovarni računajo, da ga bodo odkupili za približno četrtino manj kot lani. To seveda velja za trebnjsko občino, ki je vseskozi glavna dobaviteljica za tovarno. Zato si v tovarni prizadevajo, da bi dodatne količine krompirja dobili tudi z ostalih območij. Letos ga bodo okoli 300 ton kupili celo v Ormožu, pošiljke pričakujejo tudi iz Nozave Sada.

Inž. M. I.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pomanjkljive dolgoročne smernice

V Skupščinskem Dolenjskem listu št. 14. so bile 13. septembra objavljene smernice za dolgoročni načrt občine Novo mesto do leta 1995 oziroma za določena področja tudi do leta 2000.

Čeprav je vinogradništvo v občini važna gospodarska veja zlasti zato, ker trto gojimo pretežno na manj vrednih zemljiščih, ki niso primerna za gojenje drugih kmetijskih rastlin, je v teh smernicah o vinogradništvu zelo malo povedano, le to:

„Kvaliteto bomo dvignili vinogradništva, ki je pomembna kmetijska panoga na našem območju. Znatneje ne bomo širili vinogradniških površin. Z agrotehničnimi ukrepi pa bomo povečali obseg in kvaliteto pridelka.“

Te skromne smernice je treba dopolniti vsaj z naslednjim:

1. Širnjene vinogradov

Razumljivo je, da ne bomo nanovo sadili trte na tistih zemljiščih, na katerih lahko gojimo poljščine. Toda zakaj ne bi nanovo sadili trte na absolutno vinogradniških, hribovitih zemljiščih, kjer poljščine ne uspevajo oziroma dajejo prenizke pridelke. Če se ozremo po naših vinorodnih gričih, vidimo zelo veliko površin, ki niso obdelane, zarašča jih plevel in manj vredno grmovje, zlasti kopinje. Spreminjanje te zapuščene zemlje, ki ne daje nobenih dohodkov in ni primerna za gojenje poljščin, v visoko produktivne vinograde je potrebno vse podpore, saj poleg gospodarskih koristi s tem bogatimo naš zelo skromni kmetijski zemljišči sklad. Tako spreminjanje neproduktivne zemlje v visoko produktivno zemljo je inženjerska in hribovitih zemljišč, ki si zaslužijo isto pozornost in pomoč iz sklada kmetijske zemljiške skupnosti in drugih skladov kot vsaka druga melioracija zemljišč. Če

TIT DOBERŠEK

Sozd kot dodatna „injekcija“

Razprave o združitvi v sozd KIT — Mercator, (ki se nadaljujejo), opozarjajo, da mora biti nova organizacija nova spodbuda za razvoj kmetijstva

KOČEVJE — Te dni potekajo v kočevski občini razprave o združitvi Kmetijskega gospodarstva Kočevje v predlagani novi SOZD KIT—Mercator. Pred kratkim je o tem ponovno razpravljalo predsedstvo OK ZK, ki se je načelno strinjalo s predlagano združitvijo, opozorilo pa je na nekatere posebnosti.

Član predsedstva Andrej Klun se je vprašal, ali bo nova organiziranost prispevala k boljšemu izkoriščanju zasebne in družbene obdelovalne zemlje, se pravi k pospeševanju kmetijstva in večji pridelavi hrane na območju kočevske občine.

Ob tem je opozoril, da so zdaj vse vinorejske farme na najbolj plodni zemlji okoli

Kočevja, kar ni najboljša rešitev. Živino bi lahko redili v bolj oddaljenih krajih, na rodovitnih poljih pa naj bi pridelovali hrano.

Ponovno je bilo opozorjeno, da je pridobivanje hrane na hribovitih območjih, kamor sodi tudi kočevsko, za okoli 30 odstotkov dražje kot v ravninskih.

V okviru KG je potrebno razrešiti, kaj z Agroservisom, ki se želi priključiti tozdu GG „Transport—gradnje“ in ne novemu sozdu KIT—Mercator.

Nekateri opozarjajo, da bo članstvo v dveh sozidih (ZKGP in KIT—Mercator) — povzročalo kmetijstvu več stroškov za skupne službe obeh tozdov. Drugi pa dodajajo, da je treba zagotoviti, da bo dohodek po vključitvi v novi sozd večji od stroškov.

J. P.

Konja na vsako kmetijo

Konje izrinila mehanizacija, zdaj pa se vračajo — V ribiški občini v B kontroli že 32 plemenskih žrebcev

RIBNICA — V ribiški občini so začeli pred dobrima dvema letoma z rodovniško službo oz. B kontrolo za konje. V evidenci vodijo preko 110 kobil, ki jih pripuščajo. V B rodovnik je doslej sprejetih skupno 32 plemenskih žrebcev.

S kmetij je konja pri nas in v Evropi izrinila mehanizacija, čeprav je za lažja dela nezamenljiv. Zaradi pomanjkanja konj jih Evropska gospodarska skupnost uvaža brez omejitev in je tako ta izvoz najbolj donosen. Za izvoz in domačo porabo je bilo na območju KZ Ribnica lani odkupljenih 60 konj in kobil ter 35 žrebcev.

Sprejem v B rodovnik je povezan tudi z denarno spodbudo, saj dobi rejec za vsako kobilu 1.400 din premije. Seveda pa je žival sprejeta v rodovnik šele, če izpolnjuje predpisane pogoje in nima vidnih dednih napak. V A rodovnik pa bodo sprejete prve kakovostne živali z znanim poreklom v ribiški občini že v nekaj letih. Večja sredstva za pospeševanje konjejeje, ki jih dajejo republika, občine in delovne organizacije, zagotavljajo, da

KONJI SPET V HLEVIH — Zanimanje za konje je vedno večje, kar se je pokazalo tudi na nedavni razstavi plemenske živine v Ribnici, na fotografiji, na kateri je bilo ocenjenih 16 kobil in dva žrebca. Rejci najbolje ocenjenih živali so dobili priznanja in nagrade. (Foto: J. Prjnc)

Še dolga pot do zdravih zob?

Kot kaže, bo straška ambulanta tudi poslej brez zobozdravnika

STRAŽA — Ta industrijski kraj ima že nekaj let novo zdravstveno postajo, kjer je tudi zobna ambulanta, a ne dela. Tovrstne storitve opravlja Novolesova ambulanta za okoli 5.000 delavcev in drugih krajanov. Natrpanost je v tej ambulanti več kot očitna, saj marsikdo ne pride na vrsto, zato ljudje negodujejo.

Na delegatsko vprašanje Novolesa, kdaj bo vendar odprta zobna ambulanta v zdravstveni postaji, je prišel iz novomeškega zdravstvenega doma odgovor, iz katerega je razbrati, da novega zobozdravnika v Stražo še ne bo tako kmalu. Med drugim je v pojasnilu zdravstvenega doma zapisano:

„Pri načrtu novogradnje smo predvidevali, da bo poleg sedanjih služb v Straži delal še en zobozdravstveni tim, ustanovili pa bi tudi dispanzersko službo za varstvo predšolskih otrok, šolarjev in mladine ter službo za varstvo žena. Zaradi gospodarskih težav in restrikcij v osnovni zdravstveni službi pa nismo mogli in ne smemo zaposliti delavcev, ki bi delali na tem področju. Sam zdravstveni dom ima sicer le 75 odst. potrebne kadra, zato straške ambulante ni bilo moč zapolniti niti s prerazporeditvijo kadrov znotraj zdravstvenega doma.“

V dodatku novomeški zdravstveni dom navaja, da novih zaposlitev ne 1984 — razen, če zdravstvena skupnost naknadno prizna dodatne zaposlitve.

Po vsem tem je očitno, da bo za zobozdravstveno službo v Straži zadovoljivo poskrbljeno šele v novem srednjoročnem ali celo dolgoročnem obdobju.

KMALU NOVI TURISTIČNI AVTOBUSI

NOVO MESTO — Delovna organizacija Gorjanci je prislunila potrebam turističnih organizacij po sodobnih prevoznih in v ta namen načrtuje v letu 1985 nakup osmih 54-sedežnih avtobusov domače proizvodnje. Turistične prevoze bodo opravljali za Kompas, Mladinsko turistično poslovalnico in druge naročnike.

ČETRTKOV INTERVJU

Naposled bliže svetu

Marjan Smrke: „Iz Suhe krajine bo kmalu lažje priti v Novo mesto in Trebnje!“

NOVO MESTO — Krajanom večjega dela Suhe krajine se naposled izpolnila davna želja. Že ob koncu septembra bo začel iz Hinj proti Žužemberku, vendar skoz Prevole in Gradene, voziti avtobus podjetja Gorjanci. Vozni red bo prilagojen tako, da bodo potniki lahko nadaljevali potovanje proti Novemu mestu, in sicer z avtobusom, ki odpelje iz Žužemberka okoli 9. ure. Če bodo hoteli z avtobusom tudi nazaj, bodo morali iz Novega mesta že ob 14.10.

Marjan Smrke

saj bodo le tako ujeli avtobus, ki bo iz Žužemberka proti Hinjam odpeljal okoli 15. ure. Zaenkrat bo avtobus na progi Hinje — žužemberk in obratno vozil trikrat na teden — ob ponedeljkih, sredo in petkih.

To pa je šele začetek organiziranja skrbi podjetja Gorjanci za avtobusne prevoze tako v „novomeškem“ kot „trebnjskem“ delu Suhe krajine. O tem, kaj še načrtujejo, je Marjan Smrke, direktor tozda Avtobusni promet, povedal:

„Avtobusno progo Hinje — Prevole — Gradene — Žužemberk in nazaj bomo februarja registrirali kot linjo za prevoz dikajov v novomeške srednje šole. Avtobus bo vozil vsak dan razen ob sobotah in nedeljah. Z njim se bodo seveda lahko prevažali tudi drugi občani. Razmišljamo o tem, da bi

uvredli avtobusni prevoz tudi ob nedeljah, s čimer bi Krajinčanom omogočili obiske v novomeški bolnišnici. Ob tem naj pripominam, da je to zelo rizična proga in da jo uvajamo na pobudo občinskega izvršnega sveta in občinske konference SZDL. Da je to res, pove lanska izkušnja, ko smo tri mesece vozili s 17-sedežnim avtobusom prevolske šole na relaciji Prevole — Žužemberk in mesečno iztržili vsega 15.000 do 20.000 dinarjev namesto 80.000, kar bi bilo rentabilno.“

— Slišati je, da nameravate poskrbeti za nove avtobusne zveze tudi v trebnjski občini.

„Res je. V bistvu načrtujemo dve dijaški avtobusni liniji, če tako rečem. Prva, že omenjena, bo šla po dolini Krke, druga pa nekako od Dobriča prek Trebnjega in mirnopeške doline do Novega mesta. V trebnjski občini gre še za naslednje šolske in delavske linije: Dobrič — Sela Šumberk — Velika Loka — Trebnje, Krmelj — Trebnje, Trebelno — Trebnje in Mirna peč — Trebnje. Predvidevamo, da bosta obe dijaški avtobusni liniji oziroma progi uvedeni s 1. februarjem 1985.“

— Imate dovolj avtobusov ali jih boste morali še dokupiti?

„Programa voženj po teh načrtih s sedanjim številom vozil ne bi mogli uresničiti, poleg tega pa so avtobusi stari in čedalje manj vzdržljivi. Potrebujemo 15 novih avtobusov in predvidevamo, da jih bomo nabavili prihodnje leto. Ker sami ne premoremo dovolj sredstev, se z večjimi delovnimi organizacijami iz novomeške in trebnjske občine dogovarjamo o združevanju oziroma sovlaganju denarja. Zbrati bo potrebno kar precejšnjo vsoto, saj moramo upoštevati, da stane en sodobno opremljen avtobus skoraj 10 milijonov dinarjev. Nakupili pa bomo avtobuse domače proizvodnje od tega največ Tamovih.“

I. ZORAN

Kako iz rdečih števil?

Ob polletju z izgubo poslovali bolnišnica, zdravstveni dom in celo zdravstvena skupnost — Bo (že drugi letošnji) rebalans zmanjšal vsaj najhujše težave?

NOVO MESTO — Novomeško zdravstvo komajda še zajema sapo pod grmado težav, ki pritiska nanj. Najbolj ga pestijo izgube in čeprav pozna zdravilo za to že kar kronično bolezen, ne kaže, da bi se lahko povsem iztrgalo iz nevarnega območja rdečih števil. Samo ugotavlja, da zato, ker v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah ni moč računati na toliko denarja, kolikor ga potrebuje, da bi si zagotovilo plovbo po mirnih vodah poslovanja.

Polletni rezultati glede tega niso bili obetavni, saj so v bolnišnici izkazali kar 26,1 milijona dinarjev primanjkljaja, v zdravstvenem domu 7,4 milijona, za nameček pa še 1,5 milijona v sami zdravstveni skupnosti. V zdravstvenih delovnih organizacijah so izgubo povzročili predvsem materialni stroški, ki so prebili vse razumne meje. V bolnišnici so se v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečali za dobrih 40, v zdravstvenem domu pa celo za 80 odstotkov.

Zdravstvena skupnost si je rdeče številke nakopala iz povsem drugih razlogov. Dejstva kažejo, da zato, ker ni smela spričučasne zakonske prepovedi zajeti v prihodke še okoli 16,8 milijona dinarjev. Ugotavljajo pa, da bi bila njena izguba še dosti večja, če bi v prvem polletju v celoti uresničili samoupravne sporazume o svobodni menjavi dela domačih izvajalcev. Ti sporazumi pa so bili, nekako

na njeno srečo, podpisani šele ob koncu prvega polletja. Če bi jih podpisali prej, bi zdravstvena skupnost zašla tudi v hude likvidnostne težave.

Da bi se sama izklopala iz težav in pomagala zdravstvenim delovnim organizacijam prebrskati najhujše zagate, je zdravstvena skupnost septembra sprejela že drugi letošnji rebalans plana svojih prihodkov in odhodkov.

Na ta način je hkrati z valorizacijo, za katero je zeleno luč prižgal občinski izvršni svet, povečala za letos dovoljeno porabo za 85,5 milijona dinarjev. Seveda je treba takoj povedati, da bo šlo 17 milijonov dinarjev od te voste za dograditve pralnice in energetske pri bolnišnici ter za nabavo opreme za hemodializo. Večji del preostalega zneska bodo namenili za kritje materialnih stroškov v bolnišnici.

I. Z.

JUTRI PRAZNUJE KANDIJA—GRM

NOVO MESTO — V petek, 21. septembra, ob 13.30 bo v avli Osnovne šole Grm 15. SNOUB proslava v počastitev praznika krajevne skupnosti Kandija—Grm. Na proslavi bo slavnostni govornik Bogdan Osolnik, kulturni program pa bodo izvajali učenci šole. Sledila bo otvoritev otroških igrišč pred bloki na Kristanovi in pri Šoli.

TUJIH GOSTOV MANJ, DOMAČIH PA VEČ

NOVO MESTO — Po podatkih gostinske turističnih organizacij je novomeško občino v letošnjem prvem polletju obiskalo nekaj nad 35.000 gostov ali slabih 12 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Vseh nočitev je bilo 99.000 ali okoli 10 odstotkov več kot lani. Povečanje gre predvsem na račun domačega turizma, saj podatki kažejo, da je bilo v prvem polletju skoraj 28.500 domačih gostov (slabih 10 odst. več kot lani), ki so dosegli nad 87.600 nočitev (za 11,5 odst. več kot lani). Tujih gostov je bilo letos okoli 6.700 ali kar 35 odst. manj kot v lanskem prvem polletju. Zanimivo je, da je manj tujcev doseglo za 8 odst. več nočitev — letos nad 11.300. O tem, koliko gostov — domačih in tujih — je bilo poleti v glavni sezoni, statistika za zdaj še nima natančnih podatkov, prav tako ne o iztržku in deviznem prilivu.

Trd je kamniti kruh

Težke delovne razmere gradaških kamnosekov — Pozimi zaradi mraza doma ob 60-odstotni plači

GRADAC — V Gradcu je kamnoseštvo dolgoletna tradicija, to obrt pa je že pred vojno v ta kraj prinesel neki Primorec in od takrat se je tu zadržala do današnjih dni. Eden od Gradčanov, ki si že lep čas služijo denar z obdelovanjem kamna, je Ivan Štampohar. „Pri 27 letih sem začel delati v Kamnosestvu Gradac in to v kamnolomu, mi pravimo v pruhu. Takrat nas je bilo v Kamnosestvu zaposlenih kar 70 ljudi. Potem sem 10 let delal pri privatniku v Kranju. Delali smo po 12 in več ur na dan, a tudi dobro zaslužili. Po očetovi smrti sem se vrnil domov. Sedaj sem že 11 let v tem obratu, ki je sprva spadal pod TGP, sedaj pa pod metliški Pionirjev tozd. Šest nas sedaj dela v tem obratu, delamo pa največ nagrobne spomenike, okenske police, stopnice, razne obrobe in podobno. Največ delamo za zasebnike, glavna naročila so spomeniki, največ naročil pa imamo iz sosednje Hraške. Danes so to precej drage zadeve, saj stane dober spomenik od 15 starih milijonov naprej. Material dobivamo večinoma iz istrskega Pazina.“ je pripovedoval Štampohar, pridružil pa so se mu še ostali delavci tega obrata.

Fantje so se pritoževali nad izredno slabimi delovnimi razmerami, kar že naključno obiskovalec opazi na prvi pogled. Tako slabih, da ne rečem človeka, delavca v naši družbi nevrednih razmer ne najdeš zlepa. Prostori, v katerih delajo ti Pionirjevi delavci, spominjajo bolj na tiste, ki jih poznamo iz opisov kazenskih taborišč.

Ne samo, da je ponekod streha udrt in da ob dežju voda zaliva prostore, pozimi je več let ne morejo delati zaradi mraza in ostajajo doma ob 60-odstotni plači; poleti pa morajo zimski izpad nadomestiti s podaljšanim delom.

„Nase delo je težaško, stroji, kolikor jih imamo, so že zdavnaj zastareli, dvigujejo težka bremena, kar naprej smo mokri in za vse to dobimo približno dva stara milijona dinarjev na mesec.“ se pritožujejo gradaški kamnoseki.

Pred časom so govorili, da bodo kamnoseki Pionirjev obrat v Gradcu razširili, zgradili nove delovne prostore in jih sodobno opremlili, tako da bi lahko ta obrat opravljal dela za vse Pionirjeve potrebe, vendar bi bilo za to treba veliko denarja in je kmalu vsa zadeva potihnila. Sedaj bodo menda te sramotno slabe delovne prostore vsaj za silo popravili in zakrpalili.

„Zato ni čudno, da danes ne morejo dobiti učencev, ki bi se učili za kamnoseke. Pred 15 leti jih je bilo na poklicni šoli v Ljubljani po 20, 30 na leto, sedaj jih je pa po 5 in še te pomešajo med zidarje, ker jih ni dovolj za svoj razred. Ja, da vztrajajo v tem poklicu, ga morajo res imeti rad.“ je sklenil Štampohar.

A. BARTELJ

Ivan Štampohar: „Da 27 let vzdržim v tem poklicu, ga morajo imeti res rad.“

Ena gospa je rekla, da bi morali novomeško hudourniško Pugnjevo ulico preimenovali v ulico Cestnega podjetja. Morda bi potem takta razdrapana ulica le dobila spodobno podobo.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Od 7. do 12. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Rifež iz Zdinje vasi — Natalijo, Anica Bevc iz Veniš — Mitja, Ana Rahija iz Mošancer — Vesno, Nevenka Jordan iz Žužemberka — Nino, Sadeta Lalič iz Črnomlja — Alena, Alojzija Lavš iz Zgorice — Slavko, Mira Blažina iz Črnomlja — Karmen in Katjo, Marija Zorko iz Sela — Vikija, Nada Potokar iz Krmelja — Gorana, Jožica Škrbec z Rateža — Jasmino, Branka Radež iz Velikega Slatnika — Aleša, Milena Krevs s Hudega — Katjo, Irena Muc iz Črnomlja — Gregorja, Stanislava Hrušvar iz Rake — Zdravka, Irena Plot iz Žužemberka — Alena, Bernarda Bevc iz Vinjega vrha — Primoža, Marija Dragan iz Velike Cikeve — Jano, Terezija Zierer iz Sevnice — Simona, Majda Faleksini iz Vavte vasi — Minka, Bojana Hren iz Trebnjega — Milka, Anica Starešinič iz Boršta — Ireno, Alenka Avsec iz Gotne vasi — Blaža, Ljudmila Berk iz Bognče vasi — Franca, Marija Marušič iz Loga — Dominja in Marija Turk iz Koroške vasi — dve deklici.

IZ NOVEGA MESTA. Zorica Kresje iz Lobetove 39 — Simono in Lidija Murn s Ceste herojev 26 — Tino. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

„USTVARJALEC“ SPREHODA PO METLIKI je postal za marsikatero krajana sodobna spovednica, saj se obračajo njegovi someščani nanj z različnimi pritožbami, željami in nezadovoljnostmi. Tako mora poslušati nezadovoljno krajanko, ki ji ni všeč, da pobirajo komunalni smetje z navadnim kamionom, ali pa upokojenko Beti, ki je vsa iz sebe, ker je vodstvo te delovne organizacije pozabilo povabiti upokojenke na „dan Bete“. Pisec teh vrstic lahko takšne in podobne zadevščine obelodani, ne more pa prav nič pripomoci, da se v bodoče ne bi več dogajale. Jezo in vse, kar sodi zraven, bo treba pač usmerjati na prave (in za to plačane) noslove.

NEKAJ NASLEDNJIH VRSTIC BO zanimalo prebivalce Krasinca in okoliških naselij. V hiši Kapušinovih namreč že nekaj časa prodajajo plin in ponj ne bo več treba v Črnomelj ali h Kremescu v Metliko.

ZNAMK VEČ KOT DOVOLJ

13. septembra je bilo v Dolenjskem listu na 4. strani v rubriki „Sprehod po Metliki“ očitano, da v tem kraju ni moč dobiti znamke po en dinar. Ni nam znano, pri kom je avtor omenjenih vrstic iskal znamke, zagotovo pa vemo, da pri pošti v tem kraju ne, saj jih imajo trenutno na zalogi več kot 17.000. Če bi se oglasil na pošti, bi mu jih službovoča delavka rade volje prodala v čim večji količini.

Domnevamo, da je znamke omenjene vrednosti iskal pri nekem pooblaščenem prodajalcu poštne znamke in vrednotnic. Zato bi bilo prav, da bi bilo v članku konkretno navedeno, kateri prodajalec teh znamk ni imel. Ker pa tega ni zapisanega, si bo vsakdo mislil, da pošta ni imela znamk na zalogi.

Vodja poštne službe ANTON GABRIJEL

Čas, da vsak spregovori o delu ZK

NOVO MESTO — Poročali smo že, da je občinski komite ZK na zadnji seji obravnaval program aktivnosti in razprav o dokumentih 13. seje centralnega komiteja ZKJ. Na posvetu sekretarjev, ki je bil dan zatem, ta ponedeljek pa še za zamudnike, so podrobno razčlenili naloge osnovnih organizacij, kjer bo to jesen težišče partijskega dela.

Kot je poudaril Ivo Longar, sekretar predsedstva občinskega komiteja, bi se morali, ko bo govor o sklepih 13. seje centralnega komiteja ZKJ, ozreti po razmerah v lastnem okolju in odkrito spregovoriti o pomanjkljivostih. V razpravo bi kazalo pritegniti nekomuniste, člane sindikata in delavce, naj bi tudi oni povedali, kako si predstavljajo vlogo osnovne organizacije ZK, še posebej pa, kaj zamirajo komunistom oziroma kaj so do zdaj opazili dobrega ali slabega v njihovem delovanju.

Teh sestankov, ki naj bi bili demokratično odprti, da bi tako rekoč vsi do-

bili možnost za razpravo, nikakor ne bi smeli voditi tako, da bi se sprevrgli v provokacijske shode. Pričakujejo, da tam, kjer bodo prišli na dnevni red problemi, ki žulijo vse, od takih ekscesov tudi ne bo moglo priti. Ivo Longar je poudaril, da bi se morali izogniti tudi formalizmu, saj prav tako ne bi dosegli namena s sestankom, na katerem bi sekretar samo prebral sklepe, nakar bi se razšli.

V osnovnih organizacijah bodo ti sestanki priložnost, da bodo komunisti temeljito pretresli poslovne, politične in druge razmere v svojih okoljih, ocenili metode partijskega delo-

vanja pa tudi obnašanje vodstev. V kritični pretres naj bi vzeli tudi vsa vodstva ZK od občinskih do zveznega ter odkrito, pošteno povedali, kako si delo teh organov zamišljajo vnaprej. Na posvetu sekretarjev so poudarili, da aktivnosti osnovnih organizacij nikakor ne bi smeli zreducirati na en sam sestanek, marveč bi se morali k sklepom 13. seje centralnega komiteja ZKJ vračati vse dotlej, dokler ne bodo uresničeni.

I. Z.

SPOSOJENO TRNJE

● Namerno ne izvolimo najboljših. Oni so naše tajno orožje.

/Iz Politike ekspres/

Velike potrebe majhne občine

Smernice za dolgoročni plan metliške občine do konca tisočletja — Se je republika izognila temu delu Bele krajine? — Še naprej tekstilna industrija

METLIKA — V razpravi pred in ob sprejemu smernic za dolgoročni plan občine Metlika za obdobje do leta 1995 oziroma do konca tega tisočletja se je odprlo več vprašanj, ki so tesno povezana z nadaljnjim razvojem te belokranjske občine, ene najmanjših v Sloveniji. Enobistvenih je nedvomno to, da metliška občina ne vidi osnov za svoj hitrejši razvoj v republiških smernicah.

Tako tekstilna industrija, daleč najmočnejša in najpomembnejša industrijska panoga v tej občini, v republiškem merilu nima prednosti pri nadaljnjem razvoju. Prav tako za metliško občino ni predvidena oskrba z močnejšimi energetskimi viri, čeprav že sedaj precejšen del občine nima niti dovolj električne energije. Železnica Ljubljana — Metlika — Karlovac je že sedaj preobremenjena in zastarela, vendar nič ne kaže, da bi jo v tem obdobju posodobili.

Kljub temu pa nekateri načrtovalci predvidevajo, da bi se lahko metliška občina, čeprav nima ne lastnih surovinskih ne energetskih virov, razvijala tako hitro, da bi v 15 letih dosegla za takrat predvideno republiško povprečje materialnega razvoja, vendar bi za to morala znašati povprečna rasti družbenega proizvoda v teh 15 letih kar 5 odstotkov na leto. To pa je zelo smel napoved.

Kmetijstvo lahko poveča proizvodnjo hrane, tržna proizvodnja pa naj bi

se uveljavila tudi pri drugih kmetijskih pridelkih, ne samo pri grozdju, četudi naj bi bilo vinogradništvo še naprej osrednja kmetijska panoga. Da pa bi kmetijstvo lahko uresničilo ta pre-

● Za občino, ki naj bi leta 2.000 štela kakih 9.000 prebivalcev, od tega naj bi jih v Metliki živel približno 4.000, bo tekstilna industrija še naprej najpomembnejša industrijska panoga, seveda pa se bo morala neprenehno prilagajati zahtevam tržišča in več vlagati v svoj razvoj.

dvidevanja, delež kmečkega prebivalstva ne bi smel pasti od sedanjih 12 odstotkov skupnega števila prebivalstva občine manj kot desetino. Prav tako pomembno je, da se bodo zmanjševala razlike med mestom in vasmi in da bodo življenjske razmere vsaj približno enake.

Poleg tega je v občini še nekaj povsem konkretnih vprašanj, ki jih bo treba rešiti pred sprejemom dolgoročnega družbenega plana. Med temi je nekaj primerov nameravane pozidave kakovostnih kmetijskih zemljišč, kot na primer na območju Metlike, počitniško naselje Želebej, letališče Otok in morda še kaj. Potem je vprašanje nadaljnega dela oziroma preusmeritve delovnih organizacij, tozdrov oziroma obratov, ki poslujejo z izgubo ali z motnjami, kot so IMV Suhor, TGP, Pionir in drugi. Prav tako je jasno, da pri nadaljnjem razvoju občine ni moč povsem upoštevati zahtev republiških planskih dokumentov, da morajo nosilec planiranja predvidevati nove naložbe predvsem na lastni akumulaciji.

Vsekakor se mora metliška občina pri načrtovanju svojega razvoja povežovati in dogovarjati v okviru regije (agroživilstvo, energetika, prometne povezave, turizem oskrba z vodo, družbeno informiranje itd.) pa tudi v okviru republike ter s sosednjo Hraško, v okviru reprodukcijskih verig pa znotraj celotne države.

A. B.

Črnomaljski drobir

ŠKOPI PO PAPEŽEVH STOPI-
NJA — Že po hierarhiji se spodobi,
da škofi posnemajo papeže, zato ni nič
čudnega, da so se črnomaljski škofi
odločili, da bodo ponovili „podvig“
svojih someščanov Papežev, ki so se
pred kratkim v velikem številu povz-
peli na Klek. Škofi, ki jih pa — re-
snici na ljubo — ni toliko kot Papežev,
se nameravajo na vrh te gore povzpeti
za prihodnji 1. maj. Če se bo ta „trend“
nadaljeval, bo Klek postal najbolj
obljudena gora, po „prioritetnem
vrstnem redu“ pa sledijo Kaplani. Me-
žnarji in kar je še podobnih na tej hier-
arhični lestevici.

POZNAVALEC NARODNIH NOŠ
— Dneva narodnih noš, folklorne
prirreditve v Kamniku, se je udeležila
tudi črnomaljska folklorna skupina
Zeleni Jurij. Ne samo, da so bili Črno-
maljci lepo sprejeti, izkazali so se tudi
kot poznavalci slovenskih narodnih
noš, saj je njihov član Janez Jerman
zmagal na „prirreditvi“, katere pokro-
vitelj je bil časopis Delo in na kateri se
je izkazal kot najboljši poznavalec nar-
odnih noš, nadvse spreten pa je bil tu-
di pri približanju skodel. Gledalci pa so
Črnomalce tople pozdravili tudi zato,
ker so jim v povorki stočili kar 50
litrov sladkega belokranjskega vina.
(Da so ga točili zastojni, menda ni tre-
ba posebej poudarjati.)

DAN BELTA — V soboto so na Vi-
nici delavci Belta praznovali svoj praz-
nik, dan Belta, na katerem so se spom-
nili 64-letnice prve livarne v Črnomlju
in 29-letnice delovanja nove livarne,
sedanje Beltve temeljne organizacije.
Na praznovanju so izrekli priznanje
tudi 171 delavcem za 10, 117 za 20 in
40 za 30-letno delo.

Ribniški zobotrebci

V BISTRICI TUDI RIBÉ — Če z
ribniških mostov pogledaš Bistrico,
vidiš, da plavajo po vodi steklenice,
papirnati kozarci (oboje je od rib-
niškega semnja), vrčke in druga ne-
snaga. Celo avtomobilskimi gumami je
Bistrica bolj založena kot kakšna
trgovina. Med vsem tem pa opaziš tu-
di kakšno ribo oz. ribico.

PO KULTURO V ZAGREB — Pri
Kompasu v Ribnici organizirajo izlete
na razstavo starodavne kitajske kul-
ture v Zagreb, vendar iz Kočevja in
Ribnice zanj še ni zanimanja. Pač pa
so že organizirali izlet za tozd
Gozdnega gospodarstva iz Velikih
Lašč.

ŠE VEDNO NERED — Otroško
igrišče na Trgu Veljka Vlahoviča v
Ribnici je še vedno tako, kot da je naj-
padla letalska bomba. Najbrž ga ne
popravijo zato, ker se boje, da bi bila
slapja že po nekaj dneh taka, kot je
zdaj.

OGRODJA SAMEVAJO — Že
pred meseci smo poročali, da gradijo
nove avtobusne čakalnice na območju
KS Velike Poljane ob glavni cesti proti
Ljubljani. Od čakalnice še vedno stoji
le kovinska ogrodja. Ponekod stoji še
stare čakalnice, ki pa so jih „neznani
storilci“ temeljito „preoblikovali“.

Drobne iz Kočevja

POŠTO ŠIRIJO — Kočevska pošta
je bila dograjena in odprta 4. oktobra
1963, torej pred dobrih 20 leti. Zdaj
je že pretesna. Pokazalo se je, da so
imeli prav tisti občani, ki so že takrat
menili, da bo ta objekt zaradi hitrega
razvoja mesta kmalu premajhen. Na-
novno dozidani del bo večji, kot je
sedanji.

MOST GRADE NA NOVO —
Most preko Rinže v parku Gaj je bil
od brezvestnih objestnežev med no-
čnimi pohodi že tako razdejan, da je
bil nevaren, posebno za otroke. Sedaj
delajo na istem kraju nov most. Up-
ajmo, da bomo ukrotili objestneže, ki
se bodo sicer prav hitro lotili tudi
novega mostu.

JUBILEJ FILATELISTOV — Fi-
latelistično društvo Kočevje bo letos
praznovalo 35-letnico obstoja. Za ta
jubilej bo priredilo razstavo zbirke
znak. Društvo za svoje delo nima
primernih prostorov, pa tudi denarja
za pomoč in vodenje mladinskih
odsekov mu primanjkuje, kar ogroža
delovanje in celo obstoj tega prizadev-
nega društva.

Trebanjske iveri

SLABA POSTREŽBA — Potniki,
ki iz Trebnjega potujejo z zelenim
vlakom, se pritožujejo nad vedno bolj
slabo postrežbo. Se zgodi, da ste-
vardese pozabijo dati sendviče, sok in
kavo, ni se pa že zgodilo, da bi poza-
bile zaračunati vozovnico. Užaljenost
potnikov je bržkone upravičena, saj je
zeleni vlak namenjen malo bolj
zahtevnim potnikom in temu primer-
na bi morala biti tudi postrežba.

O KMETIJSTVU BREZ KMETIC
— Nekakšnega seminarja o kmetič-
stvi, ki je bil v pobrateni Guastalli, se
iz Trebnjega ni udeležila niti ena kme-
tica. Zato pa so bile v delegaciji
ženske, ki s kmetijstvom nimajo take
neposredne zveze. Če se organizatorji
obiska boje, da naše kmetice ne bi
dovolj reprezentativno nastopale v
Italiji, bi lahko v prihodnjem zimskem
izobraževanju pripravili tudi tečaj na
temo, kako se naj kmetica vede na ob-
sku v tujini.

IZ NAŠIH OBČIN

Mesa dovolj, le kupcev manj

Tudi v črnomaljski občini čutiljo pri prodaji mesa manjšo kupno moč — Letos bodo v domači klavnici zaklali 350 govejih pitancev — Prašiče kupujejo v Slavoniji

ČRNOMELJ — Med večjimi deli, ki jih nameravajo opraviti v tozdu Živinoreja črnomaljske kmetijske zadruge, je dokončanje agromelioracijskih del na površinah v Lokvah in Dragatušu, ki so jih v letih 1959—1963 pridobili s krčenjem steljnika. Ne samo, da imajo narejen investicijski načrt za ta dela, ampak imajo tudi že del potrebnega denarja, tako da bodo začeli delati takoj po spravljen silažne koruze. Začeli bodo z apnenjem in založnim gnojenjem, urejanjem drenažnih sistemov in poti.

V tozdu Živinoreja je zaposlenih 47 ljudi, ki skrbijo za kmetijske obrate na Lokvah, v Dragatušu in na Blatniku. v okviru tozda deluje tudi perutninar-
ska farma na Krasincu in delovna enota klavnica z mesnicami. Osnovno kmeto za pitance pridobivajo sami, saj imajo silažno koruzo posejano na 105 hektarih; trenutno pa imajo 530 gove-

prostora za 280 glav živine, prej pa je bilo v dveh hlevih skupaj prostora za 240 glav, pa še delovne razmere so bile precej težje, kajti žival je bila navezana in to na neprimernih stojiščih.

Računajo, da bodo letos v svoji klavnici v Črnomlju zaklali okoli 350 pitancev, z mesom pa oskrbujejo štiri svoje mesnice v domači občini, eno v Ljubljani, imajo pa še nekaj manjših stalnih kupcev. Nekaj živine so celo prodali v izvoz, vendar s tem nimajo računa, še več, prodajati je treba s precejšnjo izgubo. Medtem ko imajo dovolj junetine iz lastne proizvodnje, pa prašiče kupujejo v Slavoniji, koljejo jih pa prav tako v domači klavnici.

V Črnomlju pravijo, da se že pozna manjša kupna moč ljudi, predvsem kupujejo ljudje več cenejših vrst mesa, poleg tega sedaj skrbneje obdelujejo prej marsikatero zanamerno njivo, doma redijo kure, zajce in prašiče.

Gozd, kdo bo tebe sekal?

V tozdu Gozdarstva v Črmošnjicah primanjkuje sekačev — Do konca avgusta izpolnili že 66 odst. plana

ČRMOŠNJICE — Kljub temu da jim primanjkuje sekačev, se v tozdu Gozdarstva v Črmošnjicah ne boje, da letnega plana ne bi izpolnili. Za letos načrtujejo 27.000 kubikov neto lesne mase, do konca avgusta pa so posekali že 17.800 kubikov in tako izpolnili dve tretjini letnega plana. Večino lesa prodajo Novolesu, s katerim že dalj časa tesno sodelujejo, njihov drugi večji kupec pa je tovarna papirja in celuloze Djuro Salaj iz Krškega.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta skoraj dva meseca in pol niso mogli delati v gozdu in tako ob četrtletju niso dosegli plana, je bil njihov polletni rezultat že pozitiven, tako da so ves začetni izpad že nadoknadili in tri milijone dinarjev namenili tudi za poslovni sklad. Izpad so nadoknadili tudi iz delom ob vseh sobotah in tudi sedaj zastoj pri delu zaradi dežja med tednom nadoknadijo z delom ob sobotah. „Ob tritretletju pričakujemo dober poslovni rezultat, saj vse delo in prodaja lesa teče po zastavljenem načrtu,“ pravi vodja tozda Janez Šebenik.

Čeprav zaradi dolge zime in visokega snega v začetku leta

Invalidi z lučjo iščejo delo

Program iz Trbovelj bo potrojil število zaposlenih v Skopiacih pri Brežicah — Do zdaj so dobivali le slabo plačana kooperantska naročila

SKOPIČE — V lani ustanovljeni invalidski delavnici se še vedno ubadajo z iskanjem ustreznih proizvodnih programov. Trenutno zaposlujejo deset delavcev, po začetnih obetih Iskre TEŽE pa naj bi ta omogočila delo vsaj petnajstim delovnim invalidom. V zameno za to naj bi posavsko združenje Iskre odstopilo devize. To po spremembi deviznih predpisov ni bilo uresničeno in proizvodni program je splaval po vodi.

Delavnica se je znašla, kot je vedela in znala, in si zagotovila kooperantska dela od Iskre v Kostanjevici. Pri njih ni zaslužka in tako se je v poslovanje vtihotapila izguba. Do nje so delno pripomogle slabo plačane storitve, delno zmanjševanje naročil. Izpad pri utečenem obsegu dela so nato poskušali nadomestiti. Začeli so izdelovati potenciometre za Iskro Šentjernej,

socialno delo v Krškem in republiško udeležbo zbrale 4,5 milijona dinarjev za nakup opreme. S posojilom jim je priskočil na pomoč tudi občinski rezervni sklad.

Šele zdaj zagotovo računajo na večje število novih delovnih mest. Program za trboveljsko tovarno pomeni zaposlitev dvajsetih delavcev. Z njim bodo zasedli eno od obeh delavnic. Tudi za drugo delavnico poskušajo najti nov program. Upajo celo na dve izmeni, saj bi se število zaposlenih sčasoma lahko povečalo na 60.

Dokler se ne bodo trdneje postavili na noge, še vedno računajo na pomoč ustanoviteljev. Začetne ovire vseh vrst jim sicer povzročajo veliko nevednosti, ki jih ne morejo na hitro odpraviti. Tako na primer nimajo lastne telefonske linije, ampak linijo, ki jim jo je začasno odstopila Vojna pošta Cerklje. Gotovo bo poteklo še precej vode, preden bo PTT rešilo njihove vloge. Tako dolgo si bodo pač pomagali z začasno rešitvijo.

J. T.

● Med drugim menimo, da je treba ljudstvu dati še eno priložnost.

/Iz Politike ekspres/

Ponoven samoprispevek da ali ne?

Po njem kličejo nedokončane ceste

BREŽICE — Zadnjega decembra se bo iztekel četrti občinski samoprispevek. Občani bodo v kratkem dobili poročilo o tem, kaj je bilo in še bo letos napravljeno iz referendumskega programa in kaj ne. V šolstvu bodo realizirane vse investicije, ne pa tudi v zdravstvu. Posebno šolo v Brežicah še gradijo, dobovska osnovna šola bo za občinski praznik že odprta.

Povsod po občini so v najbolj kritičnem stanju ceste. Zelo hitro propadajo, ker na nobeni ni zapornega sloja. Denarja za dokončanje začete dela ni in edina možnost je nov samoprispevek. O tem je minulo sredo razpravljalo predsedstvo občinske konference SZDL in sklenilo, da o umestnosti novega samoprispevka najprej povedo svoje mnenje krajevne skupnosti SZDL. Ljudje v krajevnih skupnostih naj prvi pretehtajo vse možnosti za in proti, ko bodo natanko informirani, kaj pomenijo za občino referendumski sredstva in kakšne bodo posledice, če se zanja ne odločijo.

Tokrat bi lahko občinski referendum nadomestili s krajevnimi.

J. TEPPEY

Na dan z imeni!

Krčani ostro o negospodarskih naložbah

KRŠKO — Nekateri še vedno skušajo zavestno zaobiti zakone in sporazume, da o dogovorih, ki žal, vse pogosteje ostajajo, kljub dobrim idejam in namenom, le mrtna črka na papirju, niti ne govorimo. Upanje, da se v Krškem ne kanijo zadržati zgolj pri posplošenem ugotavljanju nepravilnosti, je vzbudila zadnja seja občinske konference SZDL. In še, da zna biti tudi drugače, če postrežejo z imenom domnevnega kršitelja dogovora.

V času, ko gospodarstvo dobesedno krvavi pod težo obresti za obratna sredstva in drugimi dajatvami, pozabljamo na stabilizacijo in bi še vedno radi na veliko trošili. Zato je razbremenitev gospodarstva v krški občini za okrog 42 milijonov bolj "kozmetična" kot pa vsebinska poteza. Po besedah predsednika krške občinske skupščine Branka Pirca ni moč dovoliti naložb v družbene dejavnosti, še zlasti ne taktih, ki bi za seboj potegnile zahteve po več sredstvih za redno dejavnost. Osnovna šola Milke Kerin v Leskovcu je pripravila dograditev dveh igralnic v vrednosti 6,5 milijona dinarjev, čeprav ni dobila "zeleno luč" po prednostni listi skupnosti otroškega varstva. Zato iščejo "botra", ki bi "avaliral" memo za 4 milijona dinarjev.

Predsedniku občinske partijske organizacije Hermanu Preglu se zdaj nesprijemljivo, da skušajo v Leskovcu na hitro, brez širše družbene presoje, speljati naložbo. Vprašanje je tudi, kako je investicija dejansko pokrita. Po izgradnji oziroma prenovi prostorov za vrtec v bloku na Spodnjem Griču bodo sproščene zmogljivosti v Leskovcu, saj bodo otroci z Gubčeve raje hodili v bližnji vrtec.

Tako početje zahteva, da nekdo odgovarja, a po imenu...

P. PERC

Streznitev danes, ne jutri

Varljivi rezultati zaradi inflacijsko napihnenih cen — Nezadovoljni prosvetni delavci

BREŽICE — V številnih ugodnejši polletni rezultati gospodarjenja naj ne bi nikogar uspavali, so menili na seji zbora združenega dela 13. septembra. V delovnih kolektivih si morajo priti na jasno, če so res rezultat boljšega dela ali samo posledica povišanih cen.

● Delegatska konferenca delegacij osnovnih šol je v svoji razpravi opozorila na nezadovoljstvo in zagrenjenost prosvetnih delavcev zaradi slabega vrednotenja njihovega dela. Osebnih dohodki močno zaostajajo za Slovenijo in sosednjima posavskima občinama. Realni OD za prvo polletje je bil komaj 22.101 dinar (brez poračunov za nazaj), čeprav ima večina učiteljev višjo in visoko izobrazbo.

Če tega niso in ne bodo storili, bodo v zadnjem trimesčju neprijetno presenečeni, ko se bodo spustili iz oblakov na realna tla.

Ekonomske primerjave z minulim letom kažejo na poslabševanje razmer, na to pa je pred kratkim opozorili tudi predsedstvo občinske konference SZD. Izrabilnost osnovnih sredstev postaja ena največjih ovir za prodor izdelkov na zunanja tržišča. Zbor združenega dela je glede na to, da ni pravih informacij o IMV, sklenil, da mora zvedeti, kakšni so načrti za tovarno v Brežicah.

ŠE ZA TOBAK NI

SEVNICA — Minuli petek so učitelji po šolah v tej občini lahko prebrali obetavno obvestilo: izplačilo razlike OD v gotovini! Veselo pričakovanje pa je splahnelo ob prvih dvigih. „Za pol leta dela, pa petsto starih jurjev!“ so bili ogorčeni nekateri. Menda so nekateri poslali po cigarete, čeprav doslej niso kadili.

TRIMO SE OBRAČA NA ZAHOD

DOBOVA — Kolektiv Trima tozd Jeklene konstrukcije se uspešno spopada s težavami. Zdaj, ko je saniral polletno izgubo, računa na boljše poslovne rezultate v tretjem tromesečju. Naročil imajo toliko, da jih trenutno ni strah za zasedenost razpoložljivih zmogljivosti, poleg tega pa si bodo poslovanje popravili tudi z izvozom. Tokrat so kupci njihovih izdelkov na konvertibilnem trgu. Vrednost izvoza je deset milijonov dinarjev.

Kmalu štipendije

V Posavju bodo spet pogovori s štipendisti

POSAVJE — Službe in organi skupnosti za zaposlovanje hitijo, da bi bilo tudi letos vse čimprej nared za izplačilo štipendij. Po vsej verjetnosti jih bo mogoče dvigniti pri bančnih okenjih po 16. oktobru.

Do roka, 5. septembra, se je v vseh treh posavskih občinah prijavilo 1.548 kandidatov, od tega 611 novih štipendistov. Osnovni podatki so že vloženi v računalnik, številne kriterije pa morajo oceniti odbori za štipendiranje. Pri strokovni službi za zaposlovanje v Sevnici želijo, da bi svoje delo pozornostno opravile komisije vseh krajevnih skupnosti. Večina krajevnih skupnosti je lani to delo opravilo vestno, žal pa ne vse. Ko bodo odbori za štipendiranje konec meseca še enkrat pregledali vse sezname, bodo nemudoma izdali pogodbe vsem štipendistom. Pogodbe naj bi štipendisti vrnili podpisane, najbolje kar na sestankih, ki bodo 5. oktobra v Sevnici in 6. oktobra v Brežicah in Krškem.

A. Ž.

Vrbinčani v primežu orjakov

Vaščane vznemirja hrup nuklearke ter onesnaževanje okolja

VRBINA — „Že od izgradnje nuklearke sem se vlečejo naše težave. Tedaj smo slišali, da so nameravali izseliti vso vas. Ko je Celuloza pričela odvažati lubje v opuščene gramoznice mimo naše vasi, je bilo vse prej kot prijetno, toda to se sploh ne da primerjati s tegobami, ki so prišle po tem, ko so pred kratkim pričeli odvažati pepel,“ pripoveduje Ilija Pajič iz Vrbinje, vasi, vključene med dva posavska giganta — Tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj in Nuklearno elektrarno.

Vrbina je že precej časa napoti razvoju industrijske cone, zato ni čudno, da vaščani kljub navezanosti na zemljo, včasih kar obžalujejo, ker živijo tod. „Najbolje bi bilo, da bi nas preselili, če že ne dovoljujejo novih gradenj, ampak le obnovo hiš. Marsikdo bi rad pomagal otrokom zgraditi hišo v bližini svojega doma; tako tudi midva z ženo, a ne smemo,“ pravi Pajič. S sosednjim Staro vasjo imajo Vrbinčani skupno odbor za telefonijo, kar le kaže na to, da ostajajo zgolj razmišljanja in besede o preselitvi.

Po izdelavi elektrofiltra v Celulozi se je že v enem letu nabralo toliko pepela, da so z njim zapolnili posebno odlagalnišče, ki naj bi služilo več let. S Kostakom so sklenili pogodbo za prevažanje pepela. „Še preden so pričeli odvažati pepel, bi nas lahko vsaj obvestili. Tovornjaki metliške obrtne zadruge niso ustrezno opremljeni, šoferji pa so se včasih prav potrudili, da so nas obdali z oblaki prahu. Zakaj niso poskrbeli za kontejnerje? Inž. Mahnetova iz Celuloze je rekla, da je pepel strupen. Čeprav nam je tovarna pripravljena plačati odškodnino, se sprašujemo, kdo lahko plača zdravje,

odlagališče, ki naj bi služilo več let. S Kostakom so sklenili pogodbo za prevažanje pepela. „Še preden so pričeli odvažati pepel, bi nas lahko vsaj obvestili. Tovornjaki metliške obrtne zadruge niso ustrezno opremljeni, šoferji pa so se včasih prav potrudili, da so nas obdali z oblaki prahu. Zakaj niso poskrbeli za kontejnerje? Inž. Mahnetova iz Celuloze je rekla, da je pepel strupen. Čeprav nam je tovarna pripravljena plačati odškodnino, se sprašujemo, kdo lahko plača zdravje,

Obljubili so, da bodo temeljito očistili ceste, a je bore malo storjenega,“ prizadeto razlaga Pajič.

Ilija Pajič: „Zdravja ne more nihče plačati!“

Vrbinčani so se na sestanku z najvišjimi predstavniki krške občine in KS

marsikaj dogovorili, tudi o prevozu otrok v šolo in domov. Če dogovor ne bo spoštovan, bo še veliko hude krvi.

P. P.

Ljudje, zakaj tako?

Starka zaman modeluje, da bi izsušili klet

SEVNICA — 72-letna Matilda Maček vse življenje živi za tuje otroke. Trojico je posvojila, nič koliko jih je vzgojila. Pred trinajstim leti je prevzela vso skrb za komaj mesec dni staro punčko, hčerko umrle matere samohranilke. Kljub majhni pokojnini ta vdova vsako leto popelje otročičke na morje. Sama tudi fotografira in najlepši spomini so vzorno shranjeni v albumih. „Mama“, kot jo preprosto kličejo vsi otroci, varuje šest malčkov. Prav toliko otroških posteljic je vzorno razstavljenih v sobici, kjer se v roku stiška tudi njena postelja. V tem malem vrtcu imajo zanesljivo varstvo otroci staršev, ki imajo tak delavnik, da

otrok ne bi mogli oddati v redni vrtec. Čeprav občasno vredna ženica, pa ni povsem brez skrbi. Letos 1. aprila se je preselila v drugo stanovanje, ker v prejšnjem ni imela miru pred neko stranko. V sedanjem stanovanju je gledatega sicer bolje, znašla pa se je pred novo težavo. V kleti namreč zamaka. Premog ima dvignjen na visokih podstavkih, ne ve pa, kam bi s krompirjem. „Nič kolikorkrat sem bila na stanovanjski skupnosti, naj vendar kaj ukrenejo. Hodijo samo gledat, nihče pa nič ne postori, nemočno jadikuje starka, ker ne ve več, kam bi se obrnila.“

A. Ž.

ŠESTERO VAROVANCEV — Najmlajši, devetmesečni spi v posteljici. Medtem ko se 72-letna ženica trudi, da je res prijetno vsem malčkom, ki so pri njej v varstvu, ne ve, kam bi s krompirjem za ozimnico v zamakajoči kleti. (Foto: A. Ž.)

Jugotanin nad pričakovanji

V prvem polletju prihranili pri mazutu 5 milijonov dinarjev — Pred dokončnim pokritjem starih izgub — Tozd ljubljanske Belinke

SEVNICA — Edina preostala tkaninka v državi ni samo ušla stečaju, ampak z novim vodstvom tudi nadvse uspešno posluje kot tozd ljubljanske Belinke.

Letos bodo v Jugotaninu vsekakor dosegli načrtovano proizvodnjo 4.400 ton, saj so v prvem polletju že prišli na številko 2.206 ton. To je bilo 16 odstotkov nad tistim, kar so dosegli v enakem obdobju leto poprej. Nadvse spodbudno je, da so bili polletni uspehi gospodarjenja boljši od pričakovanih.

Tovarna ima do leta 1988 pogumen načrt naložb v skupne okrog 550 milijonov dinarjev. Zatrjujejo, da je ta denar zagotovljen v okvirih rezultatov poslovanja. Še več, izjavljajo, da so zagotovljeni nemajhni denarji za vračilo dolgoročnih posojil, ki so jih dobili za sanacijo do leta 1988 v znesku 200 milijonov dinarjev od česar so pri krški Temeljni banki ljubljanske

banke že deponirali obveznice v vrednosti 50 milijonov dinarjev.

● V sedanjih energetski krizi, kjer je kot kritično gorivo dostikrat omenjen mazut, so spodbudni uspehi Jugotanina pri zmanjševanju porabe tega derivata. V prvem letošnjem polletju so zmanjšali porabo na tona proizvoda na vsega 80 kg. V primerjavi z uporabo 87 lanskem polletju so s tem prihranili okrog 5 milijonov dinarjev. Dodatne naložbe v tovarniško energitiko, predvsem novi parni akumulator, so se torej nadvse dobro obnesle.

Prav tako si od poslovanja zagotavljajo denar za investicijsko vzdrže-

„POZOR, STRUP!“ — Tak napis pod mrtvaško glavo spravlja v začudenje ljudi, ki hodijo ali se vozijo mimo mladih nasadov sadnega drevja ob cesti od Cerklje proti Mraševemu in Kostanjevici. Nekateri menijo, da s tem odganjajo morebitne tatove, drugi pa se sprašujejo, ali niso morda tudi plodovi zastrupljeni. Drevesa že rodijo, sadeži so pa tako lepi, da bi kljub ograji lahko koga premamili.

JE FRIZERJEV PREMEČ? — Če bi sodili po tem, da ne dobijo zaposlitve, potem jih v Brežicah ne potrebujejo. Vendar tiči zajec druge. Mojstri bi sprejeli na delo nove moči, vendar jim ne morejo zagotoviti 20.740 dinarjev osebnega dohodka, kolikor zahteva od njih kolektivna pogodba. Če bi bilo glede na promet možno začeti s 17 tisočaki, zaposlovanje ne bi bilo tako problematično. Ugotavljajo frizerji, združeni v sekcijo Za 3000 prebivalcev dela ta čas 16 frizerjev, vendar je tudi res, da bi vsi najraje frizirali ženske, moški se bodo pa vsak čas morali striči v sosednjem mestu.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Od 7. do 15. septembra so v brežiški porodnišnici rodile: Slavica Ivanušević iz Jarušja — Marijo, Vesna Mužnjak iz Samobora — Matejo, Mirjana Lukšič iz Kostanjevca — Ivano, Romana Robek Cerjak iz Krškega — Jureta, Terezija Kos iz Globokega — Davorja, Dragica Novoselec iz Malega vrha — Tejo, Ljubica Šabarič iz Male Gorice — dečka, Tončka Bohorč iz Dobrave — Jožeta, Zekira Džafič iz Brežic — Adrijano, Cvetka Ogorevc iz Podvinja — Janija, Jelka Pintarič iz Pavlove vasi — Andreja, Nevenka Hercigonja iz Krškega — Kristijana, Barica Remus iz Male Jazbine — Antrio, Jadranska Barbarič iz Rudarske Drage — Zorana, Nataša Fric iz Krškega — Nino, Katica Hribar iz Rud — Romano. Čestitamo!

ZA MEDICINSKE APARATE DOSLEJ 65 TISOČAKOV

BREŽICE — Zdravstveni center tozd Splošna bolnišnica je pisмено seznanil zbore občinske skupščine o višini prispevkov, ki so jih posamezniki in organizacije doslej namesto večjih za pokojnike nakazali za nabavo medicinskih aparatov. Darovalci so za te namene prispevali 65.500 dinarjev, za humanitarne namene pa 13.723 dinarjev.

Krške novice

MEHKO, NEŽNO IN SLADKO — IZ UVOZA — V nakupovalnem centru Preskrbe imajo tudi nemški toaletni papir, madžarsko peneco se, kopol in francoski sladkor. Seveda je stvari iz uvoza še več, čeprav jim je moč ob bok postaviti več podobnih izdelkov domačih proizvajalcev. Pa naj še kdo reče, da naši vrli uvozniki kljub stabilizaciji ne znajo poskrbeti za raznovrstno ponudbo.

BAVARCI V GOSTEH pri krškem obrtnem združenju — V nedeljo je obiskala visoka delegacija bavarske gospodarske zbornice, ki se je mudila tudi na mednarodnem sejmu obrti v Celju, več krških obrtnikov. Bavarci so bili prijetno presenečeni nad kakovostjo in raznovrstnostjo obrti v krški občini, o čemer so se lahko poprej le bežno seznanili v Celju in ob uvodni predstavitvi obrti iz ust predsednika Obrtnega združenja Krško Franca Žabkarja na sprejemu v hotelu Sremič.

KARTICE ZA JEKLENE KONJICE — Servis Zastave v Krškem se lahko pohvali, da ima urejeno kartoteko za vse avtomobile, ki so jih lastniki pripeljali na servis. Tako je manj možnosti, da bi se po nepotrebnem zadrževali pri starih napakah, značilnih za program Zastave.

Sevniški paberki

IZPLAČILA TUDI DOMA — Lani se sevniški štipendisti še niso mogli posluževati izplačila štipendij na sevniški banki, ker le-ta ni premogla računalniške terminala. Ker ga sedaj ima, bodo nove štipendije lahko dvovaljavni tudi doma.

GASILCI NE POZNAJO NESKLEPCNOSTI — Minuli teden je bila nesklepčna celo seja občinskega izvršnega sveta. Vzorno sklepnost pa zato vedno imajo sevniški gasilci, bodisi da so to vaje (zadnje, reševanja z drsalnim prtom, se je udeležilo 25 gasilcev!) ali seje organov društva. V bližnjem požarnovarnostnem mesecu jih čaka veliko dela na gasilskem domu. Prekriti nameravajo streho. Pri tej akciji bo potrebnih mnogo rok, a jih zanesljivo ne bo manjkalo.

KONEC S KOPANJEM — Novi olimpijski bazen v Sevnici naj bi imel sezono od 16. maja do 16. septembra, kar pomeni, da je bilo v nedeljo konec z letošnjo kopalno sezono. Pač pa bo z delom še vztrajal gostinski objekt.

TEKMOVANJE TOVORNJAKARJEV — Okoliški stanovalci bazena upajo, da bo slednjim asfaltiran tudi prostor pred zgradbo bazena. Tovornjakarji namreč kot za stavo nanašajo na cesto obilo nesnage. Nekateri menijo, da kar tekmujejo, kateremu bo od koles odletelo več blata. Tuji gost, ki se je mudil na obisku pri enem od stanovalcev, je ob tem dejal, da bi kaj takega v gnilem kapitalizmu storil le enkrat.

Prihaja „Kurja vojska“

To je nova knjiga Mihe Mateta, osma po vrsti, ki bo prihodnje leto izšla pri založbi Borec

LJUBLJANA — Pred kratkim smo obiskali književnika Miha Mateta, ki je po rodu iz Ribniške doline, živi in dela pa v Ljubljani. Z njim smo se pogovorili o njegovem delu v zadnjem obdobju in o načrtih.

— Čeprav sodite med mlajše književnike, je izšla že vaša sedma knjiga. Kakšno je bilo zanimanje za njo?

Miha Mateta je pisatelj, ki ga najmanj poznajo prav v njegovi domači občini oziroma Ribniški dolini.

„Maja letos je izšla v 5.000 izvodih moja zadnja knjiga „Hopla, oprostite“. To je nekakšen bonton za otroke, prikazan na nevsiljiv način. Knjiga je že razprodana.“

— Vaše dosedanje knjige govore predvsem o otrocih, ti pa jih tudi

lepo sprejmejo. Prav gotovo pripravljate nove knjige. O čem govorite?

„Prihodnje leto bo izšla pri založbi Borec moja osma knjiga „Kurja vojska“, za njo pa še deveta „Majhen junak z velikim srcem“. „Kurja vojska“ je nadaljevanje „Bosopete družine“. To je povest o 12-letnih dečkih iz Ribniške doline, dogaja pa se v letih 1960 do 1970. „Majhen junak z velikim srcem“ je velika slikanica o narodnem heroju Bošku Buhi.“

— Kako vaša dela sprejemajo drugod?

„Pobegle kolebnice“ so lani prevedli v albansko in makedonščino. „Bosopeta družina“ izide letos v srbohrvaščini, potekajo pa razgovori, da bi izšla tudi v madžarščini. Letos je pri založbi Albatros v Pragi izšla antologija vzhodnoevropske proze pod naslovom „Preberi me vsaj košček“, v kateri sva zastopana le dva Slovenca, in sicer Tone Pavček in jaz z zgodbo „Zvonček želja“. Pred kratkim je izšla tudi antologija jugoslovanske kratke proze za otroke pod naslovom „Od sna do zvezd“. V njej je objavljena moja zgodba „Pobegle kolebnice“.

— Ali tudi prevajate?

„Da, pri založbi Borec je v Kurji vojski knjižnici že izšel moj prevod knjige hrvaškega pisatelja Hrvoja Hitreca „Eko Eko“.“

J. PRIMC

KMALU PRVE ABONMAJSKE PRIREDITVE

NOVO MESTO — Prvi koncert novega glasbenega abonmaja bo v Domu kulture že v ponedeljek, 1. oktobra. To bo večer slovenskih ljudskih pesmi in glasbil, na katerem bodo, kot poročamo na drugem mestu, nastopili Bogdan Herman, Mira Omerzel—Terlep in Matija Terlep.

Prvo gostovanje v okviru novega gledališkega abonmaja v Novem mestu pa bo teden kasneje. Gledališčniki Cankarjevega doma iz Ljubljane bodo v ponedeljek, 8. oktobra (za red A) in v torek, 9. oktobra (za red B), uprizorili Quenaujevo komedijo „Vaje v slogu“, ki jo je režiral dramski igralec Jurij Souček.

V PIRANU TUDI NOVOMEŠČANI

PIRAN — Nedavnega mednarodnega slikarskega ekstempera, tradicionalne likovne prireditve v tem kraju, se je udeležilo nad 100 ustvarjalcev iz domovine in tujine. Kot že večkrat do zdaj, so se ekstempera udeležili tudi nekateri člani novomeške Likovne skupine „Vladimir Lamut“. Nagrad tokrat sicer ni bilo, saj je bila konkurenca zelo močna, so pa dela dveh (Maznika in Kotarja) prikazali na razstavi. Glede na stroga merila žirije, ki je delala izbor, je pomenilo uspeh že uvrstitev na razstavo.

Kaj ponuja abonma?

V okviru novega novomeškega gledališkega abonmaja se bo na odru v Domu kulture predstavilo sedem slovenskih in eno hrvaško gledališče

NOVO MESTO — V tukajšnjem Domu kulture so že začeli vpisovati abonente za novomeški gledališki abonma v sezoni 1984/85. Za vseh devet predstav, kolikor jih predvideva abonmajski spored, je treba odšteti 1.700 dinarjev, ta znesek pa je moč plačati v dveh obrokih. Predstave bodo ob ponedeljkih (red A) in torkih (red B).

Sestavljalci abonmaja so upoštevali vso zdajšnjo ponudbo slovenskih gledaliških hiš in s tem zagotovili tudi vsebinsko pestrost programa. Tako se bodo na novomeškem odru zvrstile komedije, drame, satire in še kaj. V gosteh bo šest poklicnih gledališč iz Slovenije, eno iz Trsta in eno iz Zagreba. Deveto abonmajsko predstavbo bo pripravilo eno od amaterskih gledališč: katero bo to, bo znano kasneje.

● Iz Ljubljane bodo prišla v Novo mesto gostovat štiri gledališča: Drama SNG z Molierovim „Tartuffom“, Mestno gledališče ljubljansko z Millerjevim „Lovom na čarovnice“, Cankarjev dom s Quenaujevimi „Vajami v slogu“ in Slovensko mladinsko gledališče z delom mladega slovenskega avtorja Vita Tauferja „Jaz nisem jaz“. Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice bo nastopilo z O'Neilovim „Dolgega dne potovanjem v noč“, Slovensko ljudsko gledališče iz Celja pa s slovensko noviteto, in sicer z Jesihovo „Pravopisno komisijo“. Predstava, s katero bo v Novem mestu gostovalo Stalno slovensko gledališče iz Trsta, še ni izbrana. Kot stalni gost novomeških gledaliških abonmajev bo tudi tokrat nastopil „Jazavac“, satirično gledališče iz Zagreba, in sicer s komedijo Milana Kundere „Šala“.

Tak je za zdaj program novomeškega gledališkega abonmaja za sezono, ki se je začela. Prireditelji so si pridržali pravico do sprememb, če bi katero od gledališč ne moglo gostovati z napovedano predstavbo ali sploh ne

● Novomeščani pa se lahko vpišejo tudi v koncertni abonma, ki ga v sezoni 1984/85 ponovno uvajajo. Če se bo vpisalo več kot 70 abonentov (cena koncertnega abonmaja je 1.000 dinarjev), bodo v Novem mestu nastopili: Slovenski komorni orkester, Ljubljanski baročni trio (predstavil bo stara glasbila in staro glasbo), violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček, flavtistka Irena Grafenauer ob klavirski spremljavi Acija Bertonec, Jazz Quartet „Fidelio Blasius“ iz Avstrije, Bogdan Herman, Mira Omerzel — Terlep in Matija Terlep s sporedom slovenskih ljudskih pesmi in z ljudskimi glasbili ter pianistka Ingrid Silič.

dopotovati v Novo mesto. Abonente bodo o spremembah pravočasno obvestili.

I. Z.

„TOPLIŠKO POLETJE 84“ SE JE USPEŠNO IZTEKLO

DOLENJSKE TOPLICE — Z nedeljskim orgelskim koncertom v tukajšnji cerkvi — Franc Ban iz Ljubljane je izvajal Bachove, Alainove, Ukmarjeve in lastne skladbe ter dela drugih skladateljev — se je tu končalo „Topliško poletje 84“. V okviru te kulturne manifestacije, ki sta jo pripravila topliško kulturno društvo in zdravilišče, se je zvrstilo nad petnajst najrazličnejših prireditev od likovnih razstav do nastopov rockovskih skupin.

BITEF 84 TUDI V LJUBLJANI

LJUBLJANA — Izbor z BITEFA 84, tradicionalnega gledališkega festivala v Beogradu, bodo ta in ves prihodnji teden lahko videli obiskovalci Cankarjevega doma. Ob tej prilikočnosti je Cankarjev dom predstavil kulturno-umetniški program za sezono 1984/85, ki se je med tem že začela.

Malomarnosti še in še

169. izjava Jezikovnega razsodišča pri SZDL

„Oglejte si tole!!! Pozdrav DD.“

Ta spremni pripis beremo na listu z natisnjeno glavo Avto-moto društva Moste, vabečem na družabno srečanje s plesom. Pošiljavec tega vabila ni zaznamoval jezikovnih napak in slabosti, jih je pa vse polno: avto moto je pisano narazen, prav pa bi bilo z vezajem, ker gre za prvotno priredno zvezo dveh besed? pišejo avto šola, avto trening, žiro račun — vse narazen, bolje pa bi bilo to pisati skupaj, saj gre za podredno zvezo obeh sestavin (v tem smislu je boljše tudi avto-motodruštvo kakor avtomoto društvo); srečanje bo v petek dne 16. marca 1984 ob 19.00 uri; veliko bolje z vejico pred dne in za 1984, prav pa ob 19. uri (ali ob 19h, ali ob 19.00); sporočite na telefonsko številko 445—212, najkasneje; telefonsko številko je bolje pisati brez vezaja, samo z razmikom med obema deloma števka, vejica pred najkasneje pa tudi ni nujna; ulica Jana Husa — prav: Ulica Jana Husa ali Jana Husa ulica; sta se odbora obeh sekcij in HOTEL ILIRIJA—Ljubljana odločili organizirati — bolje: sta se odbora obeh sekcij odločila, da hosta s Hotelom Ilirija iz Lju-

bljane organizirala (ker so sicer težave z ujemanjem v številu); Pričakujemo vas z vašim zakonskim tovarišem, da se tega srečanja udeležite — brez nemarnosti v vezanju besed: Pričakujemo, da se boste tega srečanja udeležili s svojim zakonskim tovarišem; in: družabno srečanje članov AMD Moste s plesom je tudi malo boljše kot družabno srečanje s plesom članov AMD Moste; v prostorih MOTELA TIKVEŠ — Draga pri Agrostruji — kako nam je razumeti zvezo MOTELA TIKVEŠ — Draga?; bolj pristnih stikov — to se normalno stopnjuje tako; pristnejših stikov. Tudi izbira besed in skladenjskih oblik je slaba; zaradi osiguranja prostora — da si zagotovite prostor; rezervacije bomo zadržali do 20.00 ure — vam bomo hranili do 20. ure. — Tudi oblikovalnost je vse prej kot dobra: npr. raba samih velikih črk (glej zgoraj), razmetano pisanje telefonskih števil, ni emblema AMZ, ampak le AMS in pač še kaj.

Tudi praktično pisno sporazumevanje mora upoštevati pravopis, slovnico, slovar ter težiti k čim večji lepotni dognanosti. Brez muje se še čevljev ne obuje, pravi naš pregovor; v zadevah pisne kulture velja to tem bolj.

kultura in izobraževanje

Slovenski oktet poje v Mokronogu

Koncert bo v soboto v mokronoški cerkvi

MOKRONOG — Po dveh premaknitvah, ki so ju narokovale objektivne okoliščine (nujne spremembe dogovorjenih datumov), bo Slovenski oktet sedaj le izvedel popularni koncert z orglami (renesansa, barok, slovanska pravoslavna liturgija, črnske duhovne pesmi, sodeluje organist prof. Hubert Bergant) tudi v Mokronogu. Koncert bo v spodnji cerkvi v soboto, 22. septembra ob 20. uri. Pričetek prodaje vstopnic bo ob 19. uri. Prizadevni soorganizator te prireditve je domače kulturno umetniško društvo „Emil Adamič“.

Program z orglami je oktet izvedel že osemdesetkrat v Sloveniji in tudi na Hrvaškem, v Italiji (Trst, Gorica) in Avstriji (Koroška).

NOVI LIST (Rijeka) je o koncertu z orglami poročal: „Izbor skladb je pokazal velike pevске zmoglosti osmih moških glasov, za katere zares lahko trdimo, da so v barvi, moči in izraznosti — od tenorjev do basov — izredni. Člani okteta so izrazito muzikalni. Takšna zlitost, vstopi, ritem in uglašenost so zelo redki. Če nad vse to razpemo širok dinamični lok v vseh jakostih, je bilo doživljanje glasbe popolno... Hubert Bergant je zelo izkušen organist z izredno tehniko, sijajno improvizacijo in svobodnim ritmom.“

SPOSOJENO TRNJE

● Izpeli smo se: v vojni in v miru.

/Iz Politike ekspres/

● Napaka je v postopku: stalno podvezemamo neke mere, namesto da bi nekemu vzeli mero.

/Iz Politike ekspres/

Tuji mojstri iz naše zakladnice

V Dolenjski galeriji na ogled izbor razstave „Tuji slikarji — od 14. do 20. stoletja“, ki jo je lani pripravila Narodna galerija v Ljubljani

NOVO MESTO — Lani je Narodna galerija v Ljubljani pripravila obsežno razstavo z naslovom „Tuji slikarji — od 14. do 20. stoletja“. Razstava je obsegala 105 slik najrazličnejših tujih mojstrov, ki so ali delali na naših tleh ali pa so njihove slike prišle k nam. Obsežne slikarske zbirke so svojačas premgli gradovi in samostani. Manjši del tega umetniškega zaklada predstavljajo slike, ki jih poleg Narodne galerije hranijo še nekateri muzeji, galerije in druge ustanove na Slovenskem. Tako sta slike za omenjeno razstavo posodila tudi Dolenjski muzej v Novem mestu in Posavski muzej v Brežicah.

Razstava v Narodni galeriji je bila vsestransko strokovno obdelana, k čemur je veliko pripomogel italijanski strokovnjak prof. Federico Zeri, svetovni poznavalec evropske in zlasti italijanske umetnosti. Njegova zasluga je, da so mnogim slikam določili avtorstvo, medtem ko so pred tem o poreklu prenekaterih slik le ugibali. Prof. Zeri je tudi ugotovil, da predstavljajo slike, vsaj določen del, starih tujih mojstrov za Slovenijo in tudi sicer izjemno bogastvo.

Strokovno postavljeni izbor slik razstave, ki je bila več mesecev odprta v Narodni galeriji, je od minulega petka na ogled v veliki dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu. Izbor obsega slike, nastale od 17. stoletja dalje, to pa pomeni, da so novomeški ljubitelji likovne umetnosti nekoliko prikrajsani. Dolenjska galerija je pač premajhna, da bi v njej mogli prikazati vse, kar je združeno pod naslovom razstave.

Franz Ignaz Flurer: KRAJINA Z GRADOM PODČETRTEK — Z razstave „Tuji slikarji od 14. do 20. stoletja“, ki je od minulega petka na ogled v Dolenjski galeriji v Novem mestu.

Nov oddelek za plesno dejavnost

NOVO MESTO — Na Glasbeni šoli Marjana Kozine bodo v letošnjem šolskem letu odprli nov oddelek za plesno dejavnost. Vodila ga bo Sonja Rostan, ki je letos končala študij za moderni ples. Za predšolske otroke (5—7 let) bo vodila pouk izraznega plesa. Pouk iz osnov klasičnega bale-

ta in izraznega plesa bo dvakrat tedensko za osnovnošolske otroke. Za srednješolsko mladino bo pouk modernega plesa dvakrat tedensko, plesni atelje pa bo sprejel vse, ki želijo razvijati lastne plesne ustvarjalnosti s poudarkom na tehniki. Sonja Rostan ima v svojem programu tudi ritmiko in acrobiko za starejše.

v njihovi dobi znanih in mogočnih ljudi, upodabljali liturgične motive in podobno.

Razstava v Dolenjski galeriji bo odprta do 10. oktobra. I. Z.

NOVA RAZSTAVA IN RECITAL

DOLENJSKE TOPLICE — Jutri ob 18. uri bo v „viteški“ dvorani tukajšnje zdraviliščne restavracije likovno literarna prireditev. Odprli bodo razstavo slik Mirana Hočevarja, člana novomeške likovne skupine, hkrati pa s krajšim recitalom pesmi predstavili pesnika Ivana Zorana, tudi iz Novega mesta. Obiskovalci bodo kaj več o ustvarjalnosti obeh zvedeli tudi iz pogovora z njima, ki ga pripravljajo prireditelji.

ZA ZAČETEK FILM

Začeli smo s poukom in za uvod smo si učenci naše šole ogledali zanimiv francoski film „Učitelj“. Pohvaliti se moramo, da je prodaja šolskih potrebščin, ki je bila organizirana na šoli tik pred pričetkom šolskega leta, lepo uspela. S tem smo učenci in seveda stariši pripomogli, da je v blaginjo Pionirske zadruge prišel prvi denar.

IRENA SELAK
OŠ Šentjernej

Kulturni dnevi gradbenikov

Na 6. srečanju v Mariboru številno kulturniško zastopstvo SGP Pionir

MARIBOR — Tu poteka ta teden že šesto kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije. Na njem se člani gradbenih kolektivov iz vse republike predstavljajo s svojimi likovnimi, fotografskimi, ročnodelskimi, glasbenimi, folklornimi in literarnimi dosežki. Nastopajo ustvarjalci in poustvarjalci.

Prireditelji (mariborske DO Konstruktora, Stavbar in Hidromontaža) so za literarno področje razpisali natečaj. Odziv je bil zelo velik, saj se je priglasilo kar 31 avtorjev, od tega nemalo tistih, ki pišejo v jezikih drugih narodov in narodnosti. Med prispevki je bilo kajpak največ pesmi, zato je srečanje tovrstnih ustvarjalcev letos zelo pesniško obarvano.

Letošnjega srečanja se, razumljivo, udeležujejo tudi kulturniki iz gradbenih podjetij na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju. Iz GOK Črnomelj sodeluje med drugim Ivanka Bogolin s pesmimi. Dva pesnika je v Maribor poslal tudi novomeški Pionir — Antona Grandovca in Rudija Robiča, upokojenca te delovne organizacije, ki je izdal že dve samostojni pesniški zbirki.

Pionirjevo zastopstvo na šestem kulturnem srečanju je dokaj številno: poleg literatov sodelujejo v Mariboru likovnika Toni Vovko in Miško Sibila ter fotografja Jelica Kupec in Goran Rovani, nastopa pa tudi Pionirjev mešani pevski zbor.

Spet za literate začetnike

Eno od območnih prireditev bo pripravila ZKO v Krškem — Tudi natis del?

KRŠKO — Ena od območnih prireditev 13. srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov, ki se bodo to jesen in pozimi zvrstile v sedmih slovenskih mestih, bo tudi v Krškem, kjer že nekaj let uspešno deluje literarni klub.

Kdo od piščih, ki še ni zdal svoje knjige (razen v samozaložbi), bo nastopil na teh prireditvah, o tem bodo odločale tričlanske žirije, ko bodo dobile v presoji prispevke literarnih začetnikov.

● Prispevke s področja katerekoli literarne zvrsti (od črtic, pesmi, aforizmov do tv nadaljevanj) je treba poslati prireditelji srečanja (ZKOS, Kidričeva 5, Ljubljana) do 30. septembra. O tem, kako je treba prispevke opremiti in poslati, dobijo zainteresirani podrobnejša pojasnila na občinskih ZKO. Za vse velja to, da morajo biti prispevki napisani s pisalnim strojem in v slovenskem jeziku.

Najboljši avtorji bodo (na predlog območnih žirij) sodelovali še na republiškem srečanju, ki bo marca 1985 v Gradišču v Slovenskih goricah.

Prireditelji obljubljajo, da bodo najboljše prispevke objavili, če bodo to dovoljevale denarne in druge možnosti. To velja tako za območna kot za republiško srečanje.

V Krškem, kjer bo območno literarno prireditev pripravila občinska ZKO, bodo lahko pesmi in druge prispevke udeležencev natisli v posebni številki Literarnih listov, ki jih izdaja že omenjeni literarni klub.

Sporočilo bralcem

V zadnjem času smo prejeli nekaj pism bralcev, ki se s svojimi premišljanji odzivajo na prispevke v Dolenjskem listu ali v njih govore o zadevah, ki so ta čas v središču zanimanja širše javnosti. Zelo radi bi resna in prizadeta pisma bralcev objavili, vendar nam to brani naša poklicna etika, ki ne dovoljuje uredništvu objavljati anonimnih prispevkov. Zatorej prosimo bralce, da pod svoje prispevke napišejo ime in naslov. Če želijo ostati nepodpisani ali podpisani s psevdonimom, jim bomo ustregli, vendar pa moramo vedeti za avtorja prispevka, da ga lahko priložimo. Po želji pisca ohranimo njegovo ime v tajnosti, ki jo prelomimo samo, če prispevek zaradi nerensnic in podobnega pride na sodišče.

Dolenjski list je vaš časopis! Dokažite to s svojim sodelovanjem!

UREDNIŠTVO

NEKAJ
NOVOSTI

Ko smo letos ponovno prišli v šolo, smo našli v nekaj novosti v naši celodnevni šoli. V enem dnevu imamo tri polne ure, v katerih lahko opravimo tudi domače naloge, učitelji pa nam gubajo možgane, ko boljšim učencem dajejo dodatne naloge. Mislim, da je taka oblika dela zanimiva. Seveda učitelj pri takih dolgih urah ne pozabi na minuto za zdravje in tudi brez smeha ne gre.

INGRID MOŽINA
OŠ Dol. Toplice

Še o spolnih zlorabah v šoli

Prejeli smo naslednjo informacijo iz kočevske osnovne šole, ki jo — četudi zavračamo posplošene očitke o senzacionalističnem pisanju, če se nanašajo tudi na obravnavo tega primera v Dolenjskem listu — v celoti objavljamo

V preteklih tednih je bilo v sredstvih javnega obveščanja objavljenih več neresničnosti, namigovanj in prirejenih izjav v zvezi s kaznivim dejanjem hišnika Franca Kereca. Ker želimo, da je javnost objektivno informirana o dogodkih, vas prosimo, da naše pismo objavite.

Da je Franc Kerec storil več kaznivih dejanj spolne zlorabe otrok, smo zvedeli ob koncu maja letošnjega leta. Prej za ta ali podobna dejanja ni vedel nihče v kolektivu. Bili smo šokirani, da je kaznivno dejanje storil član našega kolektiva. Na več sestankih smo analizirali stanje v našem kolektivu, tako s pedagoške kot organizacijske strani, ter sprejeli sklepe za spremembo našega dela. Nihče izmed nas ni nikoli pomislil, da lahko nekdo živi tako dvočlono, nemoralno.

Krivo za storjeno dejanje nosi Franc Kerec, ki bo za to tudi obsojen. Izkoristil je stanje v ožjem in širšem okolju in neposredno sam pripravil možnosti za storitev dejanja. Potrebni je moralne in kazenske obsodbe, dekleta, ki jih je izkoristil, in družine pa pomoči pri prebolevanju posledic.

V strokovnih krogih, ki so obravnavali primer Franca Kereca, ni vladal molk. Po normalni poklicne etike in po črki zakona smo o ugotovitvah za javnost molčali. Ni namreč primerno in humano obveščati javnost o osebnih in družinskih travmah. Ob tem primeru tudi nismo sklicevali tiskovne konferencie, smo pa vse novinarje, ki so nas obiskovali, sprejeli in se z njimi pogovarjali. O primeru so pisali novinarji. Marsikdo izmed njih je s senzacionalističnim pisanjem, v katerem so skrite nerensnice, dvoumja, namigovanja in podobno, zagotovil večjo naklado in finančni efekti svojem časopisu. V kolikšni meri to opravičuje moralno škodo, ki jo v javnosti povzroči tako pisanje? Ali ne pomeni takšno pisanje tudi skrivanje resnice in zavažanje javnosti?

Na svetu za vzgojo in izobraževanje ter svetu za socialno in zdravstveno politiko pri občinski konferenci SZDL Kočevje smo v podrobnosti obravnavali aktivnost šole in strokovnih služb v šoli in občini pred in ob tem primeru.

Izlet po Dolenjski

Borci na izletih ubujajo spomine na NOB

Krajevna organizacija ZZB VVI Dobrova pri Ljubljani vsako leto pripravi izlete po Sloveniji, ki so namenjeni negovanju in razvijanju izročil NOB. Letos v začetku septembra smo se napotili preko Ljubljane in Trebnjega na Mirno, kjer smo si ogledali Dano, nato pa pod vodstvom predstavnikov tamkajšnje borčevske organizacije obiskali spomenik NOB in grobnico padlih partizanov in aktivistov na gričku nad krajem.

Z Mirne smo se odpeljali v Novo mesto, kjer smo si ogledali trgovino Novotek, nato pa pod vodstvom predstavnikov novomeških borcev odšli v muzej NOB. Ogledali smo si tudi mesto, nakar smo odšli na Trško goro v Krkin hram. Tu smo se okrepčali in hkrati prisluhnili pripovedi o dogodkih med zadnjo vojno na tem območju. Domov smo se vrnili preko Trebnjega.

J. KOMAT

MLADI DOPIŠNIK

IZLET
NA ZAČETKU

Osmošolci smo se na končni izlet za spremembo odpravili že v začetku šolskega leta. Denar zanj smo zaslužili z delovnimi akcijami, brezplačno vožnjo pa smo pridobili na natečaju železniškega gospodarstva. Tri dni smo bivali v mladinskem centru v Rovinju.

ALENKA CIZEL
OŠ Artič

DRUGIČ
V BRIGADI

Letos sem ko referentka za informiranje delala v brigadi na Gorickem, kjer smo širili cesto, kopali jarke in opravljali še druga dela. Popoldne smo delali v raznih krožkih. Izdali smo dva biltena. Naša brigada je dobila trak akcije. Vrnila sem se srečna, ker sem si prisluzila že drugo udarniško značko.

IRENA PETROVIČ
OŠ Koprivnica

VZPON NA TRIGLAV

Med počitnicami sem z očetom, mamico in bratom Matjažem odšel na Triglav. Na vrhu smo brata, ki se je prvič povzpela na Triglav, krstili z vrvice po zadnjici. Moj tretji in bratov prvi vzpon mi bo ostal še dolgo v spominu.

ROBERT TISU
OŠ Kmetelj

PRENOVLJENI GASILSKI DOM — Zadnjo soboto in nedeljo je gasilski dom v Stranski vasi pri Novem mestu dobil novo podobo. Kakih štiriideset pionirjev, mladincev in članov tega prizadnega društva je v prostovoljni delovni akciji, vsi skupaj so prispevali več kot 2000 delovnih ur, na novo ostrešje položilo še zadnje opeke in tako zavarovalo dom pred bližajočo se zimo. Tudi ves lesni material so prispevali krajinjci, denar za ta večnamenski objekt pa so zbrali pri občinskih kulturnih in protipožarnih organizacijah. (Foto: T. Jakše)

Navdušeni nad Dolenjsko

43 ameriških Slovencev na počitnicah pri nas

ŠMARJEŠKE TOPLICE — V tukajšnjem hotelu so od 7. do 13. septembra imeli v gosteh trinaštrideset ameriških Slovencev iz drugega rodu naših izseljencev. Počitnice v Sloveniji je pripravil najstarejši slovenski klub v Waukegnu, nedaleč od Chichaga, organizirala pa agencija Kollander World Travel. Potovanje v rodno domovino svojih staršev je bilo za mnoge še posebej mikavno, saj je z njimi potoval med ameriški slovenski najbolj priljubljen ansambel „Slovene Chicago Button Box club“, ki ga sestavlja orkester petih godcev s „fraztonaricami“, vodi pa ga zagnan Slovenec Raymond Podboy.

V času bivanja v Šmarjeških Toplicah so gostje iz Amerike komajda našli čas za namakanje v termalni vodi, saj je bil program skorajda preobširen. Mnogi, ki so prej trdili, da je Slovenijo moč videti v dveh urah, so svoje mnenje temeljito spremenili. Nad Šmarješkimi Toplicami pa so bili tako navdušeni, da bi mnogi najraje kar ostali tukaj, zagotovo pa vsi niso bili tu zadnjič. Domača hrana, cviček, po katerem ne boli glava in prijazni ljudje, to je bilo tisto, kar so najbolj pohvalili.

Poleg Šmarjeških Toplic so si ogledali kulturne in zgodovinske znamenitosti Novega mesta, spoznali so Pleterje, Kostanjevico in Otočec, celodnevni izlet pa so pripravili tudi v Plitvice ter Ptuj in Maribor. Štirinajstredne počitnice v Sloveniji bodo zaključili še z ogledom Ljubljane, Portoroža, Pulja in Kranjske

gore, teden dni „Remember Slovenija“ pa bodo porabili za obisk Avstrije, Italije, Švice in Lichtensteina.

J. PAVLIN

HARMONIKA MU POMENI VSE — Raymond Podboy, vodja skupine ameriških Slovencev, upokojeni železarski inženir, je navdušen ljubitelj diatonične harmonike. Doma v Waukegnu ima kar 43 „fraztonaric“, izdelkov različnih slovenskih mojstrov. Najstarejša med njimi ima že 90 let. „Vse skrbno varujem in negujem,“ pravi Raymond in dodaja, da še najbolj ceni Železnikove harmonike z vrhnice. V rodnem mestu je ustanovil prvi harmonikarski klub ameriških Slovencev v ZDA, kjer še danes igra 29 harmonikarjev, ki se učijo in širijo slovensko pesem.

TELEVIZIJSKI SPORED

21. IX.
petek

8.50 TV V ŠOLI: TV koledar, Levi, Mesto raste, Angleščina, Branje, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Tekmovanje glasbene mladine, Čas katedral, Risanka, Luna, Zgodovina znanstvenofantastičnega filma, Tekmovanje glasbene mladine, Skrivnostni Sokrat, Tekmovanje glasbene mladine
17.05 — 00.05 TELETEKST
17.20 POROČILA
17.25 ROCK PORTRET: Indeksi
17.55 JACK HOLBORN, zahodnonemška mladinska nadaljevanka
18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 ZNANSTVENO-TEHNIČNI FILM: Nikoli ne reci nikoli
19.00 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 ČLOVEKOVI MOŽGANI: Jaz, angleška dokumentarna serija
Možgani so najbolj zanimivi, zapleten in skrivnosten organ v človeškem telesu. O njih vemo manj, kot o katerikoli drugemu organu. Kljub prizadevanju znanstvenemu raziskovanju ostajajo njihove skrivnosti prav tako skrite, kot skrivnosti oddaljenega vesolja. Serija v sedmih delih odkriva tisto, kar trenutno o možganih vemo, snemali pa so jo kar tri leta.
20.55 NE PREZRITE
21.10 B. Binns: PROTI VETRU: Hiša na griču, avstralska nadaljevanka
22.00 DNEVNİK
22.15 SREDINA SVETA
Švicarski film „Sredina sveta“ kaže 112 dni v življenju moškega in ženske, inženirja in bodočega politika in italijanske domke. Srečata se slučajno, njuna ljubezen pa je že na začetku obremenjena, ograženo jo nevidna na-

sprotovanja, okolje spreminja njun odnos, dokler ljubezen brez pravega razloga ne zamre.

DRUGI PROGRAM

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Avtogrami — 18.15 Hočemo vedeti — 18.45 V prostem času — 19.30 Dnevnik — 20.00 Okno v glasbeno delavnico — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Ljudje iz marmorja, junaki dela: Železničarji — 21.50 Razžarjenje (ameriški film)

TV ZAGREB

16.30 Videostrani — 16.40 TV v šoli — 17.40 Poročila — 17.15 Avtogrami — 18.15 — 18.25 Kronika občine Reka — 18.45 Aktualnosti — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moja sorodnica Rahela (TV nadaljevanka) — 21.00 Slovenski koncert Združenih narodov za pomoč afriškim beguncem — 21.45 Dnevnik — 22.00 Kulturni magazin

22. IX.
sobota

7.45 — 11.15 in 17.35 — 23.10 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 PEDENJŽEP, otroška serija
8.35 JEKLENEC, otroška serija
8.50 SMOGOVCI, otroška serija
9.20 PUSTOLOVŠČINA: 20.00 milj pod morjem
9.50 SKRIVNOSTNI SVET ARHURJA CLARKA: Velika sibirski eksplozija
10.20 ČLOVEKOVI MOŽGANI: Jaz, angl. dok. serija
11.10 POROČILA
17.50 POROČILA
17.55 T. Oflazogu: SULTAN MURAT IV., turška nadaljevanka
Dogajanje te turške nadaljevanke je postavljeno na začetek 17. stol., ko je sultan Murat IV. z 11 leti zasedel Oto-

manov prestol, država pa je preživljala nemirne čase. Muratova ambiciozna mati je imela v rokah vsoblast in je vladala namesto sina. Ko je Murat odrasel, je postal pravi vladar. Da bi dokazal svojo oblast, je prepovedal uživanje alkohola in kajenje tobaka, čeprav se je sam vdajal pijači. Pogosto se je preoblekel v navadnega meščana in ponoči nadzoroval ljudi v gostilnah. Vsak prekršek je kaznoval s smrtjo. Res je znova pridobil izgubljeno Bagdad, vendar je zaradi prekomernega uživanja alkohola umrl star komaj 27 let.
18.45 ČUDEŽI NARAVE, kanadska dokumentarna serija
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 RUSI PRIHAJAJO, ameriški film
Film o ruskem izkrcanju na obali Nove Anglije je bolj „opereten“. Ruski kapitan si hoče od blizu ogledati Ameriko in s podmornico nasede. Rusko

izkrcavanje seveda povzroči vrsto komičnih zapletov.
22.05 ZRCALO TEDNA
22.25 GLOBOKA REKA, zabavno-glasbena oddaja
23.05 POROČILA

DRUGI PROGRAM

15.55 Ali Baba in 40 razbojnikov (ameriški mladinski film) — 17.20 Mali princ — 18.15 Zamašek ki ne pušča (TV drama) — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavna glasba s Cipra — 20.30 Dokumenti našega časa — 21.15 Poročila — 21.20 Športna sobota — 21.45 Cervantes (španska nadaljevanka) — 22.40 Pesniško gledališče

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli — 17.30 Sedem TV dni — 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Glasbena akademija vam predstavlja — 18.30 Prirčno vaši — 19.30 Dnevnik 20.00 Šesti (sovjetski film) — 21.25 Dnevnik — 21.40 Včeraj, danes, jutri

23. IX.
nedelja

9.10 — 13.05 in 15.55 — 22.00 TELETEKST
9.25 POROČILA
9.30 ŽIV ŽAV, otroška matineja
10.15 JACK HOLBORN, ponovitev mlad, nadaljevanke
10.45 J. Austen: PREVZETNOST IN PRISTRANOST, angl. nadaljevanka
11.40 625, oddaja za stik z gledalci

12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
16.10 POROČILA
16.15 VRNITEV SWINGA, zabavno-glasbena oddaja
16.45 ALPE JADRAN, informativno dokumentarna oddaja
17.30 ŠPORTNA POROČILA
17.45 MI IGRAMO JAZZ, sovjetski film
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 G. Mihic: BALKAN EKSPRES,

nadaljevanka
20.55 CELJSKI JAMARJI V KOLUBIJI
21.25 ŠPORTNI PREGLED
21.55 POROČILA

DRUGI PROGRAM

9.00 Oddaje iz JLA — 15.26 Nedeljsko popoldne — 17.05 Cyrano de Bergerac (francoski film) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Svet v letih 1.900 — 1.939 — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Citadela (angl. nadaljevanka) — 22.00 Kronika Bitefa

24. IX.
ponedeljek

8.50 TV V ŠOLI: TV koledar, Obiščimo hladilnico, Češčina, Predstavljamo vam, Meštrovic v Zagrebu, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Tekmovanje glasbene mladine, TV čitanka, Risanka, Angleščina, Mali program, Tehnolog, Tekmovanje glasbene mladine
17.05 — 22.30 TELETEKST
17.20 POROČILA
17.25 SMOGOVCI, otroška serija
17.55 ZGODOVINA MEDNARODNIH TELEKOMUNIKACIJ

18.25 PODRAVSKI OBZORNIK
18.40 PET MINUT ZA REKREACIJO
18.45 VIDEO ŠOLA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 D. Popović: KARADŽORĐEVA SMRT, drama TV Beograd
Po dolgem življenju v Rusiji se je 1817 Karadžordže vrnil v Srbijo, se skrili pri nekem kmetu in skušal vzpostaviti zvezo s knezom Milošem. Njegov cilj je bil vstaja brez balkanskih narodov za osvoboditev izpod turškega jarma. Miloš pa ni hotel sodelovati z njim, ampak je začel načrtovati njegov umor. Miloš se je res znebil Karadžor-

dža, hkrati pa se je začela drama njegove vesti.
21.30 DOKUMENTAREC MESECA: POLETNI ČAS, ZIMSKI ČAS — SOMMERZEIT, WINTERZEIT
22.15 DNEVNİK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Zgodbe bosansko-hercegovskih pisateljev — 18.00 Pripovedke narodov in narodnosti — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Glasbeni album — 19.00 Športna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost — 20.50 Zagrebška panorama — 21.10 Dinastija — 22.00 Hit meseca

25. IX.
torek

9.00 TV V ŠOLI: TV koledar, Zastava in grb, Ženski svet 1939—1941, Izbrali smo za vas, Otok Vis, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Tekmovanje glasbene mladine, Kemija povsod, Risanka, Metropolitanski muzej, Šola, Glasbena vzgoja, Tekmovanje glasbene mladine

17.25 — 22.30 TELETEKST
17.40 POROČILA
17.45 JEKLENC, otroška lutkovna serija
18.00 PESEM MANGYONGDAE, korejska glasbena oddaja
18.25 CELJSKI OBZORNIK
18.40 KRATEK FILM: Ekologija iglastih gozdov, švedski film
18.55 KNJIGA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME

20.00 A. J. Cronin: CITADELA, angleška nadaljevanka
20.55 OPRETI SE NA LASTNE SILE
21.40 DNEVNİK
21.55 ADAGIO, baletna oddaja

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Mali svet — 18.15 Branje — 18.45 Gledalec urednik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Oj Moravo — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Po poteh svobode — 21.35 Zagrebška panorama — 21.50 Jazz v ZDA

26. IX.
sreda

8.45 TV V ŠOLI: TV koledar, Jesenski plodovi, Kultura govora, Fašizem, Kras, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Tekmovanje glasbene mladine, Panonska nižina, Risanka, Namizni tenis, Nekadilec, Kocka kockica, Tekmovanje glasbene mladine
17.50 — 23.05 TELETEKST
18.05 POROČILA
18.10 CICIBAN, DOBER DAN: Švi-gara, švaga

18.25 SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK
18.40 ČEZ ATLANTSKI OCEAN, potpisna reportaža
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME
20.00 Film tedna: UROČEN, ameriški film
Film Uročen je Hitchcock posnel 1945. Zaplet je izrazito melodramski. Glavni junak (G. Peck) je izgubil spomin in v bolnici, kamor pride, se predstavi kot novi šef. Mlada in lepa zdravnica (I. Bergman) spozna, da njen predstojnik ni to, za kar se pred-

tavlja. Kljub temu med njima vzplameni ljubezen, ki jima pomaga pri iskanju resnice.
21.55 DNEVNİK
22.05 OMIZJE

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Moja sestra Camille — 18.15 Narodni parki — 18.45 Balkan ekspresion (zabavno-glasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert Josipe Lisac — 21.05 Zagrebška panorama — 21.20 Glasbena oddaja — 22.05 Kultura v združenem delu

27. IX.
četrtrek

8.50 TV V ŠOLI: TV koledar, Pesmi in zgodbe za vas, Mrčes, Hormoni in proizvodnja mesa, Odmor, Energija vetra, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Tekmovanje glasbene mladine, Kemija v industriji,

Risanka, Vikend, Iz arhiva solske TV, Tekmovanje glasbene mladine
17.55 — 22.50 TELETEKST
18.10 POROČILA
18.15 TRAPOLLO HH 33, mladinska nadaljevanka
18.25 GORENJSKI OBZORNIK
18.40 NA SEDMI STEZI
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.55 VREME

20.00 TEDNIK
21.05 MARTIN LUTHER, vzhodnonemška nadaljevanka
22.35 DNEVNİK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Zajec s petimi nogami — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Naj te vprašam — 19.30 Dnevnik — 20.00 Umetniški večer — 22.30 Zagrebška panorama

Lepota opredmetenega Lepota opredmetenega

V pekinškem muzeju kitajske zgodovine je postavljenih na ogled 9000 predmetov, še 200.000 dragocenosti pa je v muzejskih depojih. Omenjeni muzej je seveda samo eden od stoterih v tej velikanski deželi, katere civilizacija je za mezopotamsko in egiptovsko tretja najstarejša na svetu in edina neprekinjena. Ti podatki zgovorno pričajo, kako nelzerno

dragocenih in izbranih je 160 predmetov, s katerimi so Kitajci v Zagrebu predstavili 8000 let svoje civilizacije, od neolitika do dinastije Tang, oziroma leta 907.

Razstava, ki so jo postavili v muzejskem prostoru na Jezuitskem trgu, je doslej najpopolnejša predstavitev starodavne kitajske kulture v Evropi. Poznavalci menijo, da gre za

kulturni dogodek desetletja. Prvotna ideja je bila, naj bi v glavno mesto Hrvatske samo preprosto prenesli lansko beneško razstavo „7000 let kitajske civilizacije“, ki si jo je ogledalo 700.000 ljudi. Nesreča je hotela, da se je v Benetkah nekoliko poškodoval slavni konj iz glinene Quinove konjenice, Kitajci so zbirko odpeljali domov in vse je kazalo, da z

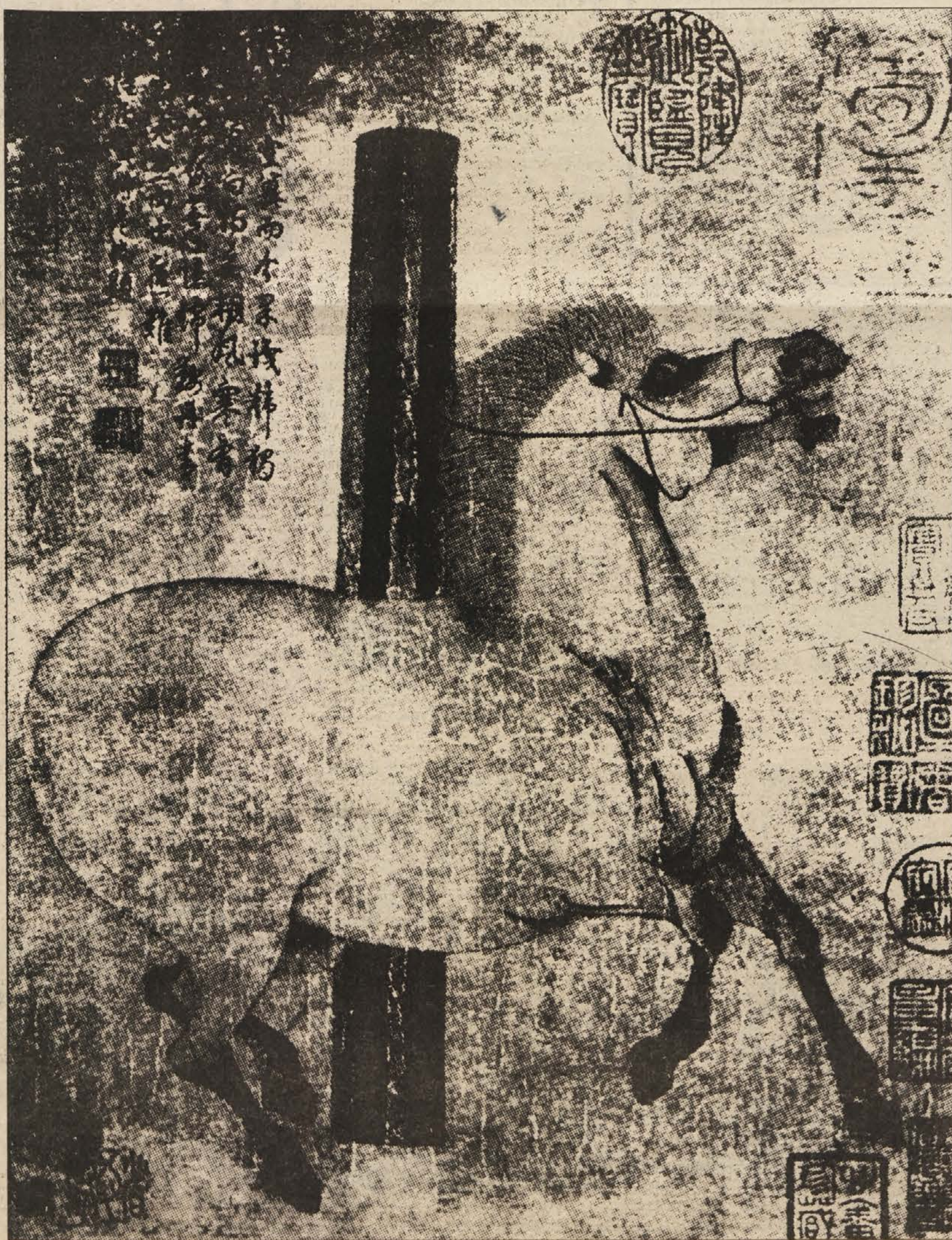
Zagrebom ne bo nič. V nasprotju s pričakovani pa so se v pekinškem muzeju kitajske zgodovine odločili, da bodo v Zagreb poslali celo 45 predmetov več, kot jih je bilo v Benetkah. Tako obogatena razstava seže celo tisočletje dlje kot beneška, je drugi največji prikaz kitajske kulture zunaj njihovih meja. Večja razstava je bila samo na Japonskem.

Jang Won Hoe, eden od treh kustosov pekinškega muzeja, ki med razstavo bivajo v Zagrebu, je na vprašanje, po kakšnem ključu so izmed stotisočev dragocenosti izbrali prav teh 160 predmetov, odgovoril, da so razstavili stvari, ki po njihovem mnenju najbolj označujejo osemtisočletno civilizacijo. Po njegovem mnenju so v Zagrebu vredni posebne pozornosti poljedelsko orodje in lončarski izdelki iz kamene dobe, glinasti in bronasti kipi, posoda za vino v obliki nosoroga, okrašena z zlatimi in srebrnimi ploščicami, bronasta mitološka krilata žival iz grobnice kralja Zhongshana, pogrebna obleka princeze iz grobnice pri Manchengu, zelenkasta posoda severnih in južnih držav ter bronasta zrcala in slike iz obdobja dinastije Tang. Za širšo javnost so najbolj atraktivne skulpture kamel, konjev, levov, zmajev itd. Nekatere znamenitosti so predstavljene tudi z diapozitivi, kot posebno zanimivost velja omeniti video kaseto s staro glasbo, značilno za obdobje vojskujočih se držav.

Razstava „Starodavna kitajska kultura“ presega kulturne okvire, njen pomen je tudi političen, saj priča o prijateljstvu in razvijajočih se stikih med Kitajsko in Jugoslavijo. Ko govore o teh vidikih, radi omenjajo besede generalnega sekretarja KP Kitajske Hu Yaobanga, ki je med lanskim obiskom razstave „Zakladnica zagrebške katedrale“ v muzejskem prostoru v knjigi vtisov zapisal: „Naši predniki so skupaj ustvarjali izjemno, starodavno svetovno kulturo. Od nas je odvisno, ali bomo z drugimi narodi ustvarili mir in novo civilizacijo sodobnega sveta.“

Sorazmerno mlada kitajska arheologija in moderna zgodovinska znanost prihajata do izsledkov, ki jih bo treba šele vgraditi v obče vedenje o svetovni zgodovini, katere pogled je (pre)obremenjen z evropskim vatlom. To je vsekakor osnovno spoznanje, ki ga obiskovalcu ponuja zagrebški kitajski prikaz. Ne glede na naše naravnost banalno neznanje o Daljnem vzhodu občutimo ob srečanju z zgodovino spoštovanje in nemir. Popolnost in lepota opredmetenega, čeprav neznanega duha in razuma. Vse je tu, na razstavi, ki se vseka v spomin: delo velikih mislecev, pesnikov, astronomov, matematikov, graditeljev, zdravnikov, geografov in zgodovinarjev, katerih pisanje se razteza preko tisočletij. Skrivnostna, nedoumljiva Kitajska s svojimi zakoni velikih števil; v opredmeteni lepoti in lirskih imenih obdobji, dinastij in držav komajda zaslutimo sledove vsakdanje okrutne posameznikove stvarnosti, ki se v času ni spreminjala, kljub temu pa rojevala prečudovite sadove duha, umetnosti in znanosti. Kot povsod na svetu.

M. BAUER

20. 9. '84

18 PRILOGA

BESEDNA OROŽARNA

Pred kratkim smo lahko v enem od slovenskih dnevnikov prebrali zapis, posvečen jugoslovanskemu nogometu oziroma zveznemu kapetanu jugoslovanske nogometne reprezentance Milošu Milutinoviču. Neposreden povod za pisanje je bil katastrofalni poraz naših žogoborcev s Škoti. Za Milutinoviča je rečeno, da je imel pred startom podporo večjega dela nogometnih delavcev in javnosti, po porazu pa je postal tarča napadov vseh vrst. Avtor zveznemu kapetanu posredno ali neposredno očita, da ni znal izbrati igralcev, da je naredil nekaj napak, ki sodijo v nogometno „abecedo“, da hodi naokoli s skromnim znanjem, da so njegove delovne navade vprašljive, da so glede na

njegovo lagodnost in izredno umirjen slog pri delu in nasploh v življenju najbrž skromne tudi njegove sposobnosti za motiviranje moštva, da so bili v Partizanu kljub osvojenemu prvenstvu ob njegovem odhodu prav veseli, saj so se ga tako najbolj preprosto rešili, da objektivno ni osebnost, ki bi lahko „revolucionirala“ jugoslovanski nogometni prostor, da so ga pod demokratično kuliso postavili nogometni „birokrati“ in da se upravičeno zastavlja vprašanje, ali ne bi bilo še najboljšje, če naj ne bi Milutinoviča kar takoj odstopil, ali pa bi ga celo zamenjali.

Nisem ljubitelj nogometa, včasih celo mislim, da bi ga bilo treba z zakonom prepovedati, vendar se ob

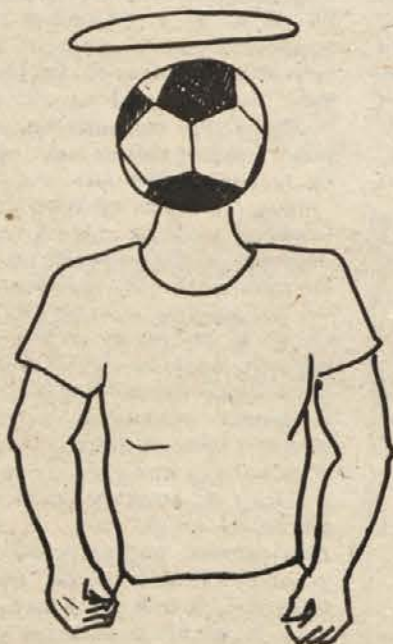
branju omenjenih očitkov sproži prenekatera misel. Koliko in kakšne obtožbe in uničujoče sodbe zaradi enega samega poraza na področju, ki naj bi bilo človeku predvsem v veselje in zabavo! so mar nogomet in zmage v njem strateški cilj jugoslovanske socialistične skupnosti? Je mar res, da povprečnega Jugoslavana bolj pretrese nogometni poraz z reprezentanco ne vem katerih otokov, kot pa na primer novica o občutnem padcu življenjske ravni? Je besednjak, ki ga zdaj vsi uporabljajo zoper Milutinoviča, odraz take novejše naravnosti in miselnosti?

Zdi se celo, da tovrstne izlete na povsem obrobna področja življenja in dela vneto podpiramo, vsakemu človeku je potreben ventil. Zakaj ne bi bil ta oddušnik nogomet, ki najlažje in preizkušeno blaži ali krepi (po potrebi pač) veselje in žalost?

Pri nas se vsak dan zgodi vsaj ena zares važna stvar, ki bi morala vzbuditi zaskrbljenost, dobro znane pa so tudi nekatere zadeve, ki bodo, če jih bomo hoteli uravnovesiti in poravnati, terjale delo in znoj generacij. Sprašujem se, zakaj za nosilce spodletelih in za vsakega Jugoslavana dragih zamisli ne uporabimo vsaj del besedne orožarne, ki je bila uporabljena na primer zoper Milutinoviča in druge ljudi iz nenevarnega osvetja športa, zabave in narodovega pozabljenja?

Kako vam bi na primer zvenel stavek, da ta ali oni politik ali gospodarstvenik dela napake, ki sodijo v politično ali gospodarsko abecedo, da morebitne lagodnosti in izredno umirjenih slogov pri delu niti ne omenjamo?

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Grški skladatelj Manos Hadziakis, ki je pred nekaj leti dobil oskarja za glasbo v slovitim filmu „Nikoli v nedeljo“, je moral zaradi hude žalitve za pet mesecev v zapor. Hadziakis je v pogovoru na televiziji izjavil, da so vsi glasbeni kritiki svinje, grški novinarji pa opice.

Robert Renphrey, meščan Richmonda, se je odločil, da bo 13. marca letos ostal doma v postelji, čeprav se je odlično počutil. Zadnjih 5 let so se Renphreyu 13. marca dogajale velike neprijetnosti. Trikrat se je zaletel (po poklicu je voznik avtobusa), padel je v reko Temzo, zbil ga je motorist, enkrat pa je stopil skozi steklena vrata, misleč, da so odprta. Zaradi nesreč na omenjeni marčev dan je Robert preživel v bolnišnici kar 5 mesecev.

Slavni ameriški tekač na srednje proge Glenn Cunningham, večkratni svetovni rekorder iz tridesetih let, se je rodil in umrl brez enega samega prsta na levi nogi.

Prebivalci Kandaharja v Afganistanu nosijo turbane, ki so razviti dolgi tudi do 10 metrov.

Egipčanski faraon Pepi II je absolutni svetovni rekorder v dolžini vladanja. Faraon je postal, ko je imel 6 let, na prestolu je bil vse do svoje smrti, ki ga je doletela v 97. letu. Odveč je reči, da je bil Pepi „ob koncu mandata“ že zelo senilen, kar je pripeljalo tudi do konca njegove dinastije.

Azijska država Butan, ki leži na Himalaji, ima po ocenah okoli 1.100.000 prebivalcev. Po ocenah smo zapisali zato, ker niso v Butanu še nikoli začutili potrebe po kakšnih popisih prebivalstva.

Veliki nemški skladatelj Johannes Brahms se je z 21 leti zaljubil v Claro Schumann, slavno pianistko in ženo skladatelja Roberta Schumann. Vanjo je ostal zaljubljen vse do njene smrti, ko je imel 63 let. Nekaj pred tem je ženski posvetil kla-

virsko kompozicijo, rekoč: „Bila je najbolj čudovit doživljaj v mojem življenju“. Brahmsa so pokopali dva meseca po smrti Clare Schumann.

Pred nekaj leti je Robert Expert na tekmovanju športnih ribičev v Anversu ujel soma, težkega 15 kg. Robert je plen objel, ga pokazal svojim tekmečem in zavpil: „Lahko pomrete od zavisti! Takega soma ne boste ujeli, če živite 100 let“. V naslednjem trenutku se je Expert zgrudil mrtev, zadela ga je kap. Zmagovalni pokal so izročili njegovi vdovi.

Slavna ameriška pesnica in gledališka kritičarka Dorothy Parker je v eni od svojih po navadi uničujočih gledaliških kritik napisala: „Protagonistka, meni sicer simpatična igralka Katherine Hepburn, nam je predstavila celovito paleto igralskega izražanja od A do B.“

VOJAŠKI KOTIČEK

KOMANDNI MOST REVOLUCIJE

ditve Jugoslavije, zaveznih vojaških misij in številnih drugih vojaških ter političnih ustanov. Vis je bil med NOV edini kos jugoslovanskega ozemlja, na katerega ni niti enkrat stopil škorenj nemškega vojska. Tito in najvišji predstavniki političnih in državnih organov nove Jugoslavije so se na tem otoku mudili več kot 100 dni, na Vis so prišli v začetku junija 1944.

Josip Broz Tito je ob 20-letnici prihoda najvišjih političnih in državnih organov na Vis izjavil, da označuje Vis zadnjo etapo oblikovanja naše države. Z Visa se je odprlo široko obzorje za stike z našimi zavezniki in s svetom. Na Visu nam je bilo omogočeno bolj ali manj mirno in normalno delo. Tu se nismo ukvarjali samo z vojaško strategijo, ampak tudi s politiko. Posebno pomembno je bilo, da smo se tu lahko ukvarjali tudi z nadaljnimi perspektivami našega razvoja, s skrbjo, kaj bo po vojni z našo državo. Takrat smo prestopili okvire vojaške strategije in taktike in prenesli našo aktivnost tudi na diplomatsko polje, navezujoč stike z našimi zavezniki.

Vis pa bi ostal zapisan v zgodovini NOB s svetlimi črkami tudi brez dogodkov, ki so pripeljali do naše nove državnosti. Prvo partizansko enoto so na tem otoku ustanovili že junija 1941, takoj zatem, ko so Italijani Vis pripojili k Italiji. Partizani so likvidirali nekaj

italijanskih vohunov, na njihovo pobudo je v tovarni ribjih konzerv v Komiži izbruhnil požar, po protitalijanskih demonstracijah je v partizanske vrste stopilo 17 mladincev. Kazenska ekspedicija, ki so jo v začetku leta 1942 na otok poslali Italijani, partizanov ni odkrila.

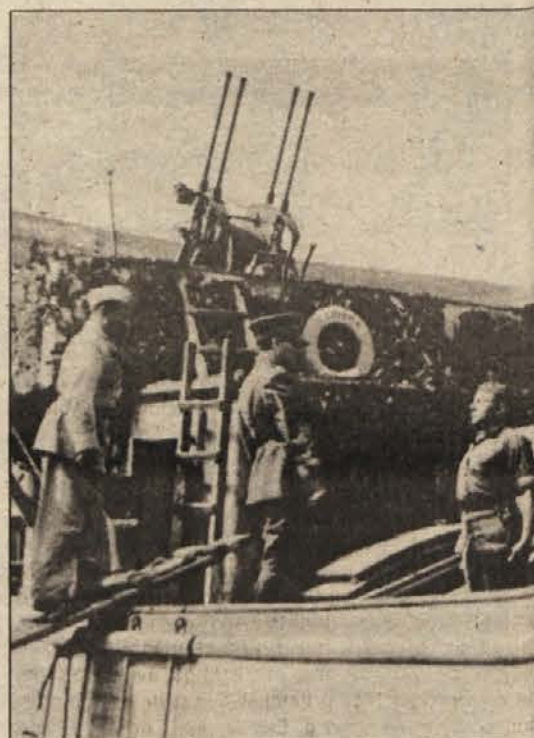
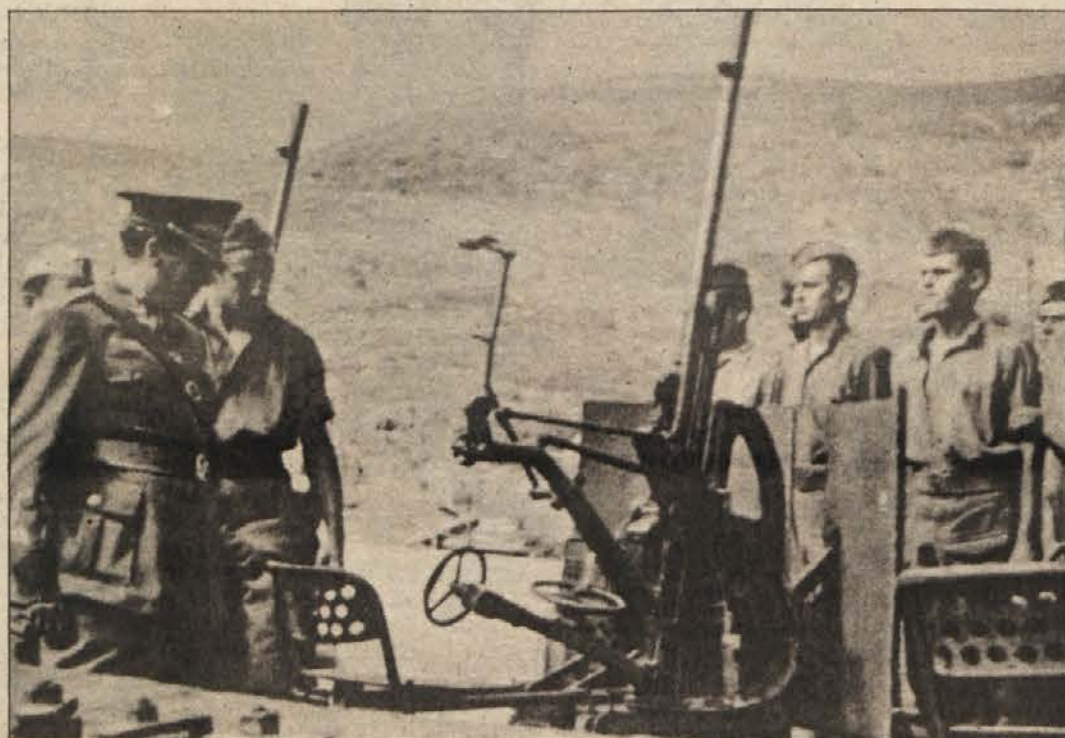
Na Visu je začel izhajati narodnoosvobodilni list Naše poročilo, do kapitulacije Italije je z otoka šlo v partizane okoli 200 ljudi. Vrhunec italijanskega terorja na otoku pomeni streljanje 20 talcev. Po fašistični kapitulaciji so na Visu ustanovili Viški bataljon, iz oboroženih ribiških ladij pa so sestavili Viško flotiljo. Potem ko so Nemci od septembra 1943 do januarja 1944 dobili pod kontrolo vso obalo in notranji niz otokov, so se štab mornarice NOVJ in nekaj enot umaknili na Vis, kjer so se na povelje glavnega štaba močno utrdili. Ker je grozila nevarnost nemškega desanta, so partizani Vis razglasili za vojni garnizon, mobilizirali prebivalstvo od 15 do 50 let, preostale prebivalce pa evakuirali v Italijo. Obramba Visa je bila urejena po sektorjih in v nekaj obrambnih črtah. Zunanjo linijo so držali patrolni čolni. Do konca februarja 1944 se je v obrambo otoka Visa vključila popolna britanska brigada komandosov (1000 vojakov), ameriška vojaška enota, ki so jo sestavljali sinovi naših izseljencev, ter odred britanskih terpednih čolnov in topnjač, ki je imel bazo v Komiži.

Nemški desant na Vis (operacija Freischuetz) je bil načrtovan za februar 1944, vendar so si Nemci premislili in so akcije zoper Vis in njegove branilce omejili na občasna zračna bombardiranja in pomorske akcije.

Do začetka maja 1944 je bilo na Visu dokončano letališče, na katerem so bile poletni nameščene tudi enote prve in druge eskadrilje jugoslovanskega vojnega letalstva. Vis je bil kot glavna baza partizanske mornarice izhodišče in križišče številnih pomorskih zvez z našo obalo in zavezniki v Italiji. Promet z Italijo je potekal z enajstimi parniki in več kot tridesetimi motornimi jadrnicami. Ladje so evakuirale ranjence in civilno prebivalstvo, prevažale borce, potnike in zavezniško pomoč. Partizanska trdnjava Vis je dala streho tudi nekaterim vojaškim šolam, predvsem mornariškim, tu je bil sedež območnega komiteja KP za Dalmacijo in narodnoosvobodilnih oblasti.

Po osvoboditvi večjega dela Dalmacije so politične in vojaške ustanove nove Jugoslavije prešle na kopno, preselilo se je — v Kvarnerski zaliv — tudi težišče mornariških vojaških operacij. Otok Vis je tako izgubil svoj strateški vojaški in politični pomen, ostala pa je s slavo ovenčana zgodovina.

M. B.

Otok Vis bo ostal v zgodovini zapisan kot baza in trdnjava nove Jugoslavije, komandni most revolucije jugoslovanskih narodov in narodnosti, sedež Tita, politbiroja CK KPJ, predsedstva avnoja, vrhovnega štaba NOV in POJ, nacionalnega komiteja osvobo-

KAKO SODITI DOBI PREIZKUŠENJ

Janez Kramarič, vodja enote temeljnega sodišča v Novem mestu, je na ljubljanski pravni fakulteti nedavno magistriral iz kazensko-pravnih znanosti. V magistrski diplomski nalogi je obdelal problematiko kazensko-pravnega obravnavanja mlajših polnoletnikov. Kolikor nam je znano, je Janez Kramarič prvi magister pravnih znanosti na širšem Dolenjskem. To je bilo skupaj z aktualnostjo njegove magistrske naloge razlog za daljši pogovor, ki sta ga za objavo pripravila Marjan Bauer in Bojan Budja.

Dolenjski list: Za začetek bi najbrž bilo treba osvetliti, kaj se skriva za pravnim pojmom „mlajši polnoletnik“. V čem je ta problematika?

Kramarič: „Mlajši polnoletni storilci kaznivih dejanj so osebe, ki so kaznivo dejanje storile kot polnoletne, pa med sojenjem, to je do izreka pravno močne sodne odločbe, še niso dopolnile 21 let. Gre za vmesno stopnjo med mladoletništvom in polnoletništvom, v kateri se končujejo biološki in psihološki procesi iz pubertete. Šele potem nastopi pravo polnoletništvo, v katerem je osebnost že formirana in sposobna za družbeno življenje. Mlajši polnoletniki večinoma še nimajo družbene zrelosti, ker je ta povezana z biopsihološko zrelostjo. Za psihično in družbeno zrelo pa štejemo tisto osebo, ki na koncu svojega biološkega razvoja kaže določeno stopnjo avtonomije pri presojanju in zanimanju, stopnji volje, sposobnosti in prilagodljivosti. Vse to ji omogoča, da razlikuje dovoljeno od nedovoljenega tako na področju morale kot zakonov. Mlajši polnoletniki so v marsičem še nezreli. Psihološka raziskava je med njimi ugotovila celo vrsto potez, podobnih potezam pubertetnikov in celo predpubertetnikov.“

V kriminalni politiki je prevladalo stališče, da je treba mladoletne storilce, torej osebe določene stopnje duševne razvitosti, obravnavati na poseben način. Tega ne terjajo samo razlogi pravičnosti, ampak je to utemeljeno tudi z znanstvenimi dokazi o posebnih fizioloških in psiholoških lastnostih mladoletnika. To vodi do sklepa, da je treba tudi mlajše storilce, za katere se ugotovi, da so v duševnem razvoju na ravni mladoletnika, obravnavati v kazenskem pravu podobno kot mladoletnike. V takem primeru je uporaba vzgojnih ukrepov, ki se sicer uporabljajo zoper mladoletnike, nekaj teh pa tudi zoper mlajše polnoletnike, v njihovem in družbenem interesu. Z vidika kriminalne politike je torej posebno kazensko-pravno obravnavanje mlajših polnoletnikov še posebej opravičeno, saj daje velike možnosti za učinkovito borbo zoper kriminaliteto.“

Dolenjski list: Zrelost človeka naj bi bila torej rezultat njegove telesne in duševne zrelosti?

Kramarič: „Nedvomno obstaja zveza med starostjo in zrelostjo, vendar pa je zrelost rezultat daljšega človekovega razvoja. Na njeno formiranje oziroma pomanjkanje imajo odločilnejši vpliv življenjski pogoji in manj starost. Zato zrelost osebe ni utemeljeno vezati na njeno starost. Strokovnjaki s področja psihologije, psihiatrije, medicine, pedagogike, sociologije in še nekateri drugi ugotavljajo, da je starostna doba med 18 in 25 leti tisti interval, v katerem poteka proces družbenega dozorevanja osebnosti, interval, v katerem pridejo do izraza vse individualne specifičnosti razvoja. To je čas, ko mladi ljudje v največjem številu primerov sklepajo zakonsko zvezo, ko začno izvrševati poklic, ko močneje občutijo, da so del družbene skupnosti, do katere imajo tudi določene obveznosti. V tem starostnem intervalu se konča duševno dozorevanje osebnosti. V psihologiji in biologiji je vedno več stališč, da 18. leto ni tudi leto dosežene zrelosti. Pri

tem mislim tako na splošno kot na kazensko zrelost, ki je del splošne zrelosti. Brez kazenske zrelosti, brez sposobnosti, da se storilec zaveda pomena dejanja in obvlada ravnanje, ni kazenske odgovornosti. Ta mora obstajati pri vsakem storilcu, mladoletnem in polnoletnem, sicer ni mogoče izreči kazenske sankcije.“

Dolenjski list: Kolikšen je delež mlajših polnoletnih storilcev kaznivih dejanj v splošnem obsegu kriminalitete? Katera so najpogostejša kazniva dejanja, ki jih store? So ta dejanja specifična za njihovo starostno skupino?

Kramarič: „Mlajši polnoletni storilci kaznivih dejanj so zastopani v splošnem obsegu slovenske kriminalitete z 18 odstotki. S približno tolikšnim odstotkom tudi na območju našega temeljnega sodišča. Povedati moram, da bi bil ta odstotek verjetno še večji, prav tako pa tudi število storilcev v starostni skupini 18 — 21 let, če ne bi bili fantje po 19. letu starosti vpoklicani v JLA. Statistika kaže, da doseže kriminaliteta vrhunec v starosti 20 do 23 oziroma 25 let, nakar začne upadati.“

Primerjava kriminalitete mladoletnikov in mlajših polnoletnih ter ostalih polnoletnih obsojencev pokaže, da v primerih, ko gre za kazniva dejanja, ki so „enako dostopna“ vsem starostnim dobam, mlajši polnoletniki najpogosteje store tista kazniva dejanja, ki se kot najpogostejša pojavljajo tudi v starostnih dobah pod in nad mlajšim polnoletništvom. Kriminaliteta mlajših polnoletnikov v zvezi s premoženjskimi delikti

pa je vendar bolj podobna kriminaliteti mladoletnikov, kar je gotovo eno od znamenj večje povezanosti obeh skupin storilcev.“

Analiza strukture kriminalitete mlajših polnoletnikov glede na vrste kaznivih dejanj pa pokaže, da so ti najpogostejše storilci kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje, kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in moralo, kaznivih dejanj zoper javni red in javni promet in kaznivih dejanj zoper življenje in telo.“

Tudi mladoletniki najpogosteje store kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje, ki jim sledijo kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa, tem pa kazniva dejanja zoper življenje in telo. Analiza strukture kriminalitete ostalih polnoletnih storilcev pa pokaže, da so bili ti najpogostejše storilci kaznivih dejanj zoper varnost javnega prometa, ki jim sledijo kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje, tem pa kazniva dejanja zoper življenje in telo. Gre torej za ista najpogostejše storjena kazniva dejanja kot pri mladoletnikih in mlajših polnoletnikih, drugačen je le vrstni red. To pa je glede na razlike v starostnih dobah in premoženjskih stanjih tudi razumljivo. Sklenili bi lahko torej, da kriminaliteta mlajših polnoletnikov v objektivnem smislu ne kaže nobene specifičnosti.“

Dolenjski list: Kakšna pa je kaznovalna politika naših sodišč zoper mlajše polnoletne storilce kaznivih dejanj?

Vezi

TO JE MOGOČE SAMO MED RESNIČNIMI PRIJATELJI

Od 6. do 14. avgusta letos je bila skupina 20 šolarjev iz krške občine skupaj s tremi spremljevalci na obisku in letovanju v občini Obrigheim. Lani v tem času pa je skupina tamkajšnjih 20 šolarjev in treh spremljevalcev letovala v počitniški koloniji »Nerezinah na Malem Lošnju. Tako se zelo uspešno uresničuje vsebina listine o prijateljstvu in sodelovanju med občinama Krško in Obrigheim, podpisana leta 1982 in utrjuje vedno bolj prijateljske vezi med prebivalci obeh občin. Med skoraj 11-urnim potovanjem z avtobusom je bilo veliko ugotovitev o obisku. Toda že sam sprejem, ki je bil zelo pristran in slavnosten, nas je prepričal, da smo prišli na obisk k prijateljem. Poleg družin — gostiteljev se je ob županu g. Zimmermannu zbralo k sprejemu nekaj članov občinskega sveta (odbornikov) in pionir tega prijateljstva in sodelovanja prejšnji dolgoletni župan g. Ertl. V sejni dvorani je bilo častno mesto dodeljeno nam in z izbranimi besedami

je župan izrekel prisrčno dobrodošlico in izrazil skupno in osebno zadovoljstvo, da se jim nudi priložnost gostitelja, kot je dejal, »da vsaj delno povrnemo to, kar ste vi nudili našim šolarjem lani.« Posebej je izrazil zadovoljstvo, da vsebina listine z medsebojnimi obiski in navezovanjem prijateljstva dobiva nove razsežnosti. Osebnost pa je zelo vesel, ker je marca 1982 imel priložnost zasaditi drevo prijateljstva pred skupščino občine Krško z besedami: »Tako, kot je ta smreka zelena, naj raste in se krepi naše prijateljstvo!« V hipu je bila premagana vsa utrujenost in ozračje prijateljstva se je nadaljevalo v posameznih družinah — gostiteljicah, kjer so bili šolarji nastanjeni.

Sedemdnevno bivanje v Obrigheimu je bilo zelo skrbno načrtovano in organizirano. Vsak dan je predstavljal nova doživetja in presenečenja v izražanju gostoljubnosti in utrjevanju prijateljstva. Kako velik poudarek so dali našemu obisku, pričča tudi to, da je župan prekinil svoj letni dopust in je bil vse dni z nami. Nasploh pa so v programu predvideli predstavitev občine in ogled zanimivosti v ožji in širši okolici, družbenimi srečanji, igrami in razvedrilom. Tako je bil prvi dan namenjen predstavitvi občine in ogledu Obrigheima: občinske stavbe, osnovne in realne šole s športno dvorano, z vožnjo po kraju pa smo se lahko preričali o izredni urejenosti naselij. V lani zgrajenem informacijskem centru KWO (Kernkraftwerk — nuklearna elektrarna) so nas s spremno besedo in filmom seznanili z objektom in tehnološkim procesom proizvodnje električne energije, medtem ko so v samem objektu v tem času imeli običajno letno menjavo gorilnih elementov.

Univerzitetno mesto Heidelberg in Stuttgart z zelo bogatim botaničnim in živalskim vrtom sta bili priložnost spoznati nove zanimivosti. Žal pa je gosta megla preprečila ogled Stuttgarta s televizijskega stolpa z razgledno ploščadjo in restavracijo na višini preko 180 m. Zato pa je bila prejšnji dan vožnja z ladjo po reki Neckar (s pretočnimi kanali za ladje in elektrarne) svojevrstno doživetje.

Vsak dan smo bili gostje posameznih organizacij in ustanov, kjer so si vsi prizadevali nam pripraviti čimveč veselja in prijetnih doživetij. Na skupnih kosilih in večerjih, ki so jih organizirali posamezni gostitelji, smo lahko spoznali tudi urejenost tamkajšnjega gostinstva. V posameznih popoldanskih in večernih programih so poleg občinskega sveta (Gemeinderat) kot prvega gostitelja sodelovali: nuklearna elektrarna, Arbeiter Wohlfahrt (Delavska blaginja), obe politični stranki CDU in SPD, športno društvo in pevsko društvo, ki sta predlani oziroma letos gostovala pri nas, pridružila pa se jim je okrajna policijska prometna šola iz Mossbacha. Z organiziranjem raznih iger, tekmovanj, srečolova z lepimi dobitki je bilo vsako popoldne in večer polno prijetnega razpoloženja, praktična darila in spominki pa bodo še dolgo pričali o njihovi gostoljubnosti. Seveda pa sta naša »naravna talenta — samouka« Božo Medvešek in Toni Sotošek s svojima harmonikama še posebej razgibala že prijetno vzdušje. Slovenske in nemške pesmi niso v takem razpoloženju delale nobenih jezikovnih problemov, kolo v razgibanem ritmu pa je bilo najbrž za vse posebno doživetje. Tudi Marjanca Komočar in Barbara Smolej sta pripravili lep violinski program. Ne

smemo pa prezreti tudi naših spremljevalc Fritzove in Požunove kot neumornih organizatorov našega sodelovanja v tem programu. Mladi vrstniki, nekaj njihovih staršev, učiteljev in nekaj članov občinskega sveta so nas vse dni in povsod spremljali ter bili vsekoli izredni spremljevalci in gostitelji. Kdaj in kje je bilo lepše, se res ni mogoče opredeliti, saj so bili vsi ne samo dobri gostitelji, ampak tudi iskreni prijatelji z vso tenkočutno pozornostjo in prizadevanjem za prijetno bivanje med njimi. Nedelja pa je bila namenjena družinskemu krogu v družinah gostiteljev, da bi spoznali, kako tam preživijo nedeljo. Zadnji dan je bil namenjen ogledu okrajnega mesta Mossbach, industrijskega in trgovekega središča. Osrednji trg s svojstveno arhitekturo več sto let starih stavb predstavlja posebno zanimivost. Tako se je približal dan odhoda in marsikateremu je misel na slovo nekoliko zagrenila veselo razpoloženje. Toliko prijetnih srečanj in doživetij, novega prijateljstva in vesellega razpoloženja je bilo v enem samem tednu. Vsem nam je bilo v trenutku slovesa težko reči kaj drugega našim gostiteljem kot: »Hvala vam za vse, naši dragi prijatelji!« Skoraj otožno sta izvenili pesmi »Jugoslavija« in »Pionirska pesem«, stisk rok in objemanje sta utrnila marsikatero solzo — podobna slika kot lani na ljubljanski železniški postaji. Toda dolga pot za nikogar ni bila preutrujujoča, da ne bi ob prihodu domov že takoj ob izstopu iz avtobusa svojim staršem in drugim dejal: »Bilo je lepo, ne da se opisati, treba je doživeti. To je mogoče samo med resničnimi prijatelji.«

SLAVKO KUNEJ

DELAVKE V PRVEM IN ZMAGOVITEM BOJU

Začetnika tekstilne industrije v Novem mestu sta krojaška mojstra in trgovca Joško Povh in Ivan Medic. Njen zametek je njuna krojaška delavnica, ki je začela delati kmalu po prvi svetovni vojni, njen začetek pa je podjetje „Povh + Medic, industrija perila Novo mesto“, osnovano leta 1922. Kot pomemben preobrat v tem podjetju lahko štejemo nakup električnih šivalnih strojev leta 1924. Podjetje je izdelovalo moške srajce in spodnje hlače in dajalo delo tudi šiviljam na dom. Družabnika Povh in Medic sta se po nekaj letih skupnega dela razšla in Joško Povh je leta 1930 začel s svojo proizvodnjo v novi tovarniški stavbi na takratni Ljubljanski cesti v podjetju pod nazivom „Joško Povh, tovarna perila Novo mesto“. V Novem mestu je bilo takrat v proizvodnih dejavnostih zaposlenih okoli 400 delavcev.

K temu ekonomskemu okviru takratnih razmer moramo dodati še družbenega. Delavstvo, zaposleno v Novem mestu, je prišlo večinoma iz kmečkega okolja. Mnogi so od tam prinesli s seboj oznake takratnega patriarhalnega življenja, ki je bil pod močnim vplivom cerkve, tradicij in starih izročil. Tudi zato so se le stežka in zelo počasi vživljali v novo okolje. Poleg tega je bilo Novo mesto takrat še majhno, močno malo-meščansko, prebivalci so se poznali med seboj, vsako izstopanje je takoj zbudilo v oči. Delovanje ilegalne KP, njenega okrožnega komiteja Novo mesto, ki ga je takrat vodil sekretar Srečko Preželj, se je usmerjalo v več strani. V osvoboditvi kmečkega prebivalstva skozi Društva kmečkih fantov in deklet (na območju današnje novomeške občine je v letu 1934 delovalo kar 12 takih organizacij), v širjenju naprednega vpliva skozi delovanje Delavske telovadne in kulturne zveze Svoboda in v osvoboditvi delavstva skozi delovanje in naprednih strujah takratnih sindikalnih organizacij.

Prvo čustvovanje delavca ali delavke, ki sta prišla s kmetov, je bilo ob nanovo dobljeni zaposlitvi v mestu usmerjeno v srečen občutek, da sta denar in kruh zdaj zagotovljena. Precej časa je moralo preteči, preden je nanovo rekrutirani delavec spoznal, da je izkoriščen in preden je dobil zaupanje do tistih, ki so mu to dopovedovali in ga poizkušali organizirati v boju za njegove pravice.

V času, ko je prišlo do stavke, ni bilo v Novem mestu še nobene podružnice katere izmed strokovnih organizacij, ki so takrat predstavljale sindikat. Z delavkami je deloval in jih usmerjal okrožni komitej KP Novo mesto. Pričevanje še živečih delavk, ki so sodelovale v stavki, nam pove, da so na sestanku z ožjim, najnaprednejšim jedrom iz njihovih vrst prihajali sekretar komiteja Srečko Preželj, član komiteja Franc Lakner in član KP Bogo Jurišič ter še inž. Jože Germ, dipl. ekonomist, po prepričanju socialdemokrat, ki sicer ni bil član KP, pa mu je partijsko vodstvo zaupalo. S stra-

ni komiteja je imel največ neposrednih stikov z delavkami Franc Lakner, grafični delavec, zaposlen v Krajčevi tiskarni. Zelo dobro je poznal takratno delavsko zakonodajo in je slišel med delavci kot strokovnjak za ta vprašanja. On je, kot povedo še živeče delavke, tudi pripravil listo zahtev, ki so jo delavke predložile delodajalcu pred začetkom stavke.

Od 26 šivilj, ki so takrat delale v Povhovi tovarni, so največ sodelovale v pripravah na stavko: Anica Čič iz Šmihela, Angelca Dermovšček in Lidija Filipčič, poleg njih pa še Pavla Cujnik in Karla Mihelin. Sestanki so potekali v ilegali že zaradi tega, ker so na njih sodelovali člani KP, bili so večinoma ob večerih in kje na prostem, med sprehodom. Poleti 1934 so začele mezde padati: iz pregleda, ki ga je v poznejši polemiki o stavki objavil v Jutru lastnik, je razvidno, da so se v razdobju od julija do septembra znižale za 24 odst. Odločitev o tem, da se bo treba v skrajnem primeru zateči tudi k stavki, je padla v začetku septembra na izletu v Dol. Toplice, ki ga je za delavke organizirala novomeška Svoboda. Takrat se je ožje jedro sestalo v Barbičevi gostilni v Dol. Toplicah.

Sodu je izbilo dno Povhovo obvestilo, izdano malo pred stavko, da je prisiljen znižati akordno tarifo za navadne srajce z dotedanjih 2,50 na 2,25 din, za boljše srajce pa s 4,50 na 4,00 din. Že pred tem so delavke negodovala iz več drugih vzrokov: del zaslužene mezde so morale jemati v blagu v lastnikovi trgovini, same so morale plačevati nekatere obrabljene dele na strojih (igle in jermene), za opravljene nadure niso prajemale plačila, same so morale čistiti delovne prostore, pravica do plačanega dopusta pa jim ni bila priznana.

19. septembra zvečer je bil sestanek pri Stinetovem mlinu (udeležilo se ga je 5 do 10 delavk iz tovarne). Nanj sta prišla inž. Jože Germ in Franc Lakner, ki je prinesel listo zahtev delavk. Dogovorile so se, da začno naslednjega dne s stavko, če lastnik na zahteve ne pristane. Ob začetku popoldanske izmene 20. septembra je odšla delegacija s temi zahtevami v Povhovo pisarno, vendar jih je delodajalec zavrnil. Ko so zapuščale tovarno, so dale ostalim šiviljam dogovorjeno znamenje in te so takoj ustavile stroje in zapustile tovarno. Na delu so ostale samo likarice, prirojvalke, osebe skladišča in pisarniški delavci (od skupaj 46 zaposlenih je v stavki sodelovalo vseh 26 šivilj). Pred tovarno so takoj postavile stavkovno stražo.

V nedeljo, 23. septembra, dopoldne je bil sklican v Fabjanovi gostilni (poznejša Vrhovnik) s strani Splošne delavske strokovne zveze shod stavkajočih, na katerem so delavke sklenile ustanoviti podružnico te organizacije. Na shodu je sodeloval tudi tajnik Delavske zbornice iz Ljubljane Josip Kopač. Na tem zboru so delavke še enkrat pretresle svoje zahteve in skle-

nile pri njih vztrajati. Naslednjega dne je po celodnevni pogajanjih s Povhom tajnik Delavske zbornice Josip Kopač dosegel, da je ta na vse zahteve delavk pristal. Še istega dne zvečer sta delodajalec in delegacija stavkajočih delavk podpisali kolektivno pogodbo, v kateri so bile upoštewane vse zahteve delavk, v torek, 25. septembra, popoldne pa so se delavke vrnile na delo.

Stavka novomeških šivilj je doživela tako v Novem mestu kot tudi v Sloveniji velik odmev. Novomeščani so delavke med stavko bodrili, po njenem uspešnem zaključku pa so bile deležne mnogih čestitk. Takratno dnevno časopisje je poročanju o stavki posvetilo veliko prostora: Največ in najprej je o njej poročal Slovenec, glasilo takrat opozicijske Slovenske ljudske stranke, ki se je v zvezi s poročanjem o stavki spustil tudi v polemiki z režimskim Jutrom, glasilom JNS. V obeh dnevnikih se je poročanje začelo 23. septembra (Slovenec), končalo pa z zadnjim polemičnim člankom v Slovenscu 4. oktobra. Več prostora kot oba dnevnika so posvetili opisu stavke, razmer v tovarni in zahtev stavkajočih delavki časopisi: socialistična Delavska politika je poročala največ od vseh, sledila ji je krščansko-socialistična Delavska pravica in nato Delavec, glasilo Strojovne komisije v Sloveniji. Iz partijskih dokumentov tistih dni velja omeniti pismo Josipa Broza — Tita centralnemu komiteju KPJ na Dunaj z dne 11. oktobra 1934, v katerem opisuje novomeško stavko kot primer uspešne stavke, medtem ko Edvard Kardelj omenja novomeško stavko v svojem poročilu kominterni z dne 2. decembra 1934 na dveh mestih. V letu 1935 je zaslediti več poročil o novomeški stavki, ki je dana za zgled v ilegalnem partijskem tisku.

Uporaben odmev je stavka imela v več smereh: v poročanju o njej je bilo v tisku opozorjeno na podobne razmere v Tovarni perila Ivan Medic (Delavska politika 29. septembra 1934) ter na nevdružne razmere v čevljarstvu Grilc (Delavska politika 17. oktobra 1934 in Delavska pravica 29. novembra 1934), nakar so bile tudi delavkam v obratu Ivana Medica po uspešni stavki pri Povhu izplačane nadure. Dodati moramo še, da je stavka ustvarila tudi ugodne razmere za snovanje takratnega sindikata: za ustanavljanje podružnic Splošne delavske strokovne zveze v Novem mestu.

Stavka šivilj v Novem mestu, ki je najbrž prva ženska in uspešna stavka v zgodovini slovenskega delavskega gibanja, bo brez dvoma ostala v zgodovini našega območja zapisana kot pomemben dogodek, delavke, ki so jo izvedle, pa zaslužijo ob njeni 50-letnici vse priznanje.

(Napisano po navedbah iz dokumentov v knjigi: Anton Štampohar, „Iz bojev novomeških tekstilcev“ ter iz pričevanj še živečih delavk, ki so sodelovale v stavki.)

MILOŠ JAKOPEC

29. septembra ob 50-letnici stavke delavk — šivilj bo na stavbi bivše Povhove tovarne perila (danes NOVLESOV salon pohištva) na Cesti komandanta staneta v Novem mestu odkrita spominska plošča. V tej stavbi je 20. septembra 1943 iz protesta proti znižanju mezd začelo stavkati 26 šivilj, ki so se nato 25. septembra, ko se je delodajalec uklonil njihovim zahtevam, vrnile na delo.

To stavko lahko štejemo za enega izmed pomembnih mejnikov v zgodovini delavskega gibanja na Dolenjskem, saj ima več razsežnosti. Izvedena je bila v obdobju gospodarske krize, torej takrat, ko kruha in dela ni bilo na pretek. Organizacijsko jo je vodil in pripravil okrožni komitej KP Novo mesto. Izvedena je bila v majhnem mestu, v katerem je industrijska proizvodnja šele začela prve korake. V stavki so sodelovale samo ženske, končala pa se je s popolnim uspehom stavkajočih.

Da bi lažje doumeli razmere, v kakršnih so stavkajoče izvedle svoj za naše območje zgodovinski podvig, si skušajmo zamisliti takratno Novo mesto. Pred petdeset leti je štelo okoli 4000 prebivalcev. Novo mesto je bilo takrat upravno-politično središče Dolenjske. V njem je imel svoj sedež okraj, tukaj je bila bolnišnica usmiljenih bratov, bilo je okrožno sodišče in področna gimnazija. Zaradi tega je bil v mestu uradniški stan številčno precej zastopan. Po pomembnosti so bili na drugem mestu trgovci in obrtniki. Novo mesto je namreč bilo zaradi svoje zemljepisne lege že od nekdaj pomembno trgovsko središče in je to vlogo odigravalo tudi v tridesetih letih. Razne obitje so se razvijale zaradi potreb prebivalcev in so ob podjetnosti posameznih lastnikov tu in tam tudi prerasčale iz okvirov obrtne proizvodnje v industrijsko.

Na sliki so udeleženci izleta, ki ga je priredila v Dol. Toplice za Povhove in Medičeve delavke novomeške Svoboda. Izlet je bil po pripovedovanju še živečih udeleženk stavke v septembru 1934, na njem pa je bila sprejeta odločitev, da se bodo delavke v skrajnem primeru zatele tudi k stavki. Na sliki so med drugimi: Angelca Dermovšček — stoji prva z desne ob ograji, inž. Jože Germ — sedi prvi z desne na ograji, Anica Čič — stoji tretja v prvi vrsti z desne, Pavla Cujnik — (viden je samo obraz) stoji za Čičevo na levi, Karolina Cigoj, roj. Vidmar, — stoji nad čepečim v ospredju slike, Riko Cigoj — stoji na mostni ograji v ozadju na levi, Franc Šegedin — sedi prvi z leve. Odločitev o stavki kot zadnjem sredstvu je bila sprejeta na sestanku ožje skupine, ki je bil v Barbičevi gostilni

Pri starih Novomeščanih

MAMA SO VSELEJ RODILI DOMA

Franciška Darovec iz Ločne je brez dvoma dobra poznavalka kmečkega življenja, čeprav je na lepem postala meščanka, odkar je Ločna eden mestnih predelov. Njihova že pred vojno znana trdna kmetija je do pred nekaj leti slovela kot ena najnaprednejših na novomeškem območju.

„Kako trd je kmečki kruh, mnogi ne vedo. Danes, ko imajo že vse večje kmetije stroje kot v Ameriki, ni več težaškega garanja. Ostaja pa kmetu skrb, ki mu je nihče ne more olajšati: kakšno bo vreme, letina in kako bo pridelke prodal. Ko sem bila še otrok in kasneje, kmečka žena ni poznala drugega kot trdo delo. Sploh ni imela časa razmišljati, kako je življenje lahko lepše. Vstajalo se je že pred zoro, spat pa smo

ženske hodile zadnje in to pozno zvečer. Ko je bilo že vse kmečko in gospodinjsko delo postorjeno, smo morale še poskrbeti, da bodo otroci šli drugi dan zašiti in čisti v šolo. Ni bilo elektrike, ne vodovoda. Kljub temu, da sem vselej živela na trdni kmetiji, smo hudo varčevali. Belega kruha ni bilo vsak dan na mizi.“

Darovecova mama, ki ima danes 77 let, izhaja iz kmečke družine v Luterškem selu pri Otočcu. Bila je tretja med devetimi otroki in je morala s starejšo sestro skrbeti za vse, ki so za njima prišli na svet.

„Naša mama so vselej rodili doma. Taka je bila navada. Do zadnjega so delali, ko pa je napačila njihova ura, je prišla v hišo neka ženska. Zaprla sta se v sobo, mi pa smo zunaj čakali, da bo zavekalo. Navadno je bilo hitro mimo, potem sva imeli najstarejši veliko dela. Nič kolikokrat sem na Krki prala plenice in ostalo perilo. Doma smo sami zažigali bukovino, poparili pepel in tako dobili lug. Nadomeščal nam je pralni prašek. Kupili smo le malo mila. Dekleta smo dala na glavo svitek, nanj škaf s perilom in to smo nosile na Krko prat. Pomagale smo si s perilnikom. To je bila neke vrste deska, ob katero smo udarjale s perilom, da se je umazanija izčistila. Tudi vso vodo, ki smo jo potrebovali pri hiši, smo dekleto znosile na glavah iz Krke. O vodovodu takrat po vaseh ni bilo sledu, še vodnjakov nismo imeli.“

Dojenčke smo takrat povijali. Roke in noge smo jim dali ob telesce in tako smo jih s povoji povijali od vratu do pete. Šest mesecev so bili tako vsi mali otroci „mučeni“, ker da bi sicer imeli krive noge in roke. Moji otroci pa niso bili več poviti. V kmečkih družinah smo jedli največkrat žgance, močnik, krompir in fižol. Ob nedeljah je bilo meso, ob praznikih pa potica. Kruha nismo bili lačni, pač pa so ga nam mama rezali.“

Šivilje se bore za obstanek

Stavka strojnih šivilj v Povhovi tovarni perila v Novem mestu

Novomesto, 21. septembra

V petek, dne 20. 9. 1934, opoldne so v tovarni perila J. Povh v Novem mestu prenehale z delom vse strojne šivilje. V delu so ta dan ostale samo prirojvalke in likarice. V tovarni je delalo od zacetka pa do danes vedno okrog 80 do 25 strojnih šivilj. Tudi plače so se gibale v 10 do 15% razponu. Boljše šivilje so razdružile tedensko 115-130 Din, slabše pa seveda precej manj. Ta vsota predstavlja sicer zelo nizke eksistencialne minimume, zlasti še, ako odmejemo od tega, kakša poleg običajnih stroškov za hrano in stanovanje je prispevek za boljšo blaginjo, državni davek, prispevek v dobrotinski fond (prej bednostni fond), dalje stroške za vsa eventi, manjša popravila na strojih, za igle, gonitno jezmenje itd., da prispevka

za obliko in obstoj niti ne moremo. Koliko je delavkam ostalo, ni lahko vsak sam izračuna. Vendar pa so bile dekleta s tem položajem že razmeroma zadovoljna. Ko pa jim je tovarna zadnji čas se te borne plače zaljzala (boljšim delavkam tedensko 20-30 Din, 30-40 Din za slabše delavke se bujše prizadeje) in zahtevala celo za čiščenje prostorov od vsake po 1 Din, je med delavkami prišlo vreti in v četrtek opoldne — ustavile delo, tovarnarja pa predložila kolektivno pogodbo, v kateri zahtevajo nekatere plače. Dalje zahtevajo tudi, da prezzame tovarnar tudi vse stroške svetil, popravil na strojih in drugih potrebščini. Tovarnar c. J. Povh je popobil sicer vzel na znanje, a kako bo ukrenil, se še ne ve, zato delo v tovarni stoji. Redcirani sta tudi dve delavki!

FAVORIT

Faksimile prvega poročila o stavki Povhových šivilj, ki je bilo objavljeno v takrat opozicijskem dnevniku Slovenec. Slednji je poročal o stavki največkrat in ji posvetil kar precej prostora, vendar zagotovo ne iz ljubezni do delavk, ki so stavkale, pač pa zato, ker je lastnik tovarne Joško Povh bil somišljenik nasprotno stranke JNS, ki je bila takrat na vladi

St. Jernej na Dolenjskem

Z zelo lepim uspehom so vprisrčilo v nedeljo v cerkveni dvorani dekleta Marijine družbe iz Grobelj dve lepi igri. Pohvaliti je marljivost in trdnost deklet, ki so v igri nastopile s tako uspešnimi rezultati.

poznanstva je bila poroka, ohcet pa po starih običajih. Najprej so prišli svetje z ženinom na naš dom, kjer je bila gostija, od tam smo se z vozmi odpeljali v Šentpeter v cerkev, nato pa na možev dom v Ločno. Dva dni je trajala ohcet, potem pa trdo delo. Poznalo se je, da so bili sami možki pri hiši. Sprva smo kuhali še v peči, ker niti štedilnika ni bilo. Kasneje smo začeli dom prenavljati s pomočjo mojih staršev in bratov. Tu v Ločni smo redili že pred vojno po 10 do 12 glav živine. Imeli smo tudi več njiv. Mleko smo nosili v mesto stalnim strankam, živino pa smo prodajali po sejmih. Pozneje smo imeli tudi konja in voz. Kadar smo se iz mesta vračali domov, se je zadaj na voz večkrat obesil kak mestni pobič. Peljal se je z nami vse do Ločne, potem pa jo je peš ucvril domov.

Hudo smo garali, šele po vojni, pravzaprav zadnja leta, ko je že sin prevzel kmetijo, smo se povsem modernizirali. Nabavili smo vse stroje, sin je bil eden najboljših kooperantov zadrage, dokler ga ni bolezen pred štirimi leti na hitro pobrala.“

V veliki hiši, ki se ji le na zunaj pozna, da je bila še v prejšnjem stoletju grajena kot pristava, domuje zdaj Darovecova mama sama. Še vedno redi pujske, dela na njivi, okrog hiše pa brskajo kokiši in skačejo mlade muce. „Takega življenja sem vajena in bom ob njem ostala, dokler bom mogla. Časi in navade ljudi se že tako preveč spreminjajo. Mi starejši smo najbolj občutljivi. Še pred petnajstimi leti so na primer meščani vsak dan hodili mimo naše domačije peš na Trško goro. Spetoma se je ustavil marsikateri znanec, da smo malo poklepotali. Zdalj že več let ni bilo blizu nobenega izletnika. Očitno se na goro vozijo samo z avtomobili.“

RIA BAČER

OBRTNIKI MORAJO GLEDATI NAPREJ IN NE NAZAJ

Razgovor za okroglo mizo, ki ga je po petletnem premoru vnovič sklicalo brežiško obrtno združenje, je razkril niz težav, s katerimi se ta del gospodarstva spoprijema pri uresničevanju razvojnih načrtov.

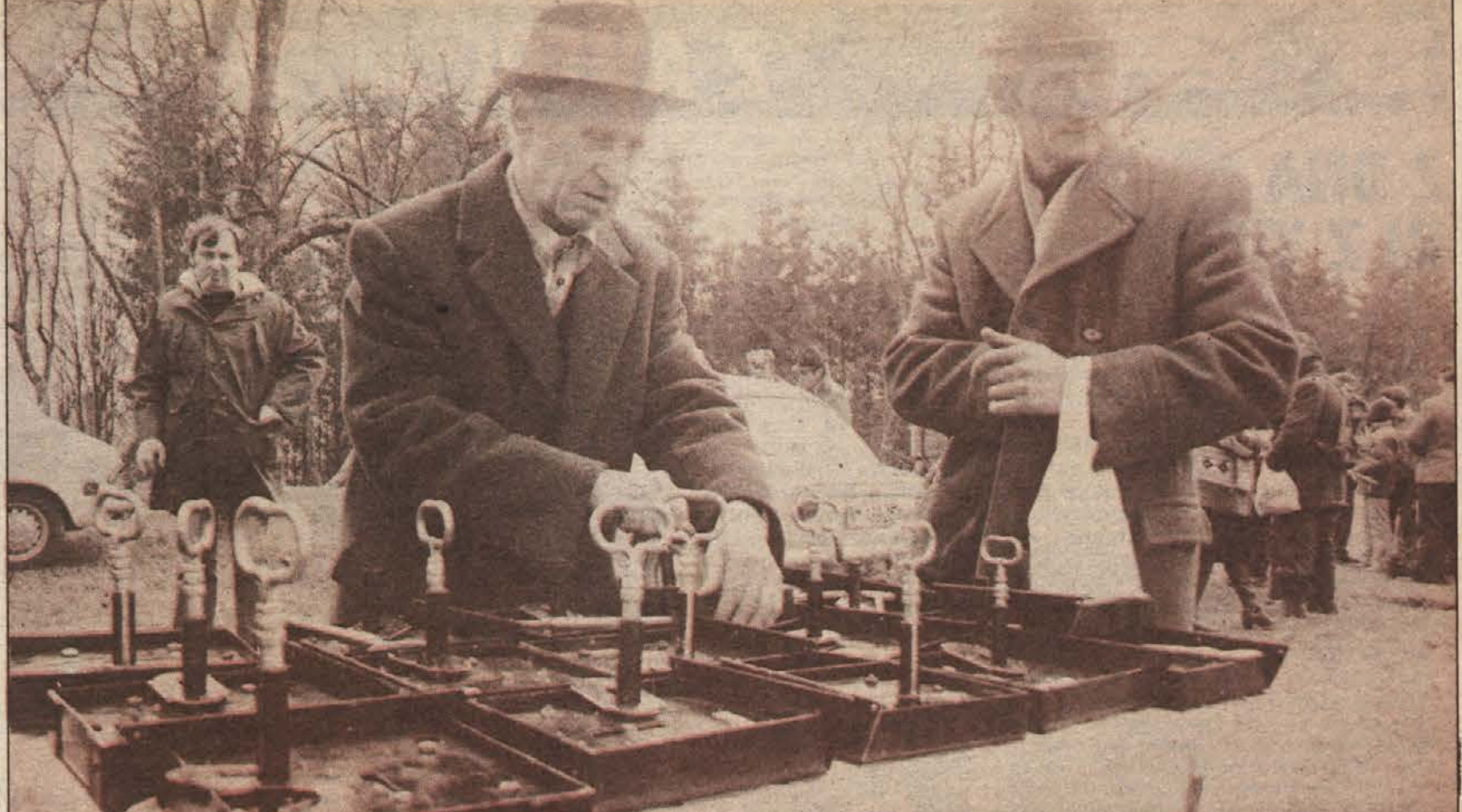
„Gledati moramo naprej, ne nazaj!“ je dejala predsednica združenja Jožica Žagar in opozorila, da se razmere v praksi slabšajo, da ni dovolj stimulativnih ukrepov. V narodnem dohodku občine predstavlja obrt 8,8-odstotni delež in lahko bi bil še večji, če bi tovrstno dejavnost bolj spodbujali. Po obrtništvu je brežiška občina sicer nad slovenskim povprečjem, vendar tudi po nezaposlenosti. Možnosti za odpiranje delovnih mest v obrti niso izkoriščene.

Pri 394 obrtnikih je trenutno zaposlenih 483 delavcev. Leta 1982 je bilo v občini le 381 obrtnikov, ki so zaposlovali 292 delavcev. Podatki kažejo presenetljiv razvoj in po besedah predsednika izvršnega sveta Jožeta Avšiča bi ga z novimi spodbujevalnimi ukrepi lahko pospeševali tudi vnaprej.

Odkar so obrtniki organizirani, si laže utirajo pot, čeprav niso pozabili povedati, da je združenje pogosto naletelo na omalovaževanje. Marsikdo ni vedel, kaj to sploh je in kakšna je njegova vloga. Celotno obrtniki sami so imeli o njem napačne predstave, češ da je podaljšana roka občine.

„To ni res,“ je za okroglo mizo dejala njegova predsednica Jožica Žagar, „res pa je, da delamo z roko v roki, s članstvom na eni in z občino na drugi strani in da smo prav zato napravili korak naprej. Ko smo se prvič takole srečali, še pisarne nismo imeli, zdaj pa imamo lepo urejen dom.“

Na vprašanje, kaj vse ovira odpiranje novih delavnic v brežiški občini, so udeleženci zvedeli, da je naj-

pogostejši razlog za to pomanjkanje poslovnih prostorov. To velja posebej za mesto Brežice. Obrt je skoncentrirana še v Šentlenu, v Dobovi in Jesenicah na Dolenjskem. Celotno tam, kjer so zanj rezervirani predeli, imajo obrtniki težave z odpiranjem delavnic. Gre predvsem za proizvodno obrt, ki ji sosedje nasprotujejo zaradi hrupa in drugačnega onesnaževanja okolja. Predsednik občinske skupščine Mirko Kambič je menil, da bodo morali upravni organi v prihodnje bolj paziti pri izdaji lokacijskih dovoljenj. Nedoslednost se maščuje, saj v obrtnih conah ovirajo razvojni tisti, ki niso obrtniki. Izsilili so lokacije za gradnjo, a danes jih to okolje moti.

Gostinci imajo glede izdaje obrtnih dovoljenj še najmanj težav, zelo rado pa se zatika pri drugih strokah, kjer zdaj ne ustreza delavnica zdaj kvalifikacija. Največkrat se administrativne ovire zgrnejo na kup pri zdomcih, zlasti pri odpiranju novih dejavnosti, ki jih pri nas še ne poznajo. Kot primer za to so navajali Komočarja iz Krške vasi, ki mesece ni dobil ne pritrilnega in ne zavrnilnega odgovora, nazadnje pa se je zaveda iztekla tako, da mu dovoljenja za obrt niso izdali. Zahteval jo je za napeljevanje plinovodov in naftovodov. To je delal v Nemčiji, v Zagrebu pa je nato opravil tečaj, ker pa v Sloveniji znanja ne morejo preizkusiti, ni zadostil predpisom. Zveza obrtnih združenj je izdala pozitivno mnenje in tako lahko v kratkem pričakuje ugodno rešitev. Predstavniki zveze so menili, da bi se morali bolj odpreti novostim, ki jih prinašajo zdomci iz razvitega sveta in v zakon vnesti predvsem to, kar prepoveduje, da ne bi tako kot zdaj omejevali stvari, ki jih dovoljuje. V občinah, kjer se ravna po črki zakona, prav zaradi tega zaviralno delujejo. Ljudje namreč težko razumejo, da mu v Brežicah dovoljenje za obrt zavrnejo, v Krškem pa mu ga izdajo brez zapletov v slabih dveh urah. Ali pótentakem tudi inšpektorji

različno ravna, saj se navadno povsod sklicujejo nanje?

Predsednik Zveze obrtnih združenj Franjo Verdnic se je pridružil razpravljalcem z mislijo, da je vendarle treba napraviti vse za razvijanje novih dejavnosti in obrti nasploh, da pa se bodo morali menjati tudi predpisi, ki niso z današnjo rabo.

Davčna politika je še vedno premalo elastična. Obrtniki želijo, da bi bila dolgoročnejša. Spodbujala naj bi vlaganje sredstev občanov v proizvodnjo. Obrtnik mora pri nakupu osnovnih sredstev plačati prometni davek, ki ga združeno delo nima, zato so njegove naložbe v širjenje proizvodnje preveč obremenjene. Take stvari bi torej kazalo popraviti. Občina Brežice je na primer svetla izjema, ker je obrtnike oprostil davka pri nakupu poslovnih prostorov. Vpeljala je tudi več olajšav za začetnike, vendar obrtnikom ne pomenijo veliko. Z njimi bi morali bolj spodbujati sprejemanje novih delavcev in zmanjševati nezaposlenost. Ko je beseda nanesla na gostilne, so se razpravljali vprašali, zakaj je teh vedno manj in zakaj kakor gobe po dežju vznikajo vedno novi bifeji. Za gostince, ki ustvarijo s prehrano do 40 odst. prometa, imajo sicer olajšave, vendar so jih bili lani deležni le trije. To pomeni, da olajšave ne privlačijo in ne odtehtajo garanja v gostilnah, kjer gostom tudi kuhajo, je menila predsednica gostinske secije.

Avtomehanik Miha Radanovič je kot predsednik delavcev v avto strokah opozoril na razmah šušmarstva, ki mu avtomehaniki, avtokleparji in drugi ne morejo konkurirati: „Teh je več kot nas in celo dela za zavarovalnico so nam prevzeli.“ je pripovedoval. „V zelje nam hodijo tudi popoldanski obrtniki z odlično opremljenimi delavnicami, v katerih razvijajo po več strok. Predvsem šušmarji pobirajo ogromen dohodek občini in rednim obrtnikom. Inšpekcija je brez moči,

četudi ukrepa. V brk se ji smejejo, saj na primer 20 tisoč dinarjev kazni za kršitelja ne pomeni veliko. Potem ni čudno, če celo mi razmišljamo, da bi bilo najbolje iti med šušmarje. Vpliva tako nimamo nobenega, smo čisti rokodelci, ki si ne moremo dokupovati nujno potrebnih strojev, saj nam dohodek upada, vprašljiv pa je tudi uvoz, ker ni zakonite poti do deviz. Vozila bodo že po 1986. letu zahtevala popolnoma nov instrumentarij, vendar pri nas o tem še nihče ne razmišlja.“

A nekatere reči se vendarle premikajo. Tako se na primer pri medobčinski gospodarski zbornici Posavja dogovarjajo za hranilno kreditno službo, da bi v okviru obrtnih združenj združevali sredstva za uvajanje novih programov. V brežiški občini sta dve zadrugi, vendar nobena od njiju ne kreditira obrtnikov. Metalgrad združuje na primer 150 obrtnikov, večino iz sosednjih republik, vendar ne organizira proizvodnje, ker je le računovodski servis. Zdjaj ugotavljajo, da bi v podobnih primerih nujno potrebovali tudi marketing. Trenutno pri Metalgradu razmišljajo o ustanovitvi tozda, ker nekaj članov želi združiti vanj svoje delo in sredstva.

V zadrugo Grič so včlanjeni večinoma avtoprevozniki, vendar opažajo, da to zanje ni prava oblika povezovanja že zaradi nabave gum, rezervnih delov in delitve dela. Špedijski prevoz si zdaj vsakdo organizira sam, zato se mnogi sploh ne združujejo v zadrugo. Nasploh je v obrti premalo povezave z združenim delom, čeprav je ta nujno dopolnilo industriji. V obrtniških vrstah so že razvili zahteve stroke in tehnološke postopke in tako dandanes veliko obrtnikov nadomešča uvoz ali pa svoje izdelke izvažajo preko organizacij združenega dela. To dokazuje obojestransko koristnost povezovanja in kaže na nove poti.

JOŽICA TEPPEY

Energetika

IN VENDAR SE VRTI...

Jože Lavš iz Sentjurja, streljaj daleč od železniške postaje v smeri proti Stični, si je postavil elektrarno. Namesto drv, premoga in kurilnega olja ga bo pozimi grela Temenica. Toda pot do elektrarne ni bila kratka in preprosta. Od zamisli do uresničitve je preteklo na-

tanko pet let. Pa ne zaradi birokratskih ovir, ki jih nekateri omenjajo kot glavno oviro za širši razmah gradnje teh elektrarn. Lavš je namreč material in naprave zbiral po vsej Sloveniji celih pet let. In vse te naprave so že bile vgrajene v majhne elektrarne. Trditve, da majhne elektrarne niso moda sodobnega časa, torej drži.

Kakor ima njegova elektrarna svojo zgodovino, jo ima tudi njen graditelj. Vsega dela prav gotovo ne bi mogel opraviti, če ne bi bil izkušen avtomehanik. Hkrati pa še spreten ključavničar, strugar, gradbenik. Vse to moraš biti, če se lotiš gradnje elektrarne na tak način. Pri tem moraš pozabiti na ure in dneve, znati moraš stopiti na občino, na vodno skupnost ali k ribičem. Vse to je opravljal hkrati z delom v svoji delavnici, kjer izdeluje izpušne cevi za avtomobile. Iz ljubljanske Avtoobnove, kjer se je izučil za avtomehanika, in iz Volana, kjer je delal 10 let, je pred 14 leti stopil na pot zasebnega obrtnika.

„Doma sem iz mlina. Čeprav nam je mlin kljub obilju moke rezal tenak kos kruha, mene le ni izpustila misel, da bi bilo moč vodo izkoristiti tudi drugače. Pred peti-

mi leti sem se odločil, da zgradim svojo elektrarno. Tedaj sem tudi začel zbirati material zanjo,“ pripoveduje.

Hodil je po Gorenjski, kjer je takih elektrarn več kot v drugih predelih Slovenije, opazoval njihovo delovanje, hkrati pa budno gledal, ali bi se ne dalo kje dobiti kaj stare opreme. Tako je v Škofji Loki pri mojstru Lovru Čarmanu našel francisovo turbino. Danes pravi, da bi je celo na odpadu ne odkupili povsem lahkega srca. Toda na pomoč je pri sestavljanju in obnavljanju priskočil njen prejšnji lastnik. Čarman je obvladal ta posel, saj je nekoč delal pri Schneiderju v Škofji Loki, ki je take turbine izdeloval. Tam se je nekoč učil tudi Leopold Solc, ki je kasneje doštudiral za inženirja, potem pa svojo prakso dola leta bogatil v Litostroju.

„Brez pomoči inž. Solca bi bilo težko. Ves čas gradnje mi je stal ob strani. Naredil mi je idejne osnutke tako rekoč za celo napravo. Seveda sem moral nekatere načrte potem še naročiti pri Projektivnem biroju, toda ideje oziroma osnovne skiče so bile njegove,“ priznava Lavš.

Čeprav je elektrarna videti zelo preprosta, saj gre v osnovi samo za primerno turbino, ki žene generator, iz

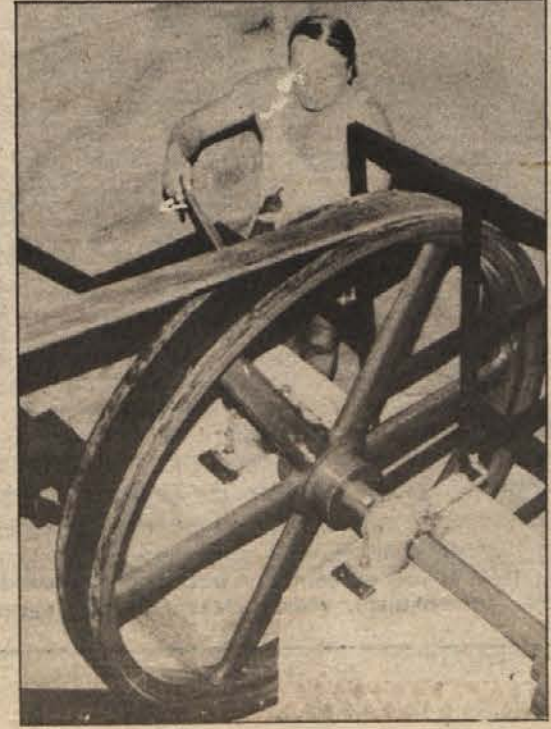
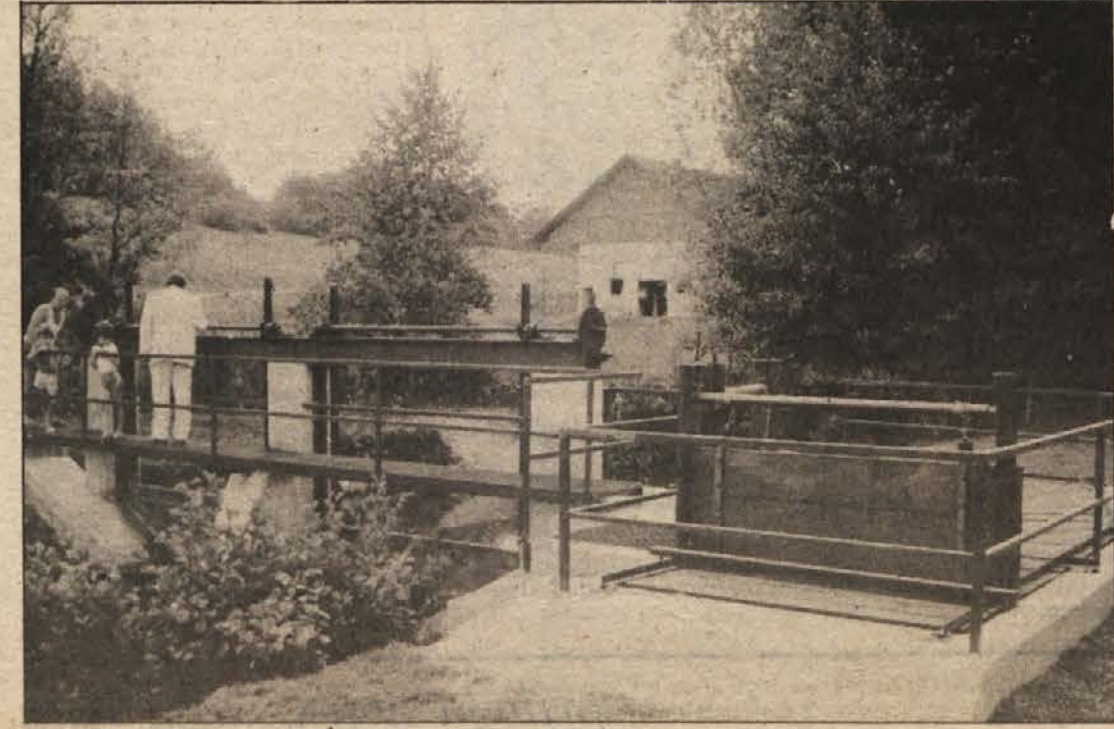
generatorja pe je potrebno samo „potegniti“ elektriko, je bilo dela dovolj za pet let. Osi je sam obnavljal v svoji delavnici, za rezkanje turbine se je dogovoril v Litostroju. Prav tako je moral obnoviti rotor, stator in druge dele. Ko je bilo vse obnovljeno, za kar je porabil tako rekoč sleherni prsto minuto, še ni bilo vse nared. Moral je zgraditi še strojnico, katere temelji so dva in pol metra pod gladino vode, sama strojnica pa poldrugi meter pod njo. Od strojnice do jezua je moral napepljati 140 metrov dolgo cev, po kateri priteka voda do turbine.

Pred kratkim je elektrarna začela poskusno obratovati. Pred gradnjo je moral Lavš obresti tudi vse tiste postaje, kjer so mu dajali potrdila za gradnjo. Svoje je moral reči vodna skupnost, Elektrogospodarstvo iz Ljubljane, SIS za elektro, ribiči, vsi lastniki zemlje, po kateri teče cevovod so morali dati pristanek. Svoje pečate so dali tudi sanitarni, požarni in drugi inšpektorji. Seveda je bila za gradnjo elektrarne potrebna tudi vsa gradbena in lokacijska dokumentacija. Ko je vse to zbral, je odnesel na republiški komite za energetiko, kjer so mu dali zadnji pečat. Kot rečeno, elektrarna zdaj poskusno obratuje, v kratkem bo tehnični prevzem. In spet se bodo pri ogledih zvrstili vsi, ki so dajali dovoljenja za gradnjo. Včasih so ti pregledi opravljeni hitro, drugi so malo bolj zapleteni, zdaj, ko so vsi problemi rešeni, Lavš ne skriva veselja.

„To je življenjsko delo. Takega posla se lotiš samo enkrat. Elektrarna se bo mogoče amortizirala v dveh generacijah. Še enkrat se gradnje take elektrarne prav gotovo ne bi lotil.“ Je pa zadovoljstvo, ko človek pogleda delo svojih rok. Hkrati se zavedam, da vsaj malo pomagam družbi, ki ji je vsak kilovat še kako potreben.“

Elektrarna že deluje. Njena največja moč je 10 tisoč vatov, ko pa je vode manj, njena moč upade. Z doma pridelano elektriko bo zadovoljeval samo potrebe stanovanjske hiše. Elektrarna bo poganjala stroje, napajala svetila, pozimi pa bo grela namesto olja in drv. O tem koliko je elektrarna stala, Lavš ne govori. Za ponazoritev, kakšne so cene novih naprav, naj povemo, da velja turbina okoli 150 milijonov starih dinarjev. Agregat pol manj. Povsem nove elektrarne pa brčkone ne bi mogel postaviti za manj kot milijardo starih dinarjev. Pri takih cenah se neha vsa moda. Rešitev bo brčkone prinesla serijska proizvodnja takih elektrarn. Opremo smo sposobni izdelati doma. Manjka samo še spodbuda družbe, ki bi morala gradnjo tovrstnih objektov spodbujati s krediti. Brez vztrajnosti, s kakršno se lahko pohvali Lavš, pa tudi vse družbene spodbude ne bodo dosti pomagale.

J. SIMČIČ

Z DNA IN Z VIŠIN

Iz restavracije je močan in visok hrust grobo potisnil dvoje izpitih, vase udrtih in v zguljen jeans oblečenih kreatur. Nista se kaj dosti upirala; njune kretnje so bile mlahave, brezvoljne, pogled čudno prazen in brezizražen. Dekle se je najprej izvilo iz trdega objema v restavraciji zaposlene „gorile“, nato pa je še fant leno odrinil hrusta od sebe. Varuh reda se je vrnil v notranje prostore, fant in dekle pa sta sedla za eno od bolj odmaknjenih zunanjih mizic. Naenkrat sta čudno oživela. Z živčnimi in sunkovitimi kretnjami sta razvila omot, ki ga je dekle potegnila iz platnene vrečaste torbe, nato pa sta nekaj počela pod mizo. Redki gostje, ki so si popoldansko poletno vročino hladili z „lätt“ (lahkim, skoraj brezalkoholnim) pivom, se niso zmenili za početje dvojice, midva pa sva z dolensko „firbčnostjo“ le pogledala, kaj imata pod mizo. Kar sva videla, naju je presenetilo in tudi pretreslo.

Dekle je imelo zavihan rokav, nadlaht mršave roke pa si je prevezalo s prevezo, medtem ko je z drugo roko nerovno brskala z injekcijsko iglo pod kožo. Fant ji pri tem ni pomagal, saj je bil tudi sam zavzet s podobnim opravilom.

Takrat pa je k njuni mizi skočil silnež, ki ju je pred nekaj minutami vrgel iz notranjih prostorov. Nekaj je nanju zazvil in grobo zagrabil fanta za suknjič ter ga kar dvignil s stola. Tudi dekle je vstalo. Namrdnila sta se varuhu reda in se objeta čez rame izgubila v bližnjo ozko ulico.

Restavracijska „gorila“ je nekaj časa stal ob robu ceste in opazoval, ali se dvojica ne bo vrnila, potem pa je obšel mize.

Povprašala sva ga, kaj je bilo, zakaj je parček dvakrat nagnal. In najina slutnja se je potrdila, ko je močni fant zamahnil z roko in s prezirom siknil skozi zobe: „Jävla fixare!“ Po naše bi se temu reklo „prekleti narkomani“.

BELA KUGA

Zapletla sva ga v krajši pogovor. Hrust namreč ni bil kaj prida zgovoren in tudi z jezikom je imel težave, saj je po svoje mešal angleščino, švedščino in svojo materino grščino. Nekako sva le izcedila iz njega, da je fanta in dekle zalotil v notranjosti male restavracije, kjer je zadolžen za red, pri pripravljanju droge. Seveda je kaj takega prepovedano, zato ju je vrgel ven, a hudiča narkomanska sta svoj fiks dokončala kar zunaj pri belem dnevu, vpricho ostalih gostov.

„To je prava kuga,“ je jezno dejal in še povedal, da ima s fiksarji skoraj vsak dan opravka, ker je restavracija v bolj tihi ulici v senci mogočne cerkve sv. Klare. Že ko je odhajal od najine mize, je navrgel, da je zdaj poleti ša kar, pozimi pa je slabše, ker se fiksarji ne morejo zateči v parke ali na pokopališča.

Da ne bi kateremu od naših bralcev lasje stopili pokonci, morava povedati, da je tistih nekaj redkih pokopališč v Stockholmu bolj spominske narave in da so res lepo urejena, z lepo pristrizeno travico, starimi nagrobniki in urejenimi stezicami. Nikjer ni grobnih okvirov, natisitih gomil in podobnih oznak „poslednje parcele“ kot pri nas.

Ce že za kaj, potem bi lahko lasje vstali od groze nad spoznanjem, kako nevarni meji se bliža zahodnoevropski človek, še posebno mladina, zaradi vse bolj razširjene narkomanije. Prizor, kateremu sva bila nevljani prič, se ponavlja po velikih, vse bolj pa tudi po manjših mestih od Švedske do Italije, od Španije do Irske. Kar najbolj zaskrbljuje strokovnjake, ki se ukvarjajo z bojem proti zlorabi mamil, je to, da silovito raste število najmlajših zasvojenec. Po podatkih iz policijskih poročil je

kar 80 odstotkov tistih, ki jih aretirajo zaradi preprodaje ali uporabe mamil, mlajših od 20 let.

Se pred nekaj leti sta imela narkomanski sloves le Amsterdam in zahodni Berlin, zdaj pa je bela kuga, kot pravijo zasvojenosti z mamili (predvsem se povečuje poraba heroína) preplavila vsa mesta. V enem od časopisov sva prebrala izjavo dekleta, ki je zasliševalcu povedala, da je enako lahko priti do heroína za en fiks kot do vrečke sladkorja.

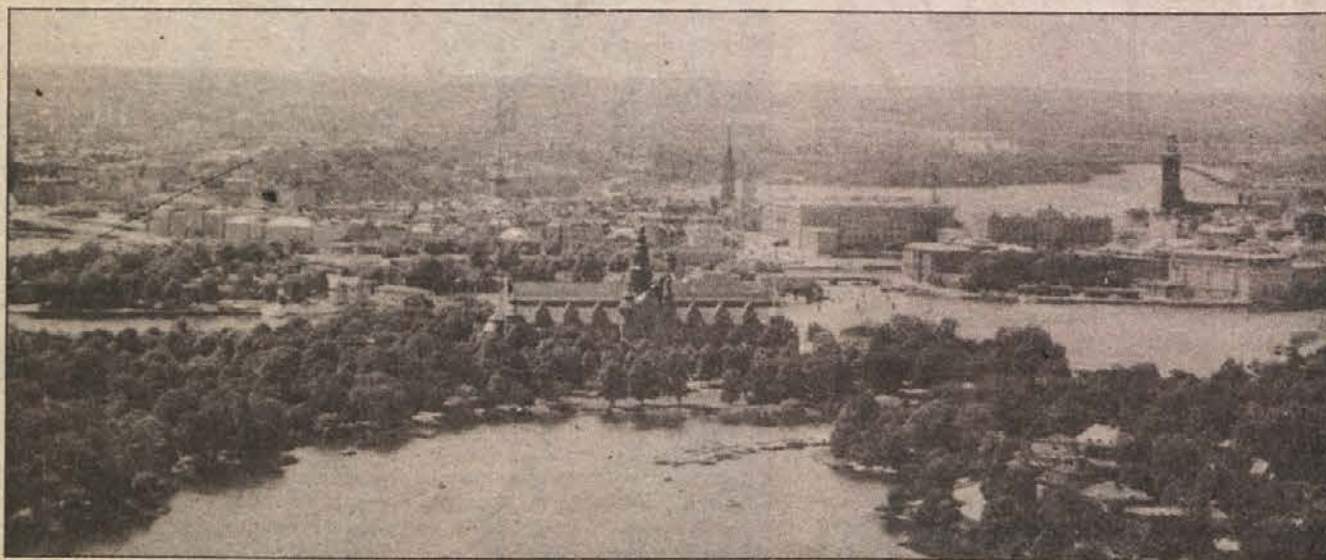
HEROINSKI BOB

Prav tiste dni, ko sva si ogledovala švedsko prestolnico, tako polno presenečenj, je švedska policija slavela enega od sicer bolj redkih uspehov. Uspelo jim je zajeti vodjo prekupčevalske skupine, ki je oskrbovala precejšen del švedskega tržišča z mamili. V roke jim je padel Bob, kot se je imenoval Singapurčan Men Pao Geh, ki je vodil svojo ligo, skupino za kupčevanje s heroinom in z belim blagom, se pravi prostitucijo. Policija je razkrila vso dolgo in razvejano mrežo, ki je segala od Stockholma do Singapura, vanjo pa je bilo vpletenih več desetih tihotapcev različnih narodnosti. Mrežo so policiji pomagale razkriti dekleta, ki so jih člani Lige izkoriščali za prostitutiranje in kot prenašalke pošiljk heroína.

Ta liga je bila razkrinkana in uničena. Toda izkušnje govorijo, da se tako okrepijo druge ali celo hitro nastanejo nove. In zlo se širi naprej.

Na fiksarje potem nisva več naletela, vsaj tako očitno kot v restavraciji ne. Je bilo pa še večkrat slutiti to temno senco nad Stockholmom. Enkrat sva naletela na blokiran izhod iz podzemne železnice. Policija je z velikim hruščem z avtomobili zastavila izhod in urni civilno oblečeni agentje so prodrli skozi množico do stranišča, kamor se je najverjetneje zaklenil kateri od zasvojenec. Nisva videla, kaj se je potem dogajalo, ker so policaji odprli izhod in naju je množica potegnila ven. Švedi se kaj dosti za takšna početja policije ne zmejnijo. Slišala pa sva praviti, da zasvojenec dostikrat na straniščih zaspijo, ponavadi zaradi oslabelosti ali prevelike doze, nekajkrat pa se je tudi že zgodilo, da so ekipe, ki naj bi jih rešile iz ozke celice, našle samo še truplo izžetega, uničenega mladnika.

Centralna stockholmska postaja je važno prometno križišče. Tam se srečujejo kontinentalni vlaki z lokalnimi, spodaj, več nadstropij v grani-

Pogled na švedsko prestolnico z razgledne ploščadi 155 metrov visokega televizijskega stolpa.

tna tla, pa so izkopani tuneli in postajališča podzemne železnice. Vse te labirinte izkoriščajo tudi ljudje nepoštenih namenov in tisti, ki se žele skriti, policija pa se je vrgla v odkrivanje le-teh s posebnimi skritimi kamerami, s katerimi nadzoruje vse, kar se tukaj dogaja. Kakor to spominja na

grozljivo Orwellovo vizijo totalitarne nadzora, pa je le res, da so po zašlugi skritih kamer rešili že prenekatero življenje.

NAJVIŠJA STAVBA

Vseh teh mračnih senc velemestnega vsakdanjaka človek ne vidi, če

se povzpne na najvišjo stavbo v Skandinaviji, na Kaknästornet v Stockholmu. Od tu je pogled na švedsko prestolnico čudovit. Kot potopljen v zelenje parkov in dreves in obdan z biserno matico morja in jezer se zdi Stockholmu. Na dlani ga imaš, obsijanega s čudovito severno svetlobo, čistega in jasnega, kot pravljico brezskrbnega.

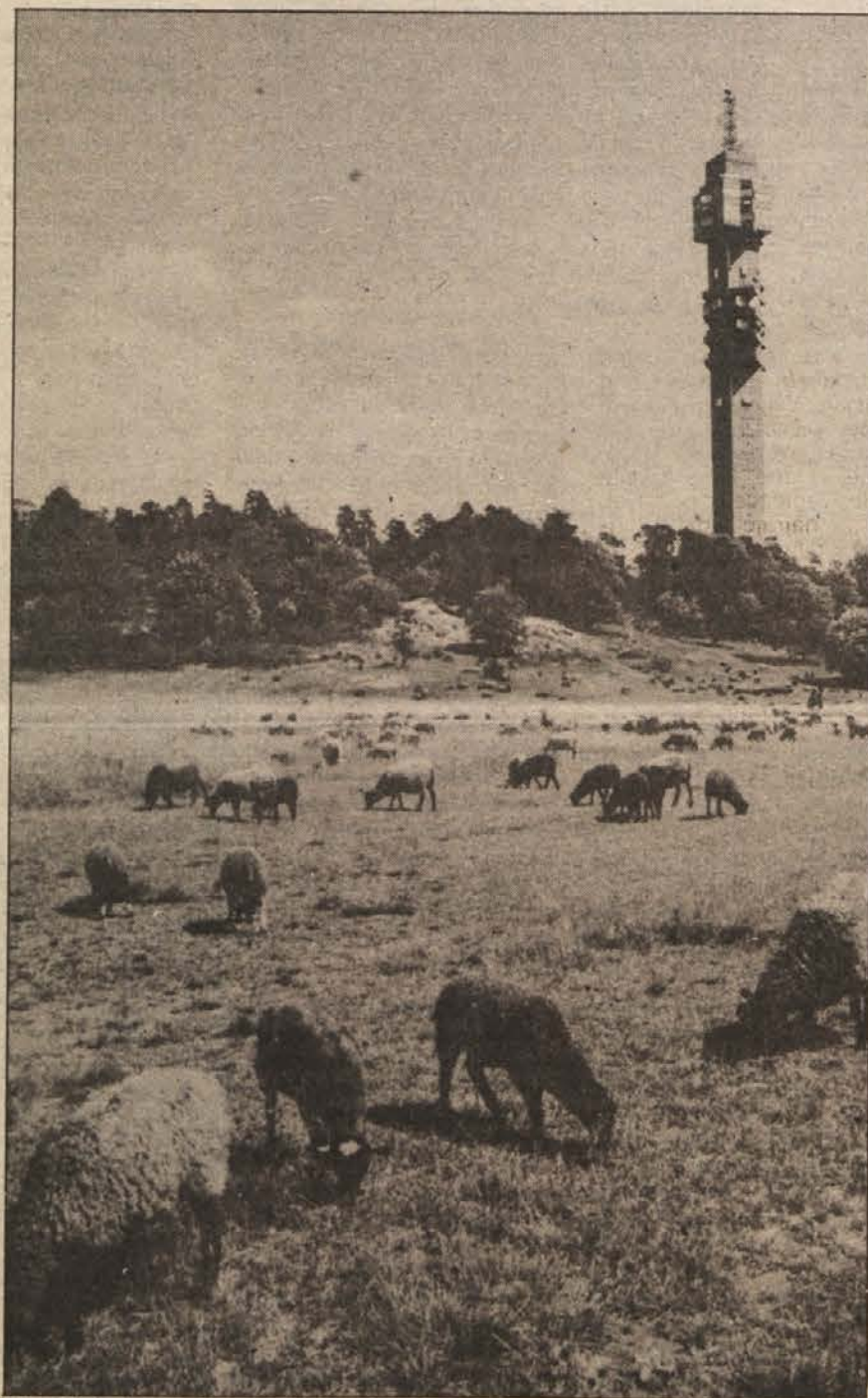
Na tem stolpu sva zaključila enega od najinih dnevov v švedski prestolnici. Pravzaprav stolpa nisva iskala. V tisti del Stockholma naju je prignala radovednost in želja, da bi videla največji stockholmski park Gärdet in njegovo znamenitost — nikar se ne smeje! — čredo kraljevih ovc, ki se svobodno pase po travnikih nekdanjega vežbališča švedske vojske. Park so odprli za javnost šele leta 1950.

Ovce so pač ovce in tudi kraljeve so meketale enako neumno kot naše podgorske. Razen malo daljše volne jih nič ne loči od njihovih sovrstnic, ki se ne ponašajo s tako plemenitim lastnikom. Zaslužijo pa pozornost že zaradi tega, ker se pasejo sredi velemesta. Najino pozornost pa je zares pritegnila visoka in vitka betonska zgradba — televizijski stolp, ki mu pravijo Kaknästornet. 155 metrov visoko zgradbo so postavili in uradno odprli 12. maja 1967.

Kot arhitekta sta v dokumentih zapisana Hans Borgström in Bengt Lindroos. Stavbo sta zasnovala kot 34-nadstropno poslovno zgradbo, v kateri se zdaj nahaja švedska državna telekomunikacijska administracija, nad njo pa sta postavila večnadstropno antensko postajo. Nad vsem tem je dobila svoj prostor restavracija za dvesto gostov, ki se nadaljuje nadstropje višje z zastekleno opazovalno ploščadjo, nad katero je še odprta terasa za tiste, ki jih ni strah vetra in višine. Konico tega visokega stolpa predstavlja petnajst metrov visok jambor za radijske in televizijske antene.

Cerprav je ta stavba zasnovana kot funkcionalna zgradba, pa je v nekaj letih postala ena od velikih turističnih atrakcij Stockholma. Letno jo obišče skoraj pol milijona gostov. Švedi so znali tudi to dobro izkoristiti. Natisnili so informativne brošure v vseh evropskih jezikih, izdelali spominke in makete stolpa, natisnili pestro izbirno razglednic in vse to dobro prodajajo turistom. Kdor stiska denarce pri spominkih, odpre možnjo, ko se znajde v restavraciji. Zares vabljivo je posedeti, kaj pojesti in popiti v zračnih višavah in uživati čudovit razgled po „severnih Benetkah“. Žal pa za jugoslovanske turiste ni pripravljeno, da podležejo tej vabljivosti. Midva sva za nekakšno solato potrošila kar celo dnevnik. Zaskrbljena sva zapustila stolp, a ne zaradi strahu, da bi se v premočnem vetru prevrnil, saj stolp zdrži udarce vetra, ki dosegajo hitrost 50 m/s — ne, skrbela naju je praznina v denarnici, kamor je zapihal veter švedske turistične ponudbe, ki zna prodajati, ne pa razprodajati.

(Se nadaljuje)

Na nekdanjem vojaškem vežbališču sredi Stockholma se zdaj mirno pase čreda kraljevih ovc, v ozadju pa je najvišja stavba v Skandinaviji.

Veliko stopnišče, ki vodi do centralne postaje podzemne železnice, je ves dan bolj ali manj zasedeno z mladimi, ki se tu srečujejo, pomenkujejo, včasih plešejo in tudi kaj popijejo.

Policija je s tulečimi sirenami pripeljala pred vhod podzemne železnice. Po kaj ali koga, nihče od številnih „firbčev“, ki so se nabrali, ne ve.

Takole našemljena se po mestu sprehajajo tista švedska dekleta, ki praznujejo deklščino.

obzorja

PREBRALI SMO

BLISKAVICE

Jože Javoršek daje vtis, ko da ne bi bil slovenski pesnik, pisatelj, dramatik, esejistični proučevalec slovnosti in še česa. Z vrsto strupeno polemičnih knjig je v zadnjem poldrugi desetletju omenjene čednosti sam nehote porinil v ozadje, v ospredje pa je prišla njegova prepirljiva narava, ki se z docela nerazumljivim besom zaganja v žive in že pokojne tvorce sodobne slovenske kulture, zlasti na področju literature. Da se je v njem utrgal plaz očitkov ob sinovi smrti, je že nekako mogoče doumeti, povsem brez prave mere pa je Javorškovo zvečine na moč osebno razčiščevanje razmerij, ki jih je imel ali jih še ima s slovensko kulturo, literaturo, v prvi vrsti pa z ljudmi iz tega kroga slovenskega pekla.

Kaj drugega kot pekel slovenski kos sveta namreč ne more biti, ako sodimo po nagnusnosti, neumnosti, zločinskosti, da ne naštevam raznoterih drugih nečednosti, ki jih razkriva Javoršek.

Odkrito rečeno, po lanskem „Adamovem jabolku“, s katerim je Javoršek znova tipal za vzroki sinove smrti in brez prizanašanja zlivaj gnojnico po številnih ljudeh, ki mu že v poprejšnjih polemičnih knjigah niso bili ravno pri srcu, se mi je tovrstno samozadovoljevanje zagnusilo. Vseeno sem se zdaj lotil še „Bliskavic“, najnovejše Javorškove knjige, od katere sem pričakoval, da bo človečnejša, da bo v dnevnih zapisih samotni jezdec manj nesramno zaljiv, popustljivejši do različnih nebodiljhtreba, brez katerih tudi na Slovenskem ne gre, zlasti pa literarnejši. Od pričakovane ni ostalo nič, Javoršek se bo spreobrnil, šele ko se bo v jamo zvrnil.

V nasprotju s pravimi bliskavicami iz Javorškovih strela nenehno udarja med ljudi, zaradi njih nenehno divjajo nevihte. Za razliko od dozdajšnjih polemičnih polen je tokratno Javorškovo pisanje neznansko nepregledno, zato pa tolikanj jeznoritejši, z nikomer in ničemer spravljivo, izzivalnejše, zaljivejše, milo rečeno — neokusno. V petih in silo zaokroženih sklopih bliskavic se pisec z dvomljivimi kritičnimi prijemi loteva ljudi, ne pa njihovih del, čeprav so kamen spotike večidel knjige. Ob teh bi Javoršek lahko določneje jadikoval, se

križal nad nedorečenostjo slovenske slovnosti in še kakšne kritike, nad pojavom kurbopisja, nad preučeni jezikoslovnimi novatorji in onesnaženostjo slovensčine, nad morebitnimi površnimi, celo zgrešenimi pojmovanji o položaju slovenstva (tudi v zamejstvu), nad pravašsko nepazljivostjo ali slovenskim zamudništvom in precejšnjim pomenom t. i. avantgardne literature, nad izkrivljanjem zgodovinskih resnic, navsezadnje tudi nad nečednostmi novinarjev. Razlogov za takr jadikovanje je najbrž dovolj, toda Javoršek se hudeje z napačnega konca.

Namesto da bi jemal v precep nepravilnosti kot take, slednje zgolj nakaže, z vso ihto pa udarja po ljudeh. E. Kocbeka, D. Pirjevca, V. Zupana in T. Kermaunerja je že dolgo premalo skupaj, da bi lahko prestregli vse Javorškove klofute, zato strela udarja in nevihte divjajo še nad M. Rožancem, D. Ruplom, J. Toporiščem, B. Štihom, B. Pahorjem, K. Kovičem, F. Pibernikom, D. Ponižem, C. Logarjem, A. Bergerjem, S. Hribarjevo, J. Miličevo, L. Detelo in še kom. Vsi ti, sploh pa sodelavci Nove revije, so po Javoršku krivi vseh naglavnih grehov in starašanskih duhovnih in drugih nesreč, ki so se zgrnile nad slovenskim življenjem. In če je le mogoče, pisec posameznike spozna za nore, duševno bolne, neumne, blazne, kliče nadnje ogenj in žveplo, če že ne mrtve, pa bi jih najraje videl v prisilnem jopiču na Studencu. Toliko odurnega klevetanja, podtikanja, očrnenja pa tudi neresnic, podobnih onim iz „Črne krizanteme“, kjer je Javoršek grob blagopokojnega Slavka Gruma obiskal v Smartnem pri Litiji, ne pa na novomeškem pokopališču v Šmihelu, kjer Grum zares počiva, bi stežka našli v knjigi, ki je ne bi spisal Javoršek.

Bodi dovolj. „Bliskavice“ so izšle v zbirki Polemika pri Partizanski knjigi; najbrž ne po naključju s pomočjo papirnice iz Vevč, od tisoč izvodov te Javorškove knjige bodo papirničarji zagotovo dobili dokajšen zalogaj starega papirja.

NEBESA

Med slovenskimi leposlovnimi novostmi, ki s spodrezanimi krili prihajajo na knjižni trg, je v zbirki „Nova slovenska knjiga“ (izdaja jo Mladinska knjiga) izšlo prozno besedilo Marjana Rožanca „Nebesa“. Z njim se Rožanc še naprej potrjuje kot realizmu zvest pisatelj, ki ohranja čvrsto pripoved, zasidrano v času, jezik pa mu je sredstvo, ne pa prostor in vsebina ustvarjanja.

V „Nebesih“ Rožanc govori o življenjski usodi mladega Petra, ki osebnostno zori v malomeščanskem svetu povojne Ljubljane. Avtor je pripoved razdelil v tri časovna razdobja: 1949, 1952 in 1955. V teh letih srečujemo junaka na treh stopnjah notranjega razvoja in življenjskega poloma, ko zaključuje mlado življenje z ubojem svojega nesojenega dekleta in s samomorom na očetovem grobu.

Konflikt, ki je pripeljal junaka Rožancave pripovedi do tragičnega dejanja in konca, je zasnovan v Petrovi občutljivi notranji usmerjenosti k idealu čistega, nedolžnega. Vendar življenje takšno, kakršno je, ni v skladu s človekovimi ideali, zato Peter doživlja vse hujše notranje napetosti, ki mu zagrnusijo življenje in ga usmerjajo

MARJAN ROŽANEC NEBESA

k tragičnemu razpletu. Vse skupaj še pospešuje in zaostri doživljanje spolnosti, ki je v mladostniku še posebno živa, močna in globoko vanj posegajoča moč. Razumljivo je, da se notranje napetosti in konflikti odražajo v dejanjih, ki se izkažejo kot neustrezna. Najprej fant izgubi možnost dobre službe, začne se vdajati pijači, na koncu pa poseže po skrajnem in obupnem sredstvu — nasilju. Ko se po nekaj letih sreča z dekletom, ki mu je bila utešena čistost in nedolžnost, odkrije njeno moralno dvomljivo življenje in da je noseča z nekim obrtnikom. Dekle bi sicer bilo pripravljeno živeti s Petrom, vendar je zanj ta položaj prehud, skleniti bi moral kompromis med svojo notranjo usmerjenostjo in življenjsko resničnostjo, vendar tega ni zmožen. Napetost doseže vrhunec in se sprosti z uničenjem skvarjenega utelešenja ideala. Dekle, ta živi dokaz neustreznosti svojega bivanja, Peter uniči. Potem se na očetovem grobu ustrelji še sam.

Čeprav je pripoved zapisana v okvirih realizma in je kot taka prepričljiva, pa se bralcu zastavi v celoti tudi kot prispodoba neke resnice o življenju.

M. MARKELJ

iz izložbe

Najbrž ni več vsaj malo razgledanega človeka, ki bi se ne zavedal, kako silne premike je na vseh ravneh človeškega življenja prinesla računalniška revolucija in kvalitativni preobrat v računalniški tehnologiji, ko so se drage, nerodne in zapletene naprave, imenovane elektronski možgani, umetna pamet in podobno, tako rekoč čez dan strahovito zmanjšale, pocenile, hkrati pa prav tako silovito povečale zmogljivosti. To revolucionarno spremembo je povzročil mikroročunalnik. Pojavil se je leta 1975 in v slabih devetih letih osvojil najrazličnejša področja človekove dejavnosti — od industrije do zabave, povzročil pa je seveda tudi globoke spremembe, katerih posledice občutimo že zdaj. Za nas je morda še najbolj grenko spoznanje, da smo prezrli ta nadvse pomembni tehnološki premik in se nerazumljivo zaprli (prepovedan uvoz osebnih računalnikov!) ter se tako obsodili na računalniško nepismenost najširših slojev prebivalstva. Računalniško nepismeni ljudje ne morejo biti kos zahtevam sodobne proizvodnje, ne morejo se enakopravno vključevati v kakršenkoli razvoj, ne morejo, konec koncev, ohraniti samostojnosti in svobode.

Med vse pogostejše in številnejše poskuse računalniškega opismenjevanja na Slovenskem lahko štejemo tudi knjigo „Računalniški izziv“, ki je v slovensčini izšla pri zagrebškem Globusu. Avtor Christopher Evans jo je napisal pred petimi leti in takrat je v uvodnih besedah tudi zapisal: „Ta knjiga govori o prihodnosti, ... ki je tik pred nami... Ta prihodnost bo prinesla spremembe po celem svetu in na vseh ravneh. To je prihodnost, ki jo že sedaj oblikuje predvsem eno samo izjemno tehnološko odkritje: računalnik.“ Slovenska izdaja prihaja med nas s časovno komaj omejeno vredno zamudo nekaj let, pa vendar je marsikaj, o čemer je Evans pisal kot o prihodnosti, že resničnost. To je pač najlepši dokaz o avtorjevi pronicljivosti.

Christopher Evans v knjigi najprej govori o zgodovini računalnikov in o njihovem razvoju od začetkov do današnjih dni, nato pa se loti obravnave računalniške tehnologije in smeri nadaljnjega razvoja. Ves preostali del knjige govori o prihodnosti, ki jo je omejil do preloma tisočletja, kar je le na videz kratko obdobje, saj je prepolno napovedanih velikih in pomembnih sprememb.

Slovenska izdaja ima zanimiv predgovor Marjana Krisperja, ki kritično opozarja na nesmiselno ignoriranje razvoja računalniške tehnologije in njene najširše uporabe pri nas. Krisper je knjigi priložil tudi slovarček računalniških izrazov, ki jedrnatno pojasnjuje osnovne pojme in besede, ki jih uporablja ves svet. Kjer je mogoče, je upošteval že izdelano slovensko računalniško terminologijo.

Knjiga „Računalniški izziv“ je napisana dovolj poljudno, pa vendar ne nestrokovno, zato je ne bo pretežko prebrati. Celo obratno, zanimiva je in poučna.

M. MARKELJ

sodobni pogledi

Pretiraval je, a le opozoril na bistvo, Frederic Herzberg, ko je zapisal tole misel: „Težnja po učinkovitosti nas privede do dehumanizacije dela, vendar pa nas humanizacija dela lahko privede do anarhije.“ S tako trdo formulacijo ni moč soglašati, toda z njo je opozoril na eno bistvenih vprašanj politične ekonomije socializma, namreč, kako doseči bolj učinkovito gospodarjenje, hkrati pa, da se bo delavec razvijal v svobodno, celovito osebnost (kot pravi zakon o združenem delu).

Res, kako doseči oboje hkrati? Dr. Stane Možina in dr. Jože Florjančič iz Višje šole za organizacijo dela v Kranju ter mag. Janez Gabrijelčič, ekonomist iz novomeškega Pionirja, iščejo na to in še mnoge druge dileme odgovore v svoji knjigi, ki je pred kratkim izšla v zbirki Moderna organizacija in ki ima pomenljiv naslov: „Osebnost, skupinski in organizacijski razvoj“.

Organizaciji pripada — gledano zlasti razvojno — po mnenju teh raziskovalcev osrednje mesto. „Kakorkoli že, zgodovina nas uči, da so bili najbolj uspešni tisti, ki so obvladali organizacijo, ki so vedeli, kdaj in kako pritegniti ljudi k sodelovanju, kako uravnati njih delovanje in kako zadovoljiti njihove potrebe,“ pravi dr. Možina. Temu primerno so v knjigi obsežno predstavljena najrazličnejša teoretična izhodišča, ki bi jih moral vsaj v

osnovi poznati in upoštevati vsak organizator proizvodnje in vsak vodstveni delavec pri nas.

Nadalje je v knjigi izjemno poudarjen pomen motivacije za delo. Znano je, da celo razviti kapitalizem že dolgo ne verjame več v vsemočnost prisile in skuša spodbuditi delavčevu ustvarjalnost ter ga pritegniti k soodločanju in soodgovornosti. Toliko bolj moramo zato v socialističnem družbenem sistemu poiskati in okrepiti vzvode, ki bodo spodbudili našega delavca, da bo tudi dober gospodar, da bo vključen v celovit delovni proces in da bo ustvarjal. Tega pa ni mogoče narediti na silo. „Učinkoviti sodelavec in učinkovito sodelovanje ne nastane ta z ukazom ali naročilom, pač pa samo z načrtnim proučevanjem socio-psiholoških spremenljivk organiziranja,“ je svoj čas zapisal prof. Anton Trstenjak.

Če skozi to misel ocenimo ugotovitve raziskave v SGP Pionir, ki jih v naši knjigi navaja Janez Gabrijelčič, se lahko le sprašujemo, kakšne rezultate bi šele dosegal v svojem razvoju Pionir, če jih ne bi več kot polovica od 142 anketiranih delavcev v gradbeni operativi razmišljalo, da bi zapustili delovno organizacijo, če ne bi bilo kar 77 odst. delavcev nezadovoljnih s sistemom nagrajevanja, če ne bi bilo 44 odst. delavcev nezadovoljnih z delom, itd.

Kdaj se bomo zavedli, da so v tem naše največje notranje rezerve?

M. LEGAN

ILIRIKA

Med knjige, ki spletajo vezi medsebojnega spoznavanja in pomagajo odkrivati pestrost jugoslovanskih književnosti, sodi nedvomno tudi pesniška zbirka „Ilirika“, ki je nedolgo tega ob podpori slovenske kulturne skupnosti izšla pri Državni založbi Slovenije. V nji je Drago Bajt uredil in izbral pesmi hrvaškega pesnika Petra Gudlja, v Beogradu živečega ustvarjalca, ki ima za seboj že devet pesniških zbirk in je že zategadelj prav, da ga spoznajmo tudi tisti slovenski bralci, ki ne posegajo po hrvaški izvirnikih.

Slovenska knjiga prinaša zaokrožen izbor pesmi, razdeljenih v pet enot. Čeprav urednik in prevajalec ni zapisal, kako se je pri izboru ravnal, pa je moč sklepati, da je izbral iz vsega Gudljevega pesniškega dela in ne samo iz ene od njegovih pesniških zbirk, ki nosi enak naslov kot slovenski izbor.

Osrednji premislek, iz katerega gradi Gudelj svoje pesništvo, je avtor sam v pogovoru, ki ga je imel za zagrebški časopis Oko s Tomislavom

Bilosničem, opredelili takole: „Moja poezija ne opisuje in ne razlaga: ne sveta ne same sebe. Moja poezija ustvarja svet in sebe.“ V pesniških podobah, ki jih obvladuje Sredozemlje, „popok sveta“, rodna pokrajina, pisana in nepisana zgodovina, kulturno izročilo in mitologija, značilni za ta del sveta in človeštva, niso razlage ali opisi, temveč novo ustvarjen svet, razširjena in poglobljena stvarnost, ki jo pesnik s svojim peresom udeležuje. Zvezda vodnica, ki usmerja to njegovo pesniško in ustvarjalno pot, pa je enotnost narave in duha, h kateri se ozira iz razklanosti in izgubljenosti sedanjega posameznika.

Obsežneje se bralec lahko seznanil s pesnikovo filozofijo in samorazlago lastnega ustvarjanja v spremiljačem natisu že omenjenega pogovora, nekaj biografskih in bibliografskih podatkov pa je hkrati s kratko označitvijo Gudljevega pesništva natisnjenih na zadnji platnici knjige.

MIM

„Glasbo doživljam kot prostor“

Popolnoma predana plesu se je Sonja Rostan odločila, da se vrne v rodno Novo mesto in poskuša na Glasbeni šoli Marjana Kozine oživiti pouk baleta, ki ga je pričela njena baletna tovarišica Milica Buhova. Kot edina Slovenka in prva Jugoslovanka je diplomirala na Sorbonni, eni najbolj znanih univerz, v prvi generaciji oddelka za ples in balet.

Začela je pred štirinajstimi leti z orodno telovadbo, svoj otroški sen, postati baletka, pa je uresničila v takratni baletni šoli v Novem mestu. Baletne korake je potem pilila v baletni skupini Žive Kraigherjeve v Ljubljani, v plesni skupini Casina in pri mojstru Jenku.

„Odlučila sem se za študij arhitekture, vendar je na koncu zmagal balet. Z veseljem sem sprejela štipendijo novomeške izobraževalne in kulturne skupnosti ter republiške kulturne skupnosti ter odšla na študij baletne umetnosti v Francijo,“ je svojo pomembno prelomnico v življenju označila Sonja Rostan. Študij baleta je pričela v privatni šoli Schola Cantorum pri prof.

Karin Waehner, kjer so se zbirali rekreativni plesalci, med katerimi se jih je kasneje veliko odločilo za ples. Po dveh letih se je vpisala v prvi oddelk fakultete za ples na Sorbonni. „Študij je bil vse prej kot lahek. Morala sem opraviti izpite iz vseh vrst plesov, od klasičnega do sodobnega baleta, od renesančnih do modernih plesov. Veliko je bilo tudi teorije, kjer smo obdelovali poglavja iz anatomije, zgodovine plesa in drugo. Učitelji plesa svetovnih kvalitet so me naučili pri baletu izražati tudi čustva, jaz pa balet doživljam tudi kot prostor. Medtem ko klasični baletni jezik temelji bolj na tehniki, moderni balet dopušča tako rekoč vse. Glasba, kostumi in koreografija niso strogo predpisani. Tak balet pri nas in marsikje v Evropi še ni našel prostora, zato sem se tudi sama odločila pristiati nekje med klasičnim in sodobnim baletnim izrazom. Tudi pri baletu je kot z modo. Čemur bi v Franciji ploskali, bi tu morda opazovali s posmehom,“ je o pojmovanju nove baletne smeri razmišljala Sonja.

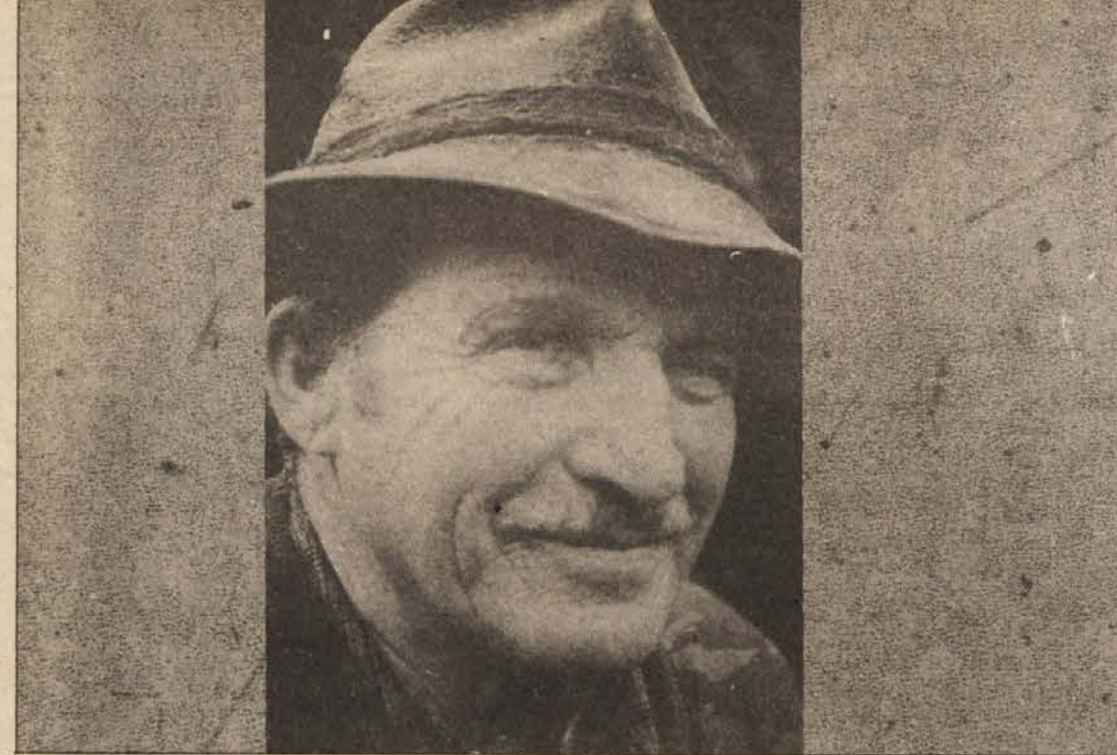
Letos bo pričela s svojimi izkušnjami

poučevati na Glasbeni šoli Marjana Kozine. Vodila bo kar pet oddelkov. Predšolski otroci se bodo pod njenim vodstvom učili izraznega plesa, osnovnošolski otroci bodo spoznavali prve korake klasičnega baleta in izraznega plesa, srednješolsko mladino pa bo verjetno pritegnil moderni ples. Novost, pri kateri bo poseben poudarek na tehniki in razvijanju lastne ustvarjalnosti, bo plesni atelje. Za starejše, zlasti tiste, ki na svojem delovnem mestu veliko sedijo, bo zanimiva ritmika in aerobika.

„To so moji prvi pedagoški koraki. Čeprav za moje delo pri nas še ni ustrezne literature, se bom posluževala zapiskov in lastnih izkušenj. Razvijala bom kreativni duh otrok in se tudi sama posvečala koreografiji. Novo mesto ima že nekaj baletne tradicije, zato računam tudi na učenke, s katerimi smo skupaj začele pod vodstvom Milice Buhove, pa tudi na njene kasnejše generacije,“ razmišlja o svojem prvem delovnem mestu Sonja Rostan.

J. PAVLIN

OBRAZI

USODNA VEZ Z NARAVO

..... Najlepši pa je gozd tik pred sončnim vzhodom. Ves srebrnkast in težak od goste jutranje rose je in iz skrivnostne nočne dremavice se prebudi v življenje, ki kar kipi od različnih glasov in šumov. Tam se še oglašajo sova, zajec nemirno švigne preko steze, lisica v lahнем drncu prihuljeno izgine v goščo in kdaj pa kdaj počiva večica pod nogami težje divjačine, katere prisotnost lahko samo slutiš nekje med drevjem. Nočne živali iščejo svoja pribežališča, dnevne pa se obešajo po vejah in glasno pojejo svojo hvalnico soncu in novemu dnevu. To je trenutek, ko se sreča nočno in dnevno življenje gozda. Kakih deset minut ali četrť ure traja ves ta dirndaj, potem pa dobi gozd novo podobo, obžari ga sonce in življenje pade v svoj dnevni ritem. Kadar le morem, sem ob tem času v gozdu in vedno znova strmim, poslušam in občudujem.

Takole pripoveduje Karel Lenardič, ko ga sprašujem, kaj mu pomeni lovstvo. Srečal sem ga na strelišču pod Škrjančami. Z velikim lovskim rogom oborožen je sklical svoje lovske tovariše iz družine Padež ter njihove goste v zbor. Ta čast mu pripada kot najstarejšemu lovcu po stažu. Lovstvo je bilo pri Lenardičevih namreč že dolgo v rodu. Še kot mlad fantič je ubiral stopinje za očetom po primorskih, štajerskih, notranjskih in dolenjskih gozdovih, gledal je in se učil, komaj osemnajstleten pa je že dobil orožno dovoljenje in prvo puško od očeta.

Karel Lenardič je otrok prve svetovne vojne. Oče, ki je bil Primorec, je služil cesarja kot sanitetec. Dlje časa je bil nastanjen v Solnogradu, avstrijskem Salzburgu, in tam spoznal Dunajčanko Ano. Tako se je rodil Karel. Ko se je vojna vihrala, je Ana prišla za Karlovim očetom v Konjsko. Tam so živeli nekaj časa, ker pa je bil ta del Slovenije takrat pod Italijo, se je družina preselila v Maribor in pozneje v Ljubljano. Sedaj živi Karlova mati, ki ima že častitljivih osemindeset let, pri sinu v Koloniji nad Novim mestom.

„Včasih je bil lov predvsem družabna zadeva,“ pripoveduje Karel, in se spominja lovskih pohodov, ki sta se jih udeležila z očetom, ko so med obema vojnama še živeli v Ljubljani. Skoraj za vsak konec tedna sta dobila povabila na lov od bogatejših Ljubljančanov, ki so imeli v zakupu lovišča po Notranjskem in Dolenjskem. Z vlakom so se pripeljali do lovišča, potem pa je lov trajal kar nekaj dni. Dovolj časa je bilo za medsebojno spoznavanje, pogovore, šale in debate in družina se je razšla šele, ko je za to dal dovoljenje vodja lova. „Danes je drugače,“ pravi Karel, „ljudem se bolj mudi, ni več časa za pravo sprostitvev in uživanje v naravi. Temu se mudi sem, onemu tja, vse nekaj priganja. Ni časa za pridobivanje temeljitega znanja o lovstvu in o naravi, ki bi ga vsak pravi lovec moral imeti v mezincu.“

Značaj lovstva se je v zadnjem času zelo spremenil. Pa tudi gledanje tistih na lovstvo, ki se nanj ne spoznajo. So taki, ki vidijo v lovcu morilca in plenilca divjih živali, potem pa so še kmetje, ki v lovcu vidijo pretankočutnega zaščitnika divjačine, četudi jim vsako leto na poljščinah povzroča veliko škodo. Pravi lovec je danes tista tanka vez, ki veže moderno, od narave bežečo in naravo uničujočo družbo z okoljem, v katerem živi in od katerega je konec koncev tudi odvisen njegov obstoj. Dan za dnem rušimo ravnotežje, ki so ga v naravi ustvarila stoletja in tisočletja. Danes se podoba v živalstvu in rastlinstvu spreminja skoraj pred našimi očmi.

„Poglejte,“ pravi Karel, „jerebic na poljih že skoraj ni več, niti fazanov. Pregnale so jih motorne kosilnice, škropiva in gnojila. Tudi divji zajci so vedno bolj redki, in zgodi se, da jeseni ali spomladi najdemo poginule srne, ki so vse nabrekle poginile v hudih bolečinah. Zastupile so se, ko so lizale večje kepe gnojila na pšeničnih njivah. Naša naloga je, da opazujemo življenje divjadi, ji pomagamo in opozarjamo na spremembe, ki se v divjem življu dogajajo. Vsak člen v življenju naše narave je še kako pomemben in kjer se tak člen pretga, so posledice opazne morda šele čez nekaj let, lahko pa so usodne, saj vsaka taka sprememba opozarja tudi na nevarnost, ki preti človeku, ki je preveč malomaren do svojega okolja.“

Karel Lenardič se je preselil na Dolenjsko v prvih povojnih letih. Sprva je imel tukaj več različnih služb, potem pa se je, tako kot njegov oče, pričel v Novem mestu ukvarjati s slaščičarstvom. Sedaj je že sedem let upokojen in z dušo in srcem se predaja svojim konjičkom — lovstvu in ribištvu. Lepote in divje skrivnosti dolenjske dežele je razkril že prenekateremu tujemu lovcu ali ribiču, saj je zaradi znanja jezikov in dobrega poznavanja narave postal priljubljen vodič za tuje goste. O njegovih lovskih spretnostih pričajo številne trofeje, med njimi je najbolj ponosen na jelena deseteraka, ki ga je uplenil pri Novi Gradiški, največje zadovoljstvo pa mu še vedno nudi tihi sprehod, na katerem ob spremstvu zvestega krvosledca, čistokrvnega bavarskega barvarja, polno zaživi z naravo.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

REVOLUCIJA V ŠTEDILNIKIH

Gradec v Beli krajini je bil nekdanj znan po pečarstvu in keramičarstvu, zato ni čudno, da se je tudi Milan Sopčič iz Gradca odločil za ta dva poklica. Po vojni so se s pečarstvom in keramičarstvom ukvarjali pri Piletičevih, Grafovih in Bajcevih, ter družinah, kjer je bila ta obrt že tradicija. In ker je Milan že kot otrok rad zahajal k Bajcevim in se motal okrog nog delavcev, se je v začetku leta 1946 odločil, da se pri njih izuči tudi poklica.

Dve leti se je učil, delal pa je predvsem pečarska dela, pečnice za peči. Sam je moral hoditi po glino, ki so jo izkopavali v bližnji Okljuki in na Krasincu. „Za pečnice ni dobra vsaka glina,“ pove Sopčič. „Biti mora polmastna, vsebovati pa mora tudi precej kremenčevega peska.“

Glino so potem pregnetli — v začetku so to delo opravljali ročno — potem pa jo ročno oblikovali s pomočjo modelov iz mavca in sušili. Sledila je fina obdelava ter žganje. Tudi pri obrtniku Rakarju, kjer se je zaposlil po končani učni dobi, se je v glavnem ukvarjal s pečarstvom. V gradaškem pečarskem podjetju, kjer je v glavnem obžigal pečnice, vlival modele iz mavca in sestavljal ter mešal loščene prevleke, pa je proti koncu svojega 12-letnega službovanja začel sestavljati tudi štedilnike na trda goriva ter polagati keramične ploščice.

„Okrog leta 1965 so se ljudje začeli na veliko odločati za keramične ploščice. Marsikje, kjer so imeli do takrat le improvizirane kopalnice, so se odločili za keramične obloge. Spoznal sem, da bo dela dovolj, zato sem se odločil za samostojno obrt,“ se spominja Sopčič.

Kdaj pa kdaj je postavil tudi kakšen zidan štedilnik, a so se ljudje v začetku njegovega zasebnega obrtništva manj odločali za štedilnike na trda goriva. Če pa so se že, so bili to visoki štedilniki z zapečkom in kotličkom za vodo. „Takrat so bili zlati časi. Nafta in plina je bilo dovolj, elektrika je bila poceni. Marsikoga bi bilo sram, če bi si dal v kuhinjo postaviti štedilnik na trda goriva. Bili so pač časi, ko nam ni bilo težko prisluhniti modnim muham,“ pripoveduje Milan.

A pred nekako desetimi leti so nam obilje, cenenost in zlata doba obrnili hrbet. Ljudje so se začeli znova zatekati k štedilnikom na drva ali premog, marsikje je zrasel nov dimnik. Takrat pa se je začela zlata doba za Sopčiča, saj so mnogi poznali prednosti zidanega štedilnika pred kovinskim, kakršnega je moč dobiti v trgovini. Tako je Milan opustil polaganje keramičnih ploščic, saj je bilo po zidanih štedilnikih takšno povpraševanje, da mu ni bil več kos. Montira le štedilnike in tudi kamine, koliko pa jih je postavil v teh letih, se ne spominja natanko. Vele, da jih je veliko krepko čez tisoč.

Kovinsko ogrodje za štedilnik naredijo ključavničarji, a je za sedaj v Beli krajini le eden, ki se ukvarja s tem delom, zato je čakalna doba od takrat, ko se nekdo odloči za takšen štedilnik, do takrat, ko prvih zakuri v njem, kar precejšnija. Zlasti še, ker je tudi keramičar, ki postavlja štedilnike, v vsej Beli krajini le eden — Milan Sopčič.

Milan pove, da je ljudi prisilila k temu, da so se začeli zatekati k štedilnikom na trda goriva, prav energetska kriza. Glavni razlog za to, da se odločajo za zidane pa je v tem, da dlje časa zadržujejo toploto in da so trajnejši. Res, da so približno štirikrat dražji od kovinskih, zato pa je njihova življenjska doba 25 do 30 let, kovinski pa vzdržijo le 5 do 6 let.

Ljudje se danes največ odločajo za nizke, tako imenovane namizne štedilnike s stan-

dardno mero plošče 60-krat 90 centimetrov ter z eno pečico. Za takšen štedilnik potrebuje Sopčič 100 kosov navadne in šamotne opeke ter dva dni dela. Pravi, da njegovo delo ni nikaršna umetnost, vsaj zanj ne. Najprej postavi podstavek, okrog kurišča položi šamotno opeko, ki zadržuje toploto in je odporna proti vročini, drugje pa navadno. Potem štedilnik le še obloži s ploščicami. Seveda pa je pomembna cirkulacija zraka v štedilniku, ki pa je odvisna od tega, kako so položene opeke. Le o pravo cirkulacijo bo ogrevanje dobro, ne gre pa zanemariti tudi dimnika. „Štedilnik brez dobrega dimnika je mrtva stvar. Mere tuljave bi morale biti 15-krat 15 centimetrov, a skoraj v nobeni hiši ni tako. Poleg tega mora biti dimnik z notranje strani gladek, a marsikje malomarni zidarji z notranje strani ne očistijo malte, ponekod pa so v stenah celo luknje. Dimnik mora biti tudi primerno visok, enak višini slemena hiše, da ga ne ovira veter.“

„Zgodilo se je že, da so ljudje prihajali nazaj in se pritoževali, da jim štedilnik ne vleče.“ Izkazalo pa se je, da je bil kriv dimnik ali pa preprosto niso znali pravilno podkuriti, zato sedaj ob koncu dela vedno pokažem, kako je treba z njim ravnati,“ z nasmeškom na ustih pove Sopčič, saj se še nikoli ni zgodilo, da bi zatajil štedilnik, ki ga je on postavil. To ljudje dobro vedo, zato prihajajo naročila ne le iz Bele krajine, ampak celo iz Karlovca, pa Kočevja in iz še bolj oddaljenih krajev. A Milan mora dostikrat reči „ne“, saj komaj zmaga delo v belokranjskih krajih.

Zanimivo je, da se za takšne štedilnike v zadnjem času bolj odločajo v mestih kot na vasi. Seveda pa mnogim ne zadostujejo le standardne mere, ampak se odločijo tudi za dve pečici, pa za kombinacijo z elektriko in plinom. Postavlja celo štedilnike, ki služijo hkrati tudi za etažno centralno ogrevanje, a ni prepričan, da je to dobra rešitev, kajti takšen štedilnik je primeren za ogrevanje le enega ali dveh radiatorjev, gotovo pa je, da pečica nikoli ne služi svojemu namenu, saj jo ohlajajo kotli z vodo.

Kljub temu, da je poklic, ki ga opravlja Sopčič, gotovo deficitaren, pa je v vsej Beli krajini še vedno sam. „Za ta poklic se je moč izučiti le ob delu in nobena šola ne more dati primernega znanja. A danes hitijo vsi le v šole,“ je razočaran Milan, ki se zaveda, da postajajo štedilniki, predvsem zidani, danes vse bolj potrebni in da bo zato kmalu le moral dobiti naslednika.

M. BEZEK

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DL	VRSTA AMINO KISLIN	PRES. MAROKA	MIT. BITJE	BRAZIL. MESTO	UNITED NATIONS	DL	CENT	RIM. BOGINJA ZARJE	SPLOSNI JEZIK STARIH BRKOV
IND. PESNIK / FOSFOR						RIBISKA MREZA / PRIPRAVNIK			
CEHOVSKI JEZIK					PRIPAD. ANGL. STRANKE				
SV. PIS. OSEBA / KONEC SAH. IGRE				ZLITINA ZIVEGA SREBRA	EG. BOG SONCA / TUR. JEZERO				
DL	DUHOVN. STOPNJA	GR. BOGINJA MOOROSTI	Z. IME / ORIENT. OLVJICA		PRITOK RENA / PEVKA KOHONT		RENIJ / ANALOGJA		DL
POSEST				RAZLI. CICA / FILM. ZVEZDA				IRSKI OTOK	DL
FIGURA PRI CETVORNI				SKRIL					VRSTA PSA
POVEZAVA				KOREJ. MESTO / NATRIJ					VRSTA USRLJA / POVR. MERA
SUMER. BOGINJA PLODNOSTI					GOSTIN. DELAVEC				
PLANIN. STAJA					SCIR				

Tuja sramota ne more nikogar poboljšati.

J. TRDINA
Nikar ne kritiziraj niti ne piši o stvarih, ki jih ne poznaš, ne napadaj brez razloga.

J. B. TITO
Umetnost je ustvarjanje novega življenja, ustvarjanje nečesa, kar živi samo iz sebe in oplaja druge.

S. GRUM

Jajca, stara 70 milijonov let

Raziskovanje fosilnih ostankov dinozavrskih gnezdišč so razkrila zanimive reči o življenju teh davnih, že izumrlih plazilcev

Menda skoraj ni živali, ki bi jih ovijala tako zanimiva tančica skrivnosti, kot to velja za že davno izumrle plazilce dinozavre. Znanstveniki se kar naprej vračajo k njihovemu bolj ali manj nepojasnemu nenadnemu izginotju pred 60 milijoni leti, hkrati pa s pomočjo najodobnejših metod poskušajo odkriti kaj več kot samo to, kakšni so bili po zunanjem videzu. Najnovejša najdba fosilnih ostankov dinozavrskih jajc in okostij mladičev so strokovnjakom osvetlile nekatere temne plati življenja teh živali, za katere v vsak otrok, zares pa jih ne pozna nihče na svetu.

Čeprav so po vsem svetu doslej odkrili zelo veliko fosilnih okostij dinozavrov in so izdelali dokaj natančne podobe, kakšne so bile te živali po zunanjem videzu, pa je strokovnjake ves čas begalo, da so odkrili tako izjemno malo fosilov jajc in mladičev. Razvijali so teorije, da so dinozavri gnezdili na takšnih tleh, kjer je bila močna erozija, ki je pač zabrisala sledove gnezdišč, ali da so hodili gnezdit daleč od svojih siceršnjih bivališč. Nekateri paleontologi so domnevali, da so dinozavri imeli zelo dolgo življenjsko dobo, da je bil podmladek redek in da zato ni skoraj nič paleontoloških ostankov. Še tisti redki, ki so našli na te redke ostanke, pa jih niso prepoznali, kot je to primer z ameriškim paleontologom C. W. Gilmorem, ki je lepo razvrstil najdena okostja dinozavrov v nove, še nepoznane vrste, lupine jajc pa le mimogrede omenil. Šele zdaj je paleontologom jasno, da je imel znanstvenik iz začetka tega stoletja v rokah fosile dinozavrskih mladičev, ne pa novih vrst.

ozavrov na dve veliki veji: prvi pripadajo večje, predvsem rastlinojede živali, drugi pa manjše, hitreje in mesojede živali.

Tisti dinozavri, predvsem hadrozavri, ki so zlegli jajca v okrogla gnezdišča, so morali ostati pri gnezdih in skrbeti, da odkritih jajc niso požrle ali uničile roparice, medtem ko so dinozavri, ki so jajca zagreblji v ravnih dvojnih vrstah pod pesek, prepustili zarod varstvu tal in negotovi usodi in se najverjetneje niso ukvarjali s potomstvom.

Skrb za mladiče je bila očitno pri prvi vrsti večja in potrebnejša. Stariši so najprej varovali jajca, potem pa še nanovo zlegli zarod, medtem ko so bili mladiči dinozavrov, polagajočih jajca pod površje, prepuščeni sami sebi in so si morali pomagati sami takoj po prihodu na svet.

Iz razvrstitve gnezd je razvidno, da so hadrozavri radi gnezdili skupaj. To jim je omogočilo tudi družno obrambo gnezdišča. Ko so se mladiči izlegli v meter globokih in dva metra širokih gnezdih, so bili neobgljeni, veliki vsega okoli 35 cm, medtem ko je odrasla žival merila v dolžino tudi do 7 metrov. Prvo obdobje rasti so mali dinozavri ostali v gnezdu, sta-

rši pa so jih branili pred roparji in jih hranili. Ko so postali dovolj močni, so se pridružili tropu odraslih živali. Posebne študije, ki so jih opravili na floridski in čikaški univerzi, trdijo, da so se hadrozavri zaradi takšnega načina življenja že sporazumevali z zvočnimi znaki, s katerimi so tudi vodili mladiče.

Skupno gnezdišče, varovanje jajc in mladičev ter zvočno sporazumevanje, vse to so obnašanja, kakršna poznajo tudi danes živeči plazilci, natančno pa so raziskane pri krokodilih. Hranjenje mladičev pa je izjemno, saj je takšen obnašanski vzorec nekaj izrednega med izumrlimi in še živečimi plazilci. Zanimivo je, da vse omenjene vzorce obnašanja, se pravi gnezdenje, čuvanje mladičev, hranjenje in zvočno sporazumevanje, poznajo ptice, ki so po nekaterih teorijah direktne potomke dinozavrov.

Med pomembnimi odkritji, ki jih je omogočilo montansko najdišče, je družabnost dinozavrov. Vsaj hadrozavri so živeli v tropih, če že ne vse življenje, pa vsckakor večji del. Le najstarejši živali so najverjetneje zapustile trop in živele samotarsko.

MiM
(Vir: Scientific American)

Sonce ni pozabljeno

Čeprav se je navdušenje za sončno energijo malo uneslo, odkar je na voljo več nafte po nižjih cenah (v svetu), pa iskanje novih vse cenejših naprav za pretvarjanje sončne energije v električno ni zastalo. Predvsem obetajo raziskave in odkrivanja novih postopkov pridobivanja sončnih celic, ki so cenejši in primerni tudi za večje energetske obremenitve.

Kot najpomembnejša novost so ta čas v ospredju silicijevi filmi. Znanost sicer že 30 let ve, da kristal silicija odda električni naboj, če nanj vplivajo sončni žarki. Vendar pa je bilo pridobivanje čistih silicijevih tako imenovanih enoceličnih kristalov izredno drago. Zato je naravnost revolucionarno odkritje amorfnih silicijevih celic, ki jih v obliki izredno tenke prevleke nanesejo na kovinske, steklene ali plastične podlage. Lastnosti takšnega filma so enake kot lastnosti "enoceličnih" silicijevih kristalov, to pa pomeni razmeroma poceni pridobivanje električne energije od sonca.

Amorfne sončne celice proizvajajo v trakovih, ki jih preprosto zvijajo kot rotacijski papir. Uporabnost bo zelo velika,

Alpe umirajo, rešite Alpe!

Turizem je globoko posegel v alpski gorski svet — Onesnaževanje tal in vodnih virov, umiranje gozdov

Alpe so srce Evrope in njen dragocen zaklad, hkrati pa so postale tovarna turizma, ki reže bolj ali manj debele kose kruha narodom, ki žive na tem območju.

Čez idilično podobo Alp pa je zadnja leta legla temna senca. In vse temnejša je in bolj grozeča. Alpe namreč kažejo znake umiranja.

Ne samo, da so postale ponekod smetišča praznih konzerv od piva in drugih pijač pa najrazličnejših ovojnih papirjev in plastike, njihov zunanji videz vse bolj spreminjajo ceste, hotelska naselja, poseke za žičnice in smučišča. Pod tem kozmetičnim onesnaževanjem teče mnogo bolj nevarno in težje odpravljivo onesnaževanje in uničevanje.

Da Alpe postajajo prenaseljene s turisti, zgovorno pričajo podatki o številu zimskih turistov: V sosednji Avstriji je v zimski sezoni 1962/63 smučalo 2,2 milijona smučarjev, zadnjo sezono pa so našli že preko 7 milijonov smučarjev. Vsi ti ljudje so porabovali bivalne prostore, hranili parkirišča, sanitarije, skratka, veli so določeni čas v Alpah, pustili so tudi sledove. Na neobčiščevalni akciji avstrijskih Alp so nabrali za 4.500 ton smeti in odpadkov. Toda to so le vidni in hitro odstranljivi sledi.

Poseke za smučišča in vlečnice so pozimi prostor za tvorjenje snežnih plazov, poleti pa zemeljskih. Snovi, ki jih uporabljajo za utrjevanje snežne odeje, prodirajo v zemljo, v potoke in studence, torej v pitne zaloge alpskega sveta. Hkrati z njimi vodne zaloge zastrupljajo tone detergentov in čistil ter drugih snovi, ki pritekajo iz hotelov in turističnih naselij. Onesnaževanje gorskih potokov in rek je že tolikšno, da so v nekaterih rekah ribiči zabeležili strahoten porast ogroženih ribjih vrst.

REŠITE ALPE! To je novo geslo, pod katerim se zbirajo ljubitelji planin. Deluje že tudi Društvo za zaščito Alp, ki šteje okoli 4.500 članov. To so znamenja, da se zavest o ogroženosti tega predela Evrope prebujajo. Upajmo, da ne prepozno.

Na spodnjem Bavarskem imajo že 70 odst. rib na listi ogroženih. Nič boljše ni pisano divjim živalim, ki so poselile Alpe, ker jim je ta težko dostopni svet nudi obilo svobodnega prostora. Orli, zajci, risi in podobne živali izginjajo.

Računalnik v vinarstvu

Računalniška tehnologija za vrhunsko vino

Toskansko mesto Montalcino slovi po svetu predvsem po svojih vrhunskih vinih, ki jih tamkajšnje prebivalstvo prideluje že vrsto stoletij. Med njimi poseben sloves uživa eno najboljših in najredkejših rdečih italijanskih vin brunello. Tega vina bi lahko prodali nekajkrat več, kot ga pridelajo, vendar doslej pač ni bilo mogoče iztrstisniti velike količine vrhunskega brunella. Zdaj bodo to poskusili. In kar je presenetljivo: tega se ne lotevajo Italijani ali Francozi, vodilni v pridelovanju vina, temveč novinci — Američani. Podjetje Villa Banfi iz Kalifornije je namreč v Montalcinu postavilo najodobnejšo vinsko klet v Evropi in obdvojilo velike površine vinogradov.

Turizem v Alpah se spreminja iz blagoslova v kletev. (Foto: MiM)

Najbolj grozeča nevarnost za alpski svet pa je ta, da so začeli umirati tudi gozdovi. Po zadnji študiji, ki so jo opravili na Bavarskem, je bolnih kar 45 odst. vseh gozdov na tem območju. Pri tem ne gre le za posledice kislih padavin, ki že tako in tako spodrežujejo življenje gozdov v srednji Evropi, temveč za zapleten splet cele vrste vzrokov.

Med vinskimi strokovnjaki poskus zbuja precej zanimanja, saj se niso povsem polegole polemike o tem, ali je sodobna tehnologija tudi v vinarstvu alfa in omega kot v industriji. Američani so v Italijo prinesli svojo računalniško krmiljeno tehnologijo kletarjenja. Priprani so, da bodo pridelali več vrhunskega brunella, zraven pa še veliko kvalitetnega namiznega vina.

Brunello, pridelan z ameriško tehnologijo, najbrž ne bo dosegel slovesa brunella Biondi-Santi, ki ga v zelo majhnih količinah in na star način prideluje zasebnik enakega imena. Steklenico brunella te vrste iz leta 1891 je mogoče kupiti za 3.500 dolarjev (več kot pol milijona dinarjev!). Toda večina strokovnjakov je prepričanih, da bo potrjen rek, da dober tehnologija daje dobra vina.

3 TOMO KRIŽNAR MOJE AFRIŠKE POTI

Nobene nubske besede nisem znal. Zato je bilo vseeno, kako jih nagovorim. „Dober dan,“ rečem in sam ne vem, zakaj dvignem roke visoko v zrak. Skušam se sprostiti, nasmehnem se in predam trenutku. Krmežljivo me opazujejo. Videti so nezainteresirani. Pogledi izpod čela niso prav nič prijazni.

Zmigujem z rameni. „Gol sem in bos. Sam sem in ničesar nimam za bregom. Lahko me zadavite, lahko ste dobri za mano, naredite, kar hočete. Ne morem se braniti in se zato ne bom poskušal braniti. Nisem nor niti nisem fanatik, le v nekaj zaupam, kar čutim v sebi, kar je v vas, kar je v nas vseh, kar vsi čutimo, kadar nas ne gonijo strasti... in to me toliko zanima, da se mi je zdelo vredno odpovedati se udobju doma in se izpostaviti vam na voljo, da boste za mano storiili, kar po teh naravnih zakonitostih pač boste storiili.“ Preden se usta odpro, se dolgo gledamo. Nekaj se posvetujejo, nato se mladiči začno nasmihati.

Pristopili so k mojemu Janezu. Trznil je in začel riniti nazaj. Stopil sem k njemu in ga pobozal. Odvezal sem kokoš in pokazal na trebuh. Lačen sem bil, vse bolj lačen...

Nihče se ni zganil. Šel sem med skale in nabral suhih vej. Položil sem jih na kup. Imel sem veliko časa. Nekaj sem moral početi z rokami. Fantje so posedli in me gledali.

Tako smo prebili celo popoldne. Ko se zadeva še vedno ni nikamor premaknila, sem kokoši končno odrezal glavo. To je bila prva kokoš, ki sem jo ubil v svojem življenju. Kadar je sila, postane zelo praktičen. Na suho sem jo ošopal in nataknil na kol. Tik preden sem prižgal ogenj, je fant, ki se mi je zdel najbolj vpliven, stopil k meni. Nekaj me je spraševal, mi govoril, potem je pomignil, naj grem z njim.

Po ozki stezi smo se vzpeli na grič. Na drugi strani je bila dolina, na obeh pobočjih so bile pripete okrogle koče, narejene iz blata in krite s slamo. Goli otroci so tekali po rumenem jeziku potlačene savane. Od daleč so proti domu prihajale ženske, noseč na glavah vrče vode. Pod mogočnim drevesom so sedeli starci. Na koncu doline se je v sa-

vani paslo nekaj krav. Bil sem v nubski vasi.

Kako je šlo naprej, je težko opisati. Okoli mene je bilo takoj polno ljudi. Večina je bila oblečena v kratke, živopisne hlače, vmes je šinilo tudi nekaj popolnoma nagih, le z vrvice okrog pasu odetih moških in žensk. Smejali so se in mi kimali. Otipavali so mojo prtljago in potem tudi mene samega. Ko sem sedel na tla pred kočo, kamor mi je pokazal moj novi prijatelj, so me začeli šlatati tudi po nogah. Cukali so me za kocene, ki jih oni skoraj nimajo. Stara žena me je božala po laseh in mi dopovedovala, naj jih porežem, tako, kot si jih je ona. Večina nubskih žensk je po glavi pobrita. Mlad fant mi je s poslinjenim prstom potegnil po nogi, podrgnil in začuden debelo pogledal v oči. Verjetno je mislil, da sem namazan z belo barvo, ki gre proč, da bom spodaj črn, kot so vsi ostali.

In tako smo sedeli in se smejali dolgo v noč. Bil sem že res močno nestrpen, ko so končno le od nekdaj prinesli mojo kokoš, lepo skuhano v velikem loncu prosa. Večina ljudi se je usedla zraven in tako smo jo pod zvezdami cmokaje in mlaskaje pojedli s kostmi in drobovino vred. Potem smo si obliznili prste in nadaljevali, vseslošno zabavo. Prinesli so nekakšne lire iz lesenega debla, kože in črev. Drugi so pihali na dolge rogove. Tudi boben se je oglasil. Divji ritem se je razlagal. Deklice so začele temperamentno migati z boki. Ko so videli, da mi je godba všeč, so tolkli in trobili še bolj. Bil sem v devetih nebesih.

Pod nos sem dobil votlo bučo. Nekaj kot kava se je svetilo v njej. Okus je bil sicer zopr, vendar samo nekaj prvih požirkov, potem je steklo. Omotičen od prosenega piva in divjih občutkov sem se prijel ponujenih potnih dlani in zaplesal v kolu okrog bobnarjev. Klobčič teles je ritmično poskakoval sem in tja, ženske so peie: „Lalalalala,“ možje so skakali visoko v zrak, vse pogostejši kriki so parali ušesa, ritem je postal vse hitrejši. Nič več ni bila važna barva kože, jezik, navade, koliko premoženja kdo ima, kdo zna izračunati kvadratni koren, tangencialne enač-

be... Zdelo se mi je, da se poznamo že sto let. Če bi me kdo udaril z večnim „Where do you come from?“, bi moral pošteno pomisliti.

V divjem ritmu smo se dvignili vsi skupaj gor nekam v neskončna lovišča.

Zbudil sem se v topli prašni tišini na tleh kože. Bil sem sam. Skozi ozki vhod sem v soncu videl brskati kokoši. Nekje daleč je lajal pes. Globoko sem vzdihnil in stopil na plano. Pod baobabom so se igrali nagri otroci. Vrešče so pritekli bliže in me prijeli za roke. Odpeljali so me v savano.

Spodaj v dolini smo našli moža, ki so stali v ogradi bodečega grmičevja in z bati tolkli prosa. Veselo so mi pomahali. Vzel sem bat in še sam začel tolči. Iz posušene slame smo iztepali zrna tako, kot so pri nas nekoč s cepci na vaških podih mlatili pšenico. Po deset močnih fantov se je postavilo v vrsto, nekdo je začel peti, ostali so... mu glasno pritegovali. Znojimo se, vendar je delo v kolektivnem ritmu, polnem zanosa, lažje, prevzame nas. Kot v transu dvigam bat in tolčem skupaj z njimi dolgo v vroči dan.

Mimo nas pride skupina žensk z vrči vode na glavah. Spodaj ob izteku voda v savano je skopan vodnjak. Nubske gore priložajo dež in zadržujejo oblake. Deževnica se zbira v hudourniških strugah in se po podzemnih kanalih zbira kot potdalnica, ki polni vodnjake običajno skozi vse leto. Vodnjak je srce nubskega življenja. Lastnost teh hribov, da zbirajo vodo, je Nubom omogočila stalno naselitev. Vodnjak jim je omogočil razviti kulturo, ki je značilna le za bivanje v organiziranem okolju.

Jugovzhodni Nubiji so poljedelsko ljudstvo. Njihova polja, skrita pred Arabci in plemenski vojnam v gorskih kotanjah, so donosna. Na njih goje hranljivo inačico prosa, imenovanega dura. Pridelujejo tudi arašide, iz katerih izdelujejo olje, ki služi za kuhanje pa tudi lepšanje teles. Radi ga pijejo tudi surovega. Na terasastih poljih, ki ohranjajo borno prst, da ne zdrkne po pobočju, goje tudi sezam.

... Zdelo se mi je, da se poznamo že sto let. Če bi me kdo udaril z večnim „Where do you come from?“, bi moral pošteno pomisliti.

V divjem ritmu smo se dvignili vsi skupaj gor nekam v neskončna lovišča.

... Zdelo se mi je, da se poznamo že sto let. Če bi me kdo udaril z večnim „Where do you come from?“, bi moral pošteno pomisliti.

V divjem ritmu smo se dvignili vsi skupaj gor nekam v neskončna lovišča.

... Zdelo se mi je, da se poznamo že sto let. Če bi me kdo udaril z večnim „Where do you come from?“, bi moral pošteno pomisliti.

V divjem ritmu smo se dvignili vsi skupaj gor nekam v neskončna lovišča.

dežurni poročajo

VLOMIL V ZAJČNIK — V noči na 12. september je nekdo iz zajčnika Kristine Abunar iz Črmošnjice odnesel šest mladih zajčkov. Lastnica je oškodovana za 1.500 din.

NICNI ODNESLI — V noči na 13. september je neznanec vlomil v zidnico, last Novomeščana Jožeta Novaka na Kuzarjevem kalu. Reči v zidnici so ostale nedotaknjene, materialna škoda pa je ocenjena na 5 tisočakov.

IZ SKLADIŠČA IZGINILA PIŠTOLA — Neznanec storilec je 5. septembra iz priložnega skladišča semške Iskre odnesel pištolo, pripomoček pri izdelavi žičnih povezav. Iskra je s krajo oškodovana za več kot 53 tisočakov. Tatu še iščejo.

LASTNIK PREGNAN VLOMILCA — 18-letni Z. B. in 23-letni D. B. sta 11. septembra vlomila v leseno barako Novomeščana Martina Košana na Trški gori. Na srečo ju je lastnik pravočasno opazil in pregnal, tako da sta zbežala praznih rok. Z vlomom narajeno škodo so ocenili na tisočaka.

IZTOČIL 15 LITROV BENCINA — Nekdo je med 9. in 10. septembrom vlomil v garažo Novomeščana Franca Šlusa in mu iz osebnega avtomobila iztočil okoli 15 litrov bencina. Šlav je oškodovan za poldruge tisočake.

KJE JE MOTORNO KOLO? — 9. septembra zvečer je neznanec ukradel kolo z motorjem, last Viničana Alojza Šuteja. Možakar je vozilce pustil pred stanovanjsko hišo. Tat se je s krajo okoristil za okroglih 80 tisočakov. Predreža še iščejo.

TRAKTOR POKOPAL VOZNIKA

ZAPUŽE — Prejšnji teden v četrtek se je pripetila huda nezgoda v gozdu pri Zapužah pri Boštanju. 69-letni Alojz Radenšek iz Radne 1 pri Sevnici je v gozdu pripravil drva in jih naložil na kmečki voz, tega pa pripeljal k traktorju. Tovor je nato peljal po strmi poti navzdol, ko pa je hotel po nekaj metrih vožnje zaviti v levo in je prestavil menjalno ručico, je natozjen voz potisnil traktor naprej, da se je nagnil in prevrnil. Pri tem je vozilo padlo na Radensku, ki je hudim poškodbam podlegel na kraju nesreče.

TRAKTORIST TAKOJ MRTEV

DOBOVA — 14. septembra nekaj pred 9. uro zjutraj se je na regionalni cesti v Dobovi smrtno ponesrečil 49-letni traktorist Franc Žugič iz Črešnjice pri Brčicah. Iz neznanega vzroka je zapeljal na desno bankino, vozil nekaj časa po njej, dokler se traktor ni prevrnil in pod seboj pokopal voznika. Žugič je bil takoj mrtev.

ZDOMCA OKRADEL ZA 200 TISOČAKOV

ČATEŽ — V noči na 15. september je neznanec na parkirnem prostoru zdomca Čatež vlomil v osebni avto zdomela Draga Krneta iz Apatina. Po navedah oškodovanca je iz vozila izginilo 2 tisoč nemških mark, ženska torbica in kovček z osebno garderobo lastnika.

KRONIKA NESREČ

PADEL PO VOZIŠČU — 44-letni Franc Hucvar iz Gorenje vasi se je 15. septembra peljal na kolesu z motorjem iz Trebnjega proti Mokronogu. Pri vasi Hrib ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo in je padel po vozišču. Zdravniško pomoč so mu nudili v trebnjskem zdravstvenem domu.

PREHITRO JE PRIPELJAL — Anton Odenvald iz Belega Manastira je 12. septembra peljal tovornjak po magistralni cesti med Zagrebom in Ljubljano. V Židnji vasi je opazil na cesti pokvarjen avtobus in je pred trikotnikom vozilo ustavil. Takrat pa je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal Turek Erdogan Guven in trčil v tovornjak. Ob nezgodi se je hudo poškodoval Turek Seraletin Tegmel, ki so ga prepeljali na zdravniško v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 15.000 din.

PADEL Z MOTORJEM — 10. septembra se je 53-letni Alojz Rugelj iz Brezovce pri Mirni peljal na kolesu z

Gnusen uboj docela pojasnjen

19-letni Slavko Hudorovac na grozljiv način ubil 71-letnega Antona Potočnika — 12 let in 6 mesecev zapora — Po uboju iskal denar, a ga ni našel

NOVO MESTO — Nekje v aprilu smo na kratko že poročali o grozljivem zločinu, ki se je pripetil v Gradcu, kjer so našli hudo izmakazeno truplo 71-letnega Antona Potočnika. Zaradi še nekaterih podrobnosti, ki so jih raziskovali delavci novomeške UNZ po prijeto domnevne storilca, je ostal dogodek širši javnosti bolj ali manj nepojasnjen, zato pa je bilo moč že prejšnji teden, ko je na zatožno klop črnomaljske enote temeljnega sodišča Novo mesto sedel obtoženi, 19-letni Slavko Hudorovac, zvedeti marsikaj več.

Slavko Hudorovac je bil v tistem času brez dela, nekaj denarja za preživljanje pa si je nabral s priložnostnimi deli pri tamkajšnjih krajanah. Usodnega dne, to je bilo 12. aprila letos, je tako delal na Švajgarjevi žagi v Gradcu, po delu pa z nekaj dinarji v žepu zavil v Križanovo gostilno. Popival je do 1. ure zjutraj, nakar se je preostala družba odpravila na Otočec. Hudorovac pa proti domu. Ko je tako pešal mimo hiše 71-letnega Antona Potočnika, mu je šnila v glavo grozljiva

ideja. Slutil je namreč, da ima starček doma nekaj denarja, kajti Potočnika je poznal že nekaj časa, vedel pa je tudi, da je bilo pri njem pred časom že vlomljeno in odnečeno okoli 40.000 din. Takrat so namreč miličniki o dogodku zasliševali tudi Hudorovca in njegovega brata.

Ko je Hudorovac s ceste zavil proti Potočnikovi hiši, se je za hip pomudil še v bližnji lop in v njej pobral kos železa, pozneje se je pokazalo, da je šlo za 42 centimetrov dolgo rezilo železnega ribeža. Po stopnicah je z železom v roki stopil na verando in pričel trkati po vratih. Takoj, ko mu je Potočnik odprl, ga je Hudorovac z rezilom mahnil po glavi. Starček se mu je umikal proti spalnici, Hudorovac pa ga je vseskozi z železom vset tudi pripor, dokler Potočnik ni obmoroval. Ko je mislil, da ga je vendarle ubil, je pričel po stanovanju stikati za denarjem. Ker ga ni našel, je, ne da bi se zmenil za starčka, zapustil hišo. Potočnik je zatem, čeprav hudo izmakazen, z na več mestih poeno in zdrobljeno lobanjo, še zmožeg toliko moči, da je zaklenil vhodna vrata, sedel na stol za mizo in kmalu umrl. Kot je v svojem izvedeniškem mnenju zapisal obducent, so bile poškodbe Potočnika tako

hude, da ga tudi takojšnja zdravniška pomoč ne bi rešila smrti. Truplo so naslednjega dne našli sovaščani.

Hudorovac je na obravnavi trdil senu, ki mu je predsedoval Janez Kramarič, da tega zagotovo ne bi storil, če bi bil trezen. Sam dogodek siicer priznava, vendar trdi, da dejanja ni storil iz koristljubja in z namenom, da bi kradel denar. Senat sodišča je po izvedenem dokaznem postopku obsodil Slavko Hudorovca na enotno kazen 12 let in 6 mesecev zapora. Kot olajševalno okoliščino je pri izreku sodbe upošteval Hudorovo delno priznanje, njegovo mladost in neurejene razmere doma, v obtežilo pa njegovo predkaznovanost. Hudorovac je bil zaradi premoženjskih deliktov že kaznovan. Poleg tega teče ta čas na sodišču zoper njega še en postopek, saj je obtožen tudi rop. Ne nazadnje ne gre prezreti izjave izvedenca, da Hudorovac v času, ko je storil gnusen zločin, ni bil tako pijan, saj se je med zaslišanjem dobro spominjal tudi nekaterih podrobnosti. V kazeni je Hudorovcu vset tudi pripor, v katerem je od 17. aprila, ko so ga delavci novomeške UNZ s pomočjo mehiških miličnikov prijeli. Naj omenimo še to, da je sodišče Hudorovcu sodilo tudi za vlom v osebni avto lanskega novembra, ko je Avgustu Štefančiču odnesel avtoradio, vreden 9.500 din. Kazen za to dejanje je vsteta v že omenjenih dvanajstih letih in šestih mesecih zapora.

Sodba še ni pravomočna. B. BUDJA

Cesta pobrala mlado življenje

6-letni Dejan Švigelj umrl med prevozom v bolnišnico

ZGORNJE PIJAVŠKO — Minuli petek je prišlo do tragičnega dogodka v vasi Zgornje Pijavške pri Krškem, ko je bil ob življenju 6-letni domačin Dejan Švigelj.

Skupaj s skupino otrok se je Švigelj peljal z avtobusom iz Krškega na avtobusno postajališče v Zgornjem Pijavškem. Po odhodu avtobusa s postaje je prva skupina otrok prečkala cesto, ostali, med njimi je bil tudi Dejan Švigelj pa so nekoličan počakali. Prav v trenutku, ko so se odpravljali na drugo stran ceste, je iz Sevnice proti Krškemu pripeljal z osebnim avtomobilom 65-letni Alojz Žvar iz Reštanja. Otroci so se avtomobilu še pravi čas umaknili, le Dejan je nadaljeval s prežkanjem. Žvar navzlic zaviranju, sledovi so pokazali blizu 30 metrov zavorne poti, ni uspel preprečiti nesreče. Zadel je Dejana in ga zbil po tleh, otrok pa je hudim poškodbam podlegel že med prevozom v zdravstveni dom.

OSUMLJENA TATVINE AVTOMOBILA

GROBLJE — 17-letni C. J. in 22-letni J. M., oba iz Grobelj, sta osumljena, da sta v noči na 16. september izpred stanovanjske hiše Jožeta Črtaliča v Grobljah ukradla osebni avto in se z njim odpeljala. Da bi bila smola še večja, sta vozilo poškodovala in ga pustila na kraju nesreče. Zoper oba osumljenca bo podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilstvu.

Z AVTOM TRČIL V HIŠO

NOVO MESTO — V nedeljo se je 20-letni Novomeščan Leopold Vrhovski peljal z osebnim avtom po Cesti komandansta Staneta. Zaradi prehitre vožnje ga je prihišni št. 2 zaneslo na pločnik, od tam pa je trčil v hišo in zapeljal nazaj na vozišče. Ob nezgodi se je hudo poškodoval voznik Vrhovski, laže pa sopotnica, 21-letna Branka Kiseljak iz Novega mesta. Obso prepeljali v novomeško bolnišnico. Gmotno škodo so ocenili na 100 tisočakov.

Gasilci med stanovalce

Bližnji požarnovarstveni mesec ne bo le kampanja

SEVNICA — Oktober bo mesec požarne varnosti. Pri požarni skupnosti načrtujejo akcije tako, da to ne bo le morebitna enkratna kampanja, marveč naj doprinese k trajnejši samozaščitni požarni varnosti.

Delo je vključeno v naloge znane akcije NNNP v letošnjem in prihodnjem letu. Slovenski gasilci so si v letošnjem požarnovarstvenem mesecu z geslom "Boljši požarnovarstveni načrti, boljša požarna varnost" naložili obširne naloge. Občinski poveljnik in vodja strokovne službe pri požarni skupnosti Tone Šeško pravi, da v občini ta načrt pravkar dokončujejo. "Glavne podatke je treba le prenesti na karte. Tokrat nameravamo iti med stanovalce v družbenih stanovanjih. Pripravljani smo iti v sleherni hišni svet in opozarjati na pomen gasilskih aparatov za gašenje začetnih požarov."

Tudi tokrat ne bodo pozabili najmlajših. Rdeči avto, ki si ga malčki tako radi ogledujejo, ne bo spet pripeljal le pred vrtec, ampak se bodo gasilci o požarni nevarnosti z njimi tudi pogovarjali. Za šolarje vseh osnovnih šol v občini bodo v sevniskem gasilskem domu pripravili tradicionalni kviz z lepimi nagradami.

A. Ž.

VZORNI VOZNIKI

SEVNICA — Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu je letos prejel dvanajst predlogov za značko vzornih voznikov, nekaj jih je te predloge poslalo prepoznati. Na nedavno seji sveta so izbrali šesterec, večinoma dolgoletnih poklicnih voznikov, ki — kar za današnjo prometno varnost ni nepomembno — tudi z gledno skrbijo za tehnično brezhibnost vozil. To so: Marjan Novšak, ŽG — tozd v Zidanem mostu, Ivan Ocvirk iz "Lisce", Milan Praznik iz "Jutrjanke", Anton Uranjek s postaje milice, Darko Vidmar iz "Integrata", in Anton Berlogar iz "Metalne".

TATIČA PRIJELI ŠE ISTEGA DNE

DOLNJE MOKRO POLJE — 11. septembra je nekdo izpred gostilne ukradel motorno kolo Jožeta Miklavčiča iz Zapuž. Vozilo je bilo vredno 40 tisočakov in prav takrat, ko je lastnik razmišljal, kako priti do novega motorja, so ga razveselili miličniki. Še istega dne so namreč prijeli tatiča, 18-letnega B. S. ki je utemeljeno osumljen vožnje s tujim motorjem.

NAŠEL ROČNO BOMBO

SMOLENJA VAS — Martin Becele iz Smolenje vasi je prejšnji teden med rušenjem starejše hiše, ki jo preurejajo, našel ročno bombo. Orožje je še iz zadnje vojne, za uničenje bombe, ki je italijanske izdelave, je poskrbel pirotehnik.

ODNESEL DVE POLNI JEKLENI

TRIMO — Prejšnji teden je neznan storilec iz proizvodne hale trebnjskega Trima odnesel dve jeklenki, napolnjeni s plinom in kisikom. Trimo tozd jeklene konstrukcije je tako oškodovan za 30 tisočakov. Storilec še iščejo.

DELOVNA NEZGODA V NOVOLESU

STRAŽA — V straškem Novolesu je prišlo 11. septembra do delovne nezgode, v kateri se je huje poškodoval 30-letni Novomeščan Jože Fabjan. Fabjan je tistega dne delal na rezarskem stroju, pri izdelavi okvirnih vrat pa mu je desnica zaradi nepazljivosti ušla pod rezilo. Stroj mu je odrezal palec in kazalec, tako da so morali poškodovanca prepeljati v novomeško bolnišnico.

Šport
SEVNICA — Tukajšni rokometarji so ostali nepremagani tudi po drugem srečanju v II. slovenski ligi. V soboto so s 34 : 18 premagali Brežičane (v polčasu 14 : 9). Najboljša strelca pri domačinih sta bila Span s 14 zadetki in Kneževič z 8. Mlado moštvo je očitno zelo prvenstvo zares in bo trd oreh slehernemu nasprotniku.

Dolenjska tudi uradno za kolesarsko balkaniado

Te dni je na sedež KZJ odpotovala prijava Črnomlja, Metlike in Novega mesta za organizacijo prvenstva Balkana prihodnje leto

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO — Te dni je bila na sedež Kolesarske zveze Jugoslavije poslana uradna prijava Črnomlja, Metlike in Novega mesta za organizacijo ene največjih športnih prireditev doslej na Dolenjskem — balkanskega kolesarskega prvenstva prihodnje leto. Novica ni nova, še manj pa presenetljiva. Razvoj in rezultati dolenjskega kolesarstva si namreč organizacijo takšne prireditve, ki bo nedvomno še povečala zanimanje med občani za to športno zvrst, zagotovo zaslužio. Ob tem je treba zapisati, da so o pobudi razpravljali tako v metliški in črnomaljski kot novomeški telesnokulturni skupnosti, v družbenopolitičnih organizacijah vseh treh občin, povsod pa so se soglasno izrekli za kandidaturo Dolenjske za organizacijo balkanskega kolesarskega prvenstva v letu 1985. Konec prejšnjega tedna je takšno odločitev podprl tudi medobčinski svet SZDL za Dolenjsko.

Kaj pa sredstva? Po doslej narejenih izračunih, ki pa se kaj prida ne morejo spremeniti, bi organizacija takšnega prvenstva stala 3 milijone 420 tisoč dinarjev. Del teh sredstev bo zagotovljen v programih vseh treh telesnokulturnih skupnosti, en del bi naj prispevala Kolesarska zveza Jugoslavije, nekaj pa seveda Zveza telesnokulturnih organizacij Jugoslavije. O kakršnihkoli ostalih računih je seveda mnogo pregovoriti, kajti v konkurenci za organizacijo tega prvenstva sta še kandidata iz Makedonije in BiH, vsekakor pa je pohvalno, da je postopek za kandidaturo stekel dovolj javno in demokratično, tisti, ki so se o tem odločali, pa so imeli na voljo vse v tem trenutku možne podatke, ki so pomagali pri tehtanju za ali proti.

Za konec zapišimo še to, da bo v primeru, če bo kandidatura Dolenjske sprejeta, prvenstvo 4. julija prihodnje leto, prav tako pa so izbrane že tudi proge. Mladinci naj bi vozili med Metliko, Gradcem, Sečmičem. Kotom in Črnomljem nazaj v Metliko, voznja na kronometer bi potekala med Novim mestom in Kostanjevico, članska proga pa iz Novega mesta do Metlike, Črnomlja in nazaj preko Kota, Dolenjskih Toplic do Novega mesta.

B. BUDJA

V NEDELJO KOLESARSKA REVIJA

METLIKA — Tesno in vzorno sodelovanje novomeškega in metliškega kolesarskega društva bo vnovič potrjeno to nedeljo z revijo novomeških in metliških kolesarjev. Prireditve se bo pričela ob 10. uri, start in cilj pa bosta pred hotelom Bela krajina v Metliki. Povejmo, da bo na sporedu več dirk, vse bodo potekale na progi okoli Metlike. Omenimo le izbirno tekmovanje pionirjev metliške šole in tekmo obeh pionirskih ekip obeh klubov. Prava poslastica bo zagotovo ekshibicijski nastop novomeške članske in mladinske vrste, letošnjih ekipnih državnih prvakov, s Papežem, Smoletom, Novakom, Bojančem, Lavričem, Glivarjem, Božičem, Darkom Papežem in drugimi.

ROKAVEC PRVI AVGUŠTINČIČ DESETI

REKA — Člana motokluba iz Trebnjega Branko Rokavec in Jože Avguštinčič sta se preteklo nedeljo udeležila dirke v super bieke kategoriji. V mednarodni konkurenci sta se pomerila za nagrado avtomotodroma Reka in spet dosegla pomemben uspeh. Branko Rokavec je v kategoriji do 600 ccm zasedel prvo mesto, Jože Avguštinčič pa je bil v kategoriji nad 600 ccm deseti.

SEDAJ DRUGI JANKO BLAS

SEVNICA — Petnajst šahistov se je udeležilo rednega mesečnega hitropoteznega turnirja ŠK Milan Majcen iz Sevnice. Zmagal je J. Blas skupaj s Povštom in Maurerjem, vsi pa so zbrali po 10,5 točke. V skupnem seštevku devetih turnirjev še naprej vodi Povš z 78 točkami, medtem ko je sedaj drugi J. Blas s 56, sledijo pa: Maurer 55, Derstvenšek 54 itd.

MED DVOJICAMI UHL IN A. WACHTER

NOVO MESTO — Pred dnevi je bil na teniških igriščih v Portovaldu turnir dvojice novomeškega teniskega kluba. Turnirja se je udeležilo trinajst parov, v finale pa sta se uvrstili dvojici Uhl, A. Wachter in V. Šefman, T. Zorko. Po zanimivem in kvalitetnem boju sta bila najboljša Uhl in Wachter s 5 : 7, 6 : 4 in 6 : 3. Na 3. oziroma 4. mesto sta se uvrstili dvojici Breščak, Šekoranja in Pavlič, Gabrijelčič.

OLUJIČU TEK TREH JEZER

ŠKOCJAN NA KOROŠKEM — Pred dnevi je bil v tem kraju že tradicionalni "Tek treh jezer", ki se ga je udeležilo tudi šestčlansko zastopstvo novomeške občine. Gre za tako imenovani mali maraton, progo, dolgo 21 kilometrov. V novomeškem zastopstvu je vsekakor največje po hvale vreden dosežek mladega Šmarječana Djura Olujiča, ki je med mladinici osvojil prvo mesto.

M. GLAVONIČ

Kočevke še brez osvojene točke

V 2. kolu SRL je Inles popravil uvodni spodrslijaj — Šentjernejčanke niso poravnale lanskih dolgov z Burjo — Visok poraz itasovk doma z Alplesom

Drugo kolo v republiških rokometnih konkurencah je dalo veliko jasnejšo podobo o tem, kakšne možnosti imajo doljenjske ekipe v borbi za vrh ali obstanek v ligi. Največ zanimanja je seveda veljalo dolgo pričakovanemu derbiju med Krškimi in Inlesom, v katerem so Ribničani dokazali, da jih vendarle upravičeno štejejo med najresnejše kandidate za končni uspeh v ligi. V ženski konkurenci je podoba precej drugačna, pozna se namreč, da je liga letos izredno močna, dovolj zgovorno o tem pa govori dejstvo, da so Kočevke, še nedolgo nazaj ekipa pri vrhu medrepubliške lige, na zadnjem mestu brez osvojene točke.

KRŠKO — INLES 17:19 (9:6) — Srečanje dveh ekip, ki bi se po napovedih morali boriti za mesta pri vrhu lestvice, je prineslo kvaliteten in izenačen rokomet. Pomlajena vrsta Krčanov je ves prvi polčas držala igro in rezultat v svojih rokah, zanjo so bile usodne prve minute nadaljevanja, ko so Ribničani dočela obrnili rezultat sebi v prid.

KRŠKO: Štiglic, Kekič 6, Božič 1, Junkar, Starc 3, Čapl 1, Bizjak, Avguštin, Šerbec 3, Iskra 3, Rakar, Perc.

INLES: Gelze, Dejak, Ilc 5, Lukič 3, Tanko 1, Šilc, Držek, Ambrožič 3, Mate 3, Fajdiga 3, Lesar 1, Parezanovič.

ORMOŽ — PONIKVE 25:24 (13:11) — Čeprav so bili domačini vse srečanje vodili, so si vendarle šele z veliko srečo zagotovili zmago. Odločilni

zadetki so namreč dosegli 2 ali 3 sekunde pred koncem.

PONIKVE: Jambrovič, Strnad 2, Fink, Vujanovič 8, Doblekar 5, Bambič, Pugalj 3, Vrbinč 2, Drab 4, Skantelj, Mirt.

LESTVICA: 1. Šoštanj 4, 3. Inles 3, 10. Ponikve 1 in 11. Krško 1 točko.
V naslednjem kolu igrajo: Inles—Ormož, Minerva—Krško, DVZ Ponikve—Šoštanj, itd.

ISKRA — BURJA 16—18 (5:9) — Ekipe, ki imata še veliko neporavnanih računov iz lanskega prvenstva v II. SRL, ko sta se zagrizeno borili za naslov prvaka, sta prikazali lep in dopad-

ljiv rokomet. Bolj izkušene gostje so povsem zasluženo zmagale, čeprav so imele domačinke v drugem polčasu možnost, da iztržijo vsaj remi. Vsega dve minuti pred koncem so namreč znižale rezultat na 16:17, vendar jim je za kaj več zmanjkalo moči.

ISKRA: Bohte, Gorenc 1, Dolar 1, Kovačič 1, Simončič, Turk 8, Rangus 1, Vide 2, Kotar 2, Kos.

ITAS — ALPLES 10—18 (3:8) — Dež ter mokro in spolzko igrišče sta naredila svoje. Navzlic temu pa igralkam obeh ekip ne gre očitati neborbenosti in nekvadratne igre. Zmago so si gostje zagotovile že v prvem polčasu, medtem ko je bilo nadaljevanje bolj ali manj formalnost.

ITAS: Štefanišin, Klarič 1, Fajfar, S. Jerič 1, Abramovič, M. Jerič 5, Bejtovič, Oražem 1, Zalar 1, Saftič, Kržmanič.

LESTVICA: 1. Burja in Jeklotehna 4 točke, 8. Iskra 2, 12. Itas Kočevje 0.
V 3. kolu potujejo Šentjernejčanke k Alplesu, Kočevke pa v Ajdovščino k Mlinotestu.

Hmeljaku naslov prvaka

Z zmago na Grobniku si je Robert Hmeljak, član AMD Novo mesto, zagotovil naslov državnega prvaka —

GROBNIK — Letošnja zadnja dirka motociklistov za državno prvenstvo je prinesla marsikaj presenetljiv razplet, hkrati pa tudi veliko veselje novomeškemu taborniku, saj je Robert Hmeljak, član AMD Novo mesto, postal državni prvak v kategoriji do 125 cm.

Mnogi so pred pričetkom letošnje sezone omenjali le dva kandidata za končni uspeh v tej kategoriji: Kranjčana Pintarja in Novomeščana Pavliča. Resda je imel slednji na nekaterih dirkah precej smole, vendar to še zmeraj ne zmanjšuje izrednega uspeha Roberta Hmeljaka, Tržačana, ki pa že nekaj časa vozi za Novo mesto. Po Pavličevem naslovu državnega prvaka so Novomeščani tako tudi letos potrdili primat v tej kategoriji.

Sicer pa si je Hmeljak naslov zagotovil šele z nedeljsko vožnjo. Pred dirko na Grobniku sta bila kandidata za naslov le dva — Hmeljak in Pintar, vendar sta, kot kaže, Pintar in Pavlič

pred dirko izbrala napačne gume na motociklu. Kranjčan je že kmalu po startu padel in Hmeljaku je bila pot do končnega uspeha odprta. Zmagoslavje Novomeščanov je dopolnil še Pavlič z 2. mestom.

Končni vrstni red motociklov v kategoriji do 125 kubikov je takšen: 1. Hmeljak (AMD Novo mesto) 52 točk, 2. Pintar (Kranj) 39, 3. Pavlič (Novo mesto) 37.

Državnega prvaka bo dala zadnja dirka

Nedeljska predzadnja dirka za DP v speedwayu prinesla nov zaplet

OSIJEK — Čeprav je do konca letošnjega posamičnega državnega prvenstva v speedwayu vsega še ena dirka, ni še prav nič odločenega. Pač pa je nov zaplet, do katerega je prišlo tudi v nedeljo na dirki v Osijeku, pokazal, da bo treba stvari v našem speedwayu končno postaviti na njihovo mesto, kajti očitkov o pristranosti sodnikov in navijaštvu je vse več.

Nedeljski zmagovalec v Osijeku je bil Ljubljčan Zagar, ki si je lovorov venec prisluzil šele po dodatni dirki s Krčanom Omerzelom, tretji je bil Kočmut iz Gornje Radgone, četrti pa vodilni v skupnem seštevku, Pavlic iz Preloga. Prav zaradi slednjega pa je bilo največ vroče krvi. V 6. vožnji so namreč padli Horvat, Pavlic in Kočmut, sodniki pa so krivdo pripisali Horvatu, ki je bil nato diskvalificiran, čeprav očitno trdijo, da je bil nezgodno najmanj enako kriv tudi Pavlic. Sodniki so mu pač pogledali skozi prste, kajti diskvalifikacija bi verjetno že pomenila slovo od morebitnega naslova državnega prvaka. Prav zaradi tega Lendavčani niso več hoteli voziti. Pomurci pa so napisali protestno pismo (podpisali so ga tudi Krčani), naslovljeno športni komisiji pri AMZJ.

Poglejmo še vrstni red pred zadnjo, odločilno dirko za naslov državnega prvaka: 1. Pavlic 106 točk, 2. Kočmut 104, 3. Omerzel 103, itd. Odločitev o prvaku bo padla 30. septembra v Ljubljani.

Pester kolesarski teden

Članska vrsta Novega mesta vozila na dirkah v Avstriji, mladinci pa na tradicionalni dirki „Po Istri“

NOVO MESTO — V ponedeljek se je iz Avstrije vrnila članska ekipa novomeških kolesarjev, ki je tamkaj sodelovala na dveh dirkah. Daleč najpomembnejša je bila seveda 5-dnevna etapna dirka, ki se je udeležilo 19 ekip s preko 100 kolesarji iz Avstrije, ČSSR, Švice, Poljske, Zahodne Nemčije in Jugoslavije. Tekmovalci so morali prevoziti 543 kilometrov, v skupnem seštevku pa je bil Smole 16., Papež 18. Novak 38., medtem ko je Bojanc v predzadnji etapi padel in je

moral odstopiti. Imeniten uspeh so Novomeščani zabeležili v ekipnem seštevku, saj so zasedli šesto mesto.

Minulo soboto so se Papež, Smole in Novak udeležili še gorske dirke, v kateri je Papež zasedel 6., Smole 10. in Novak 17. mesto. Omenimo še, da so bili novomeški kolesarji proglašeni za ekipo meseca v Jugoslaviji.

ISTRJA — Konec minulega tedna je bila v Istri tradicionalna mednarodna mladinska kolesarska dirka, na kateri so sodelovali kolesarji iz Italije, Avstrije, Švice in Jugoslavije. Ekipna zmaga je pripadla reprezentanci Jugoslavije, za katero je vozil tudi Janez Lavrič, medtem ko Glivar zaradi bolezni ni nastopil. Lavrič je bil tudi zmagovalec prve etape, poleg tega pa mu je na koncu pripadla nagrada za 1. mesto na letnih ciljih, medtem ko je bil v skupnem seštevku 4. Uspeh Novomeščanov je dopolnil še Božič z zmago na gorskih ciljih, Lavrič pa je bil v tem točkovanju drugi, hkrati pa tudi proglašen za najbolj borbenega kolesarja.

Preteklost še kaže zobe

Ob oceni strokovnega sveta za vrhunski šport v Novem mestu — Še klubaštvo in privatizacija

Dolga znana resnica, ki vseskozi spremlja razvoj novomeškega športa, je našla mesto tudi v te dni razmnoženi oceni vrhunškega športa v občini, ki jo je pripravil strokovni svet za vrhunski šport. Takole so zapisali člani sveta: „Preširoka prioriteta baza športov nam drobi pičle materialne možnosti, saj tako ne zagotavlja večjega vlaganja sredstev v zares vrhunski del novomeškega športa.“

Pa smo bili še ne tako dolgo nazaj rešitvi tega problema presneto blizu! Pred delegati obeh zborov skupščine TKS je bil sprejem predloga za razvrstitev športnih panog, potem ko so taisti delegati metodologijo za razvrstitev prednostnih športov že sprejeli. Toda iz te moke še do danes ni bilo kruha. Člani strokovnega sveta za vrhunski šport ugotavljajo takole: „Ob sprejemanju metodologije gradiva niso sodelovali vsi potrebni dejavniki, nato pa precej bolj konkretno nadaljujejo, da zbrani podatki niso temeljili na podatkih klubov, ker pač ti zahtevanih podatkov enos-

tavno nimajo. Seveda se je ob tem pojavil dvom o točnosti in preverjenosti prikazanih števil in stanja, vendar ga ni bilo, ki bi te podatke dovolj argumentirano zavrnil. Člani sveta nato v nadaljevanju razlage vzrokov, zakaj v Novem mestu še danes ni strokovno utemeljene prednostne razvrstitve športov, trdijo, da so posamezni člani strokovnih svetov preveč klubsko pristopili k reševanju tega problema, kot zadnjega izmed vzrokov pa omenjajo, da predsednik skupščine TKS, ki je na podlagi zgolj individualnih pripomb umaknil gradivo s seje skupščine(!), ni dovolj sodeloval z organi skupščine niti ni bil celovito seznanjen z metodologijo razvrstitve športov.

Ni vzroka, da vsem tem ugotovitvam članov strokovnega sveta za vrhunski šport ne bi verjeli, kar je seveda novo potrdilo, da z ožjimi klubskimi interesi, privatizacija športa in še nekaterimi dedičinami iz preteklosti v novomeškem športu še zdaleč nismo opravili.

B. BUJDA

ŠKERLJU II. GORJANSKI HITROPOTEZNI TURNIR

GOSPODIČNA — Minulo soboto se je pri Gospodičini na Gorjancih zbralo 27 šahistov iz Metlike, Novega mesta, Trebnjega in Zagreba, kki so se udeležili II. gorjanskega hitropoteznega turnirja. Zmagal je Novomeščan Tone Škerlj z 21,5 točkami, sledijo: Munjiza (Zagreb) 21, N. Lončarevič 19,5, Stokanovič 19, Pucelj 18,5, itd. Tekmovanje so omogočili Novoteks, L.B. Beti, Krka, SGP Pionir, Novotehna, Mercator, KZ Krka, še posebej pa se organizatorji — ŠK Novo mesto — zahvaljujejo obema Lončarevičema za nagrado in skrb za dobro počutje šahistov.

Borci Cankarjeve brigade!

Obletnico ustanovitve brigade bomo praznovali v krajevni skupnosti Ig pri Ljubljani, kjer so 22. aprila in 8. junija 1944 borci Cankarjeve brigade v nenadnem nočnem napadu onesposobili izžansko domobransko postojanko. V spomin na te boje bo na upravni stavbi krajevne skupnosti Ig vgrajena spominska plošča.

Spominska svečanost z odkritjem spominske plošče in srečanjem ob 42. obletnici ustanovitve SNOUB Ivan Cankar bo v

soboto, 29. septembra, ob 10. uri na Igu.

Po uradnem programu bo srečanje borcev, že ob 9. uri pa bodo v osnovni šoli Ig odprli razstavo „Borbena pot Cankarjeve brigade“. Vabimo vse borce in borke Cankarjeve brigade, da se slovesnosti udeležijo. Avtobusne zveze Ljubljana—Ig so ugodne.

Skupnost borcev 5. SNOUB Ivan Cankar

GRADIMO TUDI JESENI

V Metalki na Topniški v Ljubljani, v Domžalah, Kamniku in Ptuj bo v dneh do 21. 9. 1984 posebno bogata izbira gradbenega materiala.

Cement, cementne in opečne izdelke, apno, maltiti, zidak, siporex bloke, termo in hidroizolacijski material, betonske streljnice, betonske cevi, betonske kvadre, dimniške tuljave, schiedel, dimnike, marmorne okenske police, tlak, obloge, lepilo za ploščice, fugirno maso, keramične ploščice, betonsko železo in armaturne mreže, strešna okna, kovinske podboje, stavbno pohištvo, žlebove in cevi, parket, kovinska garažna in protipožarna vrata, bencinski in električni mešalci za beton, samokolnice, betonske montažne garaže,

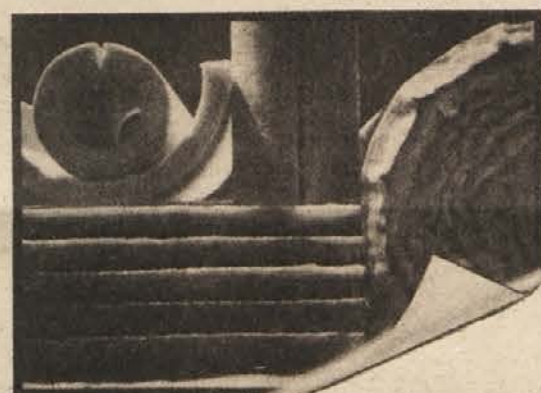
prodajamo za gotovino in gradbene kredite.

Po želji organiziramo tudi prevoz na gradbišče, za nekatere izdelke je dostava zastoj.

Z Metalko sodelujejo: Krka Izolacije Novo mesto, IGM Strešnik Dobruška vas, Termika Ljubljana, Marmor Hotavlje, LIKO Vrhnika, Salonit Brežice, Siporex Zagorje, Eko, Titovo Velenje.

metaika

NOVOTERM

PRI PRODAJI

20% POPUST

OD 20. 9. DO 10. 10. 1984
IN BREZPLAČNA DOSTAVA DO 30 km
PRI NAKUPU NAD 20 m³ NOVOTERMA

Izkoristite ugoden nakup različnih termoizolacijskih izdelkov NOVOTERM po konkurenčnih cenah v KRKINI MALOPRODAJI V NOVEM MESTU.

PRIPOROČAMO VAM TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO VAŠE HIŠE :

- NOVOTERM transportno komprimiranimi filci za izolacijo podstrešij in lesenih stropov
- NOVOTERM lahke plošče za izolacijo podstrešij, lahkih stropov in medetažnih konstrukcij
- NOVOTERM samonosne poltrde plošče za izolacijo sten in obzidnih fasad
- NOVOTERM trde plošče za izolacijo pod plavajočimi podi
- NOVOTERM cevaki za izolacijo toplotvodnih, hladilnih in parnih cevodovodov

Z NAKUPOM DANES BOSTE PRIHRANILI DENAR ZA JUTRI!

MALOPRODAJA
KRKA tozd Izolacije
Bršljin 62, 68000 NOVO MESTO
telefon: (068) 25-877, telex: 35813 krkaiz yu

NOVOTERM

120 LET PIVOVARNE UNION

Polnili smo ga v steklenice iz temnorjavega stekla z zamaški iz bele keramike, v svetlorjave, zelene steklenice z dolgim vratom in v take, ki so zaobljene čisto pri vrhu, pa v male steklenice, v steklenice s kovinskim pokrovčkom in v velike hrastove sode z rumenim robom na obodu, v majhne sodčke, v aluminijaste posode, razvažali smo ga z vozovi, s konjskimi in z volovskimi vpregami, s tricikli, tovornjaki in z vlaki, v cisternah in v kontejnerjih, na konjskih hrbtih smo ga nosili visoko v hribe, zabijali smo pipe v vehe, nastavljali priključke, odpirali steklenice z odpiralci, noži, ključji (tudi vratni podboji so prišli prav), pili smo ga na žejo, na dušek, iz žalosti, veselja, zaradi družbe in kar tako, na piknikih in po veselicah in doma, pili smo ga iz kositrnih vrčkov, iz glinastih, iz malih in normalnih steklenih vrčkov in iz litrskih „superc“, iz gladkih trebušastih vrčkov, iz valjastih vrčkov, iz kozarcev na pečlju, iz povoščenih papirnatih in iz plastičnih kozarcev, iz očetovega kozarca, otroci smo pomakali prste v peno, z njim smo polivali jagenjčke in odojke na ražnju, kuhali in pekli smo z njim, pili smo ga k slanikom in k prestam, h golažu in vampom in žemljicam, h kranjskim in konjskim klobasam, k čevapčičem in pleskavicam in mučkalicam in k pizzam — in še vedno je tu, že stodvajset let in v letu 1984 bogatejši še za eno mednarodno priznanje, zlato medaljo Maison de qualite.

**SAMO DOBRE STVARI
TRAJAJO TAKO DOLGO**

sm delo

za pridobitev stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnosti v stanovanjskem gospodarstvu

I. UPRAVIČENCI ZA DODELITEV STANOVANJ, ZGRAJENIH IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI

V skladu z določili pravilnika za reševanje stanovanjskih vprašanj iz sredstev solidarnosti v stanovanjskem gospodarstvu pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško so upravičenci do dodelitve stanovanj:

- delovni ljudje, ki združujejo delo v OZD, pri samostojnih obrtnikih in delovnih skupnostih v občini Krško;
- občani in družine, ki nimajo možnosti, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v OZD, pri samostojnih obrtnikih in delovnih skupnostih v občini Krško;
- občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: delavci invalidi, upokojenci—borci NOV, starejši in za delo nesposobni občani;
- mlade družine, zlasti tiste z večjim številom otrok.

Vse kategorije upravičencev za dodelitev stanovanj morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da prosilec za stanovanje oziroma kdo od članov njegovega gospodinjstva ni imetnik stanovanjske pravice na primerem stanovanju ali lastnik primerne stanovanja,
- da skupni dohodek prosilca ne presega na člana gospodinjstva 40% mesečnega dohodka na zaposlenega v SRS v letu pred natečajem,
- da ima prosilec za stanovanje stalno bivališče na območju občine ali združuje delo za nedoločen čas na območju občine Krško,
- da prosilec ali za delo sposoben član gospodinjstva ni neopravičeno nezaposlen, kar dokaže s potrdilom skupnosti za zaposlovanje,
- da prosilec doslej še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja,
- da prosilec sam oziroma z družino, ki se je na lastno željo vselila v manj primerno stanovanje, že najmanj eno leto pred natečajem stanuje v tem stanovanju.

Posebni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati posamezne kategorije upravičencev za dodelitev stanovanj so:

- mejni znesek skupnega dohodka na člana gospodinjstva za delovne ljudi, ki združujejo delo v OZD, pri samostojnih obrtnikih in delovnih skupnostih v občini ne sme presegati 55%, če gre za samske delavce, in 40%, če gre za družino, in sicer od povprečnih čistih osebnih dohodkov delavcev v SRS v letu pred natečajem za stanovanja, zgrajena iz sredstev solidarnosti;

- če gre za delovne ljudi iz vrst mladih družin, naj bi navedeni mejni znesek ne presegal 60% mesečnega povprečnega čistega dohodka delavca v SRS v letu pred natečajem za stanovanja, zgrajena iz sredstev solidarnosti. (Mlada družina: zakonca do 30 let starosti in vsaj en otrok).

Za občane in družine, ki nimajo možnosti, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v OZD, pri samostojnih obrtnikih in delovnih skupnostih, velja enaka višina mejnega zneska.

Za upokojece, invalide in udeležence NOV ter za starejše in za delo nesposobne občane v primerih, ko ne gre za sredstva SPIZ, ampak za združena sredstva TOZD in delovnih skupnosti, velja enak mejni znesek.

II. MERILA ZA DODELJEVANJE STANOVANJ

Prosilci za stanovanja, zgrajena iz sredstev solidarnosti v stanovanjskem gospodarstvu, lahko pridobijo pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško stanovanja po naslednjem normativu:

- za eno osebo do 32 m²,
- za dve osebi do 45 m²,
- za tri osebe do 58 m²,
- za štiri osebe do 70 m²,
- za vsakega nadaljnega člana družine se stanovanjska površina lahko poveča za 15 m².

III. POSTOPEK ZA PRIDOBITEV STANOVANJA

Prosilec, ki želi pridobiti stanovanje, vloži prošnjo na posebej tiskanih obrazcih, ki jih dobi na samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško in priloži posebna dokazila v 30 dneh po objavi na samoupravno stanovanjsko skupnost občine Krško. Če je vloga pomanjkljiva, jo mora prosilec na ustrezen poziv dopolniti, v nasprotnem primeru se vloga ne obravnava.

IV. LASTNA UDELEŽBA

Vsak občan, razen izjem iz 7. člena pravilnika, prispeva svoj delež kot lastno udeležbo za pridobitev stanovanjskih pravic na družbenem stanovanju. Lastna udeležba se plača pred vselitvijo in je odvisna od vrednosti stanovanja ter ekonomskega in socialnega položaja občana in njegove družine.

Višina lastne udeležbe znaša najmanj 1% do največ 4% vrednosti pridobljenega (standardnega) stanovanja.

Če znaša povprečni mesečni dohodek gospodinjstva za leto pred pridobitvijo stanovanja v primerjavi s povprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega v SRS v letu pred pridobitvijo družbenega stanovanja, znaša lastna udeležba:

Skupni mesečni dohodek na družinskega člana izražen v odstotku na povprečni mesečni dohodek v SRS	% udeležbe občana na nabavno vrednost stanovanja
---	--

za družine z dvema in več člani	za samske občane
---------------------------------	------------------

do 20%	do 35%	brez lastne udeležbe
nad 20% do 25%	nad 35% do 40%	1%
nad 25% do 30%	nad 40% do 45%	2%
nad 30% do 35%	nad 45% do 50%	3%
nad 35% do 40%	nad 50% do 55%	4%

Lastna udeležba se bo vračala po 10 letih iz združenih sredstev solidarnosti pri stanovanjski skupnosti s pribitkom 3% obrestne mere v enkratnem znesku na podlagi sklenjene posojilne pogodbe.

V. PREDNOSTNA LISTA

Upravičenci za pridobitev stanovanj, zgrajenih iz sredstev solidarnosti, bodo po pravilniku razvrščeni na prednostno listo, ki bo objavljena v Dolenjskem listu.

Vloge prosilcev, ki so se prijavi na natečaj v januarju 1984, se bodo upoštevale v tem natečaju.

Odbor za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško

649/38-84

fa foto adi
 novo mesto, vrhovčeva 5
 tel. 068/2 1-928
color laboratorij

Če zahtevate, vam barvno fotografijo naredimo tudi v enem dnevu!

Komisija za delovna razmerja trgovskega podjetja „Kurivoprodaja“, Ljubljana, Čopova ul. 14

objavlja
 (za poslovalnico Novo mesto)
 prosta dela in naloge

pomožnega delavca

Pogoji: končana osnovna šola, starost 18 do 40 let. Za opravljanje navedenih del in nalog je zaželen opravljen izpit za voznika viličarja. Za objavljena dela in naloge je predvideno poskusno delo 60 dni.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh na naslov: Trgovsko podjetje „Kurivoprodaja“, Ljubljana, Čopova ul. 14. Kandidate bomo obvestili v 30 dneh po sklepu o izbiri.

Osnovna šola Milka Šobar—Nataša, Šmihel 2,
 razpisuje prosta dela in naloge:

- učitelja razrednega pouka v romskem oddelku za določen čas od 1. 10. 1984 do 31. 8. 1985 — poseben dodatek pri OD

- 2 učiteljev razrednega pouka za določen čas (nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu)
 a) od 9. 11. 1984 do 30. 6. 1985
 b) od 3. 12. 1984 do 30. 6. 1985

- hišnika za nedoločen čas od 1. 10. 1984 s trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati za učitelje morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje zakon o osnovni šoli. Kandidat za hišnika mora biti KV delavec kovinarske stroke. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepis naj kandidati pošljejo v 7 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh.

Mizarsko podjetje „Trelis“ Trebnje

razpisuje
 na podlagi sklepa delavskega sveta DO

naslednja prosta dela in naloge

1. Zahtevnejša mizarska opravila — 3 delavci

Pogoji: poklicna šola lesne smeri in 3-4 leta delovnih izkušenj
 poskusno delo 3 mesece

2. Mizarska površinska opravila-lakiranje — 1 delavec

Pogoji: poklicna šola ustrezne smeri ali priučitev in 2-3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
 poskusno delo 3 mesece

3. Čistilka — 1 delavka

Pogoji: osemletka, 1-3 mesece delovnih izkušenj
 poskusno delo 2 meseca

Dela in naloge so razpisane za nedoločen čas s polnim delovnim časom razen pod točko 3. Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Mizarsko podjetje „TRELIS“ Trebnje, Temeniška pot 4. Vsi, ki se bodo prijavi na razpis, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

Delavski svet DO Prevoz Brežice

razpisuje dela in naloge

1. individualnega poslovnega organa 2. vodje finančno-knjigovodskega sektorja 3. vodje tehničnega sektorja

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih v ZZD, izpolnjevati še naslednje:

- pod 1.) da ima visoko ali višješolsko izobrazbo ekonomske, organizacijske, pravne, upravne ali prometne smeri;
  - pod 2.) da ima visoko ali višješolsko izobrazbo ekonomske smeri;
  - pod 3.) da ima visoko ali višješolsko izobrazbo strojne smeri;
  - pod 1., 2. in 3.) — da ima pet let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih;
  - da ustvarjalno razvija socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose;
  - da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti.
- Mandat traja 4 leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: DO Prevoz Brežice, Milavčeva 42. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

SGP „Pionir“, TOZD Mehanizacija, kovinarstvo in inštalacije, Kettejev drevored 37

objavlja
 prosta dela in naloge:

1. vodja študija dela in časa
2. vodja skladišča Avtoservis Ločna
3. vodja proizvodnje PPI Cikava
4. elektrotehnik (jaki tok)
5. programer avtomatske obdelave podatkov
6. tehnolog
7. konstruktor
8. strugar
9. rezkalec
10. ličar
11. ključavničar
12. mizar za popravilo avtocamp prikolic

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- pod 1: dipl. str. inženir, str. inženir, str. tehnik z 3, 5, 7 let delovnih izkušenj
  - pod 2: prodajalec ali poslovodja
  - pod 3: strojni inženir in 5 let delovnih izkušenj
  - pod 4: elektrotehnik (jaki tok) — pripravnik
  - pod 5: elektroinženir ali ekonomist z delovnimi izkušnjami na področju računalništva
  - pod 6: str. tehnik, str. inženir, dipl. strojni inženir z 5, 6, 7 let delovnih izkušenj
  - pod 7: str. tehnik, str. ing. z delovnimi izkušnjami
  - pod 8-12: kvalificirani delavec ustrezne stroke z 2 letoma delovnih izkušenj
- Kandidati bodo sprejeti v delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in pogojem poizkusnega dela.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev naj kandidati pošljejo do 10. oktobra na naslov: SGP „Pionir“ Novo mesto, TOZD Mehanizacija, kovinarstvo in inštalacije, Kettejev drevored 37. Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po objavi razpisa.

DSSS

objavlja
 proste delovne naloge in opravila

diplomiranega pravnika ali profesorja politologije — družbenopolitične usmeritve.

Področje dela je priprava osnutkov samoupravnih aktov in vodenje sprejemnih postopkov samoupravnih aktov ter postopkov v zvezi z vzpostavitvijo delegatskega sistema. Prijave dostavite na kadrovsko službo DSSS SGP „Pionir“, Novo mesto, Kettejev drevored 37.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 20. septembra — Suzana Petek, 21. septembra — Mateja Sobota, 22. septembra — Mavricij Nedelja, 23. septembra — Slavojka Ponedeljek, 24. septembra — Nada Terek, 25. septembra — Uroš Sreda, 26. septembra — Kozma Četrtek, 27. septembra — Vincenc

LUNINE MENE
25. septembra ob 4.10 — mlaj

KINIO

BREŽICE: 21. in 22. 9. angleški film Pink Floyd — zid. 22. 9. angleški film Ljubimec Lady Chatterley. 23. in 24. 9. francoski film Gneča na Karibih. 25. in 26. 9. ameriški film Nočni jastrebi. 27. 9. ameriški film Ben Hur.

maloglasji

SLUŽBO DOBI

MONTER centralne kurjave dobi zaposlitev. Ponudbe pod šifro: "OBRT — LJUBLJANA".
TAKOJ zaposlim pridnega delavca z znanjem mizarstva. Terensko delo. Telefon 20-408.

STANOVANJA

ODDAM dvosobno stanovanje v Novem mestu. Informacije na telefon 61-094, od 14. do 15. ure.
SAMSKEMU oddam centralno ogrevano opremljeno sobo. Cesta herojev 33 a, Novo mesto.

Motorna vozila

Z 750, letnik 1979, in Z 850, letnik 1981, prodam. Tone Novak, Sred. Grčevje 10, Otočec.
TOMOS AVTOMATIC, 1984, prodam. Švent, Danila Bučarja 8, Novo mesto, telefon 25-339.
ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam. Franc Janež, Majde Šilc 21, Novo mesto, telefon 20-333.
Z 101, letnik 1980, prodam. Telefon popoldne 82-591.
ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, in dirkalno kolo travarji, (oprema kampanjola), prodam. Franc Škerbinek, Čermelčeva 19, Brežice, pri bolnišnici.
PRODAM ali zamenjam za osebni avto ali traktor — tovornjak kasonar, 12 ton. Ogled v vasi Kalce-Naklo, pošta Podbočje, med Krškim in Kostanjevico na Krki: Albin Paček, Kalce-Naklo, začasna številka 5.
Z 101, letnik 1977, prodam. Hočev, Smalčja vas 40, Šentjernej.
PRODAM Zastavo 101, informacije na telefon 22-129 od 7. do 16. ure.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.
UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (v. d. glavnega urednika in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Želaznik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič, Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik.
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 din. Letna naročnina 900 din — Za delovne in družbene organizacije 1.800 din, za inozemstvo 15 ameriških dolarjev oz. 40 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti). — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 325 din, za razpise, licitacije ipd. 455 din, 1 cm na določeni srednji ali zadnji strani 495 din, 1 cm na prvi strani 650 din. Vsak mali oglas do 10 besed 180 din, vsaka nadaljnja beseda 18 din. Na podlagi mnenja sekretarja za informacije IS skupščine SRS (št. 421—1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novo mesto 52100-603-30624 — Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka (068) 24-006 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozđ Grafika, Novo mesto — Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 20. in 23. 9. film Razbojnik za večne čase. 21. in 23. 9. film Furija iz Chicago. 25. 9. ameriški film Kramer proti Kramerju.
KOSTANJEVICA: 22. 9. ameriški film Košmar. 23. 9. angleški film Resnične zgodbe, 8. del.
KRŠKO: 23. 9. ameriški film Goljufiva igra. 25. 9. francoski film Poslednji Mohikanec. 26. 9. ameriški film Surovi udarci. 27. 9. Resnične zgodbe, 7. del.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 20. 9. filmsko gledališče — nemški film Zakon Marije Braun. Od 21. do 23. 9. ameriški film Bronco Billy. 22. 9. mladinski program. S. P. U. K. 25. in 26. 9. ameriški film Francoske razglednice. 27. 9. filmsko gledališče — ameriški film Kitajski sindrom.
SEVNICA: 21. 9. francoski film Zgodba o dekletu O. 23. 9. ameriški film Diamantni rez. 26. in 27. 9. francoski film Ljudje, zmešalo se mi bo.

PRODAM karamboliran FORD TAUNUS karavan, letnik 1971. Telefon 85-898, popoldne.
R 4, letnik 1978, karamboliran, skupaj ali po delih prodam. Stane Rus, Meniška vas 32, Dolenjske Toplice.
ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Lenart, Smolenja vas 11, Novo mesto.
CITROEN GS 1.3, letnik 1980, prodam. Ogled po 14. uri. Telefon 21-970.
ZASTAVO 750, letnik november 1979, zelo dobro ohranjeno, prodam. Selak, Luterško selo 13, Otočec.
ZASTAVO 750, letnik 1972, vozno, prodam za 25.000 din. Murn, Ragovska 6/6, Novo mesto telefon 25-382, zvečer.
126 P, letnik 7/82, prevoženih 11000 km, prodam. Alojz Starič, Čerovec 2, 68231 Trebelno.
SKODO 100 L, letnik 1971, registrirano, prodam. Jože Sladič, Kot 3 a, Semič.
PRODAM AUSTIN 1300, letnik 1972, obnovljen, registriran do junija 1985. Drago Zlobko, Čerklje 14 ob Krki, tel. (068) 69-177.
ZASTAVO 101 po delih prodam. Martin Cikač, Cesta kozjanskega odreda 6, 68281 Senovo.
Z 101 mediteran, letnik 1980, prodam. Kličite tel. 24-391, popoldne.
ZASTAVO 101, letnik 1974, registrirano do avgusta 1985, prodam. Tomaž Smolič, Dol. Straža 100.
ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, prevoženih 9000 km, prodam najboljšemu ponudniku. Informacije po telefonu 43-813 ali na naslov: Hrušovar, Stopiče 19.
Z 101, letnik november 1978, dobro ohranjeno, prodam. Ogled možen vsak dan od 15. do 20. ure. Anton Štublar, Rosalnice n. h. Metlika.
FIAT 126 P, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam. Martin Jazbinšek, Dajmatinova 5, Krško.
SPORTNO ŠKODO prodam ali zamenjam za WV. Prodam tudi kosilnico walkner. Naslov v upravi lista (5371/84).
PRODAM tovorni avto TAM — vlačilec za MAN motorjem 8 t, tkupaj ali po delih. Marjan Krajncič, Globoko 39, tel. 69-417.
R 4, letnik 1975, registriran do 9. 4. 1985, poceni prodam. Telefon (068) 58-655.

Z 101, letnik november 1977, po ugodni ceni prodam. Tone Draginc, Dobravica 11, 68310 Šentjernej.
PRODAM dva kom. novih avtomobila 825 x 20 sava radial, 1. a. razred. Telefon (068) 72-436, po 18. uri.
FIAT 750, letnik 1973, v voznom stanju, ugodno prodam. Pleskovič, Gomila 4, Šentjernej.
Z 750, letnik 1978, v dobrem stanju, prodam. Ivanišič, Cesta herojev 36, telefon 24-348.
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Tel. 69-716.
R 4 TLS, letnik avgust 1981, prodam. Informacije na telefon 71-150.
ZASTAVO 750, karambolirano, letnik 1982, prodam. Fric Gračner, Poklek 8, Blanca.
Z 750, letnik 1976, neregistrirano, prodam. Maleševac, Mirna peč 57.
Z 750, letnik 1975, prodam. Irt, K Roku 76, Novo mesto.
POCENI prodam R 12, letnik 1974. Tel.: 23-575.

PRODAM APN 6. Telefon (068) 84-975, od 16. ure dalje.
PO UGODNI CENI prodam FIAT 750, letnik 1976. Ogled je možen vsak dan. Matija Ramuta, Osojnik 32, 68333 Semič.
SPAČKA, letnik 1976, prodam. Cesta herojev 33 a, Novo mesto.
PRODAM LADO 1200 S, staro 6 mesecev, dobro ohranjeno. Ogled je možen vsak dan. Naslov: Martin Suklje, Kot 20, pri Semiču.
Z 101 komfort, letnik 1979, prodam. Franc Kodrič, Dol 20, Podbočje.
KADET, letnik 1976, prodam. Tratar, Šentjernej 244, telefon 32-040.
PRODAM avto PRINZ 1200 c, letnik 1970, registriran do julija 1985. Cena 3.5 M. Telefon 85-978, popoldne.
101, letnik 1979, ugodno prodam. Darko Kos, popoldne AMD Brežice, popoldne Arnovo selo 46, Artiče.
SKODO 105, letnik 1982, prevoženih 150000, prodam. Žibert, Drska 46, Novo mesto, telefon 25-237.
ZASTAVO 750, letnik 1974, registrirano do avgusta 1985, prodam za 7 M. Miškovič, Šegova 6, Novo mesto.
UGODNO PRODAM OPEL KADET olimpija in ZASTAVO 750 v voznom stanju. Alojz Golob, Gor. Tež. a voda 1, telefon 43-715.
PRODAM dobro ohranjeno Z 101 L, letnik 1978, registrirano do aprila 1985. Informacije po telefonu 85-723.
PRODAM avto W hrošč, letnik 1975. Lenarčič, Pristava 8, Novo mesto.
PRODAM motorno kolo tomos avtomatik 3 ML. Balazič, Majde Šilc 11, telefon 24-679, popoldne.
PRODAM wartburg karavan, letnik 1976. Telefon 44-547.
126 P, letnik 1977, ugodno prodam. Jožef, Ločna 42, Novo mesto.
Z 750 LE, letnik 1982, prodam. Nad mlina 54, Novo mesto. Za del vrednosti vzajem v račun suha drva.
Z 101, letnik 1978, in R 4, letnik 1979, prodam ali zamenjam za gradbeni material. Zvone Kramar, Gor. Karteljevo 26, Mirna peč.
Z 750, LE, letnik 1982, prodam. Jože Benkič, Družinska vas 64, Šmarješke Toplice.
FIAT 750, star tri leta, prodam. Pokličite na telefon 44-192.
Zastavo 750, letnik 1974, registrirano do junija 1985, prodam za 57000 ND. Pšeničnik, Ragovska 16, Novo mesto.
R 4, letnik 1980, prodam. Alojz Šiler, Prečna 20, Novo mesto.
PRODAM motor z menjalnikom za FIAT 126 P. Janko Medved, Jerebova 16, Novo mesto.
VW 1300, letnik 1967, ugodno prodam. Mario Mohorovič, Mestne njive 11, Novo mesto.
GOLF JGL, letnik 1982, prodam. Gornik, Dol. Stara vas 11, Šentjernej.
PRODAM ETZ 250, september 1983. Dušan Jene, Zavinek 2, 68275 Škocjan.
PRODAM dele za ŠKODO 100 S/73. Telefon 85-745, od 15. do 19. ure.
LADO 1500 SL, letnik 1979, prevoženih 59000 km, dobro ohranjeno, po ugodni ceni prodam. Anton Brodarič, Podzemelj 2, Gradac, telefon 56-749.
ZASTAVO 850, letnik 1981, registrirano do junija 1985, prodam. Informacije popoldne na tel. 21-040 int. 230, popoldne 23-695.
NUJNO Prodam R 4, letnik 1980, telefon 20-544.

Kmetijski stroji

PRODAM novo vrtno rotacijsko kosilnico gorenje ali panonija. Tone Hočev, Smalčja vas 40, Šentjernej.
PRODAM traktor 25 KS s koso ali traktor 16 KS. Matjašič, Arnovo selo, Artiče.
PRODAM dva traktorja od 30 KM in 15 KM. Jože Virč, Čateška 20, Čatež, 68250 Brežice.
PRODAM frezo (8 KM), rabljeno. Informacije na tel. 25-358, od 17. ure dalje.
PRODAM traktor fiat (35 KM), italijanski, dobro ohranjen. Venčeslav Pečnik, Mrzla planina 31, 68292 Zabukovje.
PO UGODNI ceni prodam železno traktorsko prikolico. Martin Novak, Studenc 19.
PRODAM traktor ferguson 42, v dobrem stanju, in zetor, pogon na vsa

štiri kolesa. Ivan Verbič, Ostrog 19, Šentjernej.
PRODAM frezo SIMPLICITI (8 KM) in trofazni hidropakt. Telefon 21-998 ali 85-903.
PRODAM traktor URSUS C—335, star dve leti, dobro ohranjen, 215 delovnih ur, po ugodni ceni. V račun vzajem tudi gradbeni material. Ivan Gerzina, Stolovnik 13, 68280 Brestanica.
PRODAM traktor UNIVERZAL, ali nov IMT 542 in brejo kobilu, staro 10 let. Stane Metelko, Kuzarjev kal 8, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM črnobeli TV in skoraj nov KÜPERBUSCH. Informacije: Jože Novak, K Roku 27 (Smihel)
PRODAM pony ekspres in dirkalno kolo na deset prestav. Marjan Strajnar, Podgora 44, Straža.
DIRKALNO KOLO SPRINT, novo, prodam. Švent, Danila Bučarja 8, Novo mesto, tel. 25-339.
PRODAM 80-basno klavirsko harmoniko, rabljeno ostršeje in plohe za fasado. Tel. 84-178.
PRODAM sadike za živo mejo. Informacije: Pokorny, Novo mesto, tel. 24-289.
UGODNO PRODAM nov dvosod (brest). Informacije na tel. (068) 20-324, vsak dan od 18. do 21. ure.
HARMONIKO, 60 - 80 basov, si sposodim ali kupim. Ponudbe na tel. 22-550, popoldne.
PRODAM ostršeje za hišo. Drago Klenovšek, Partizanska 29, Novo mesto.
PRODAM rabljen pralni stroj. Tel. 75-584.
KOZOLEC „topler“, dobro ohranjen, ob cesti, prodam za 19. M. Telefon (061) 786-021.
PRODAM kovinsko cisterno (2100 l) in barvo za žlebove, nemško, kupferlack. Ražen, Kristanova 5, telefon 24-971.
PRODAM dve ovci, eno brejo in eno staro pet mesecev. Anton Konček, Uršna sela 134.
PRODAM 5 l laka za parket — polmat. Alojz Simončič, Šentjernej 278.
PRODAM kombinirano peč braum za v kopalnico in dve trajno goreči peči „Emo Plamen“. Ana Zeleznik, Vina gorica 6, Trebnje.
PRODAM rabljeno zamrzovalno skrinjo, dodatni štedilnik na trda goriva, žensko kolo in novo plinsko peč. Jože Kolenc, Nad mlina 3, Novo mesto.
PRODAM nov nerazpakiran avtoradiokasetofon 2 x 10/20 W in dva rabljena zvočnika 2 x 20/30 W. Telefon 24-267, po 15. uri.
PRODAM barvni televizor za 3 M. Telefon (068) 24-259.
PRODAM otroški voziček, zibelko in moško obleko številka 48, kot nova. Mijajlovič Na Lazu 3, Novo mesto.
PRODAM pletilni stroj Standard, nov. Kristanova 30/2, Novo mesto.
PRODAM ali zamenjam plemensko telico za plemensko kravo. Jože Lavrič, Stare žage 4, Dolenjske Toplice.
PRODAM 6 mlinov za grozde in sadje. Franc Uhan, Lukovec 11, Trebnje.
PRODAM belo in črno grozde po 28 din kg. Informacije na telefon (067) 76-409, zvečer.
PRODAM triletno kobilu in mlado kravo. Zupančič, Ponikve 11, Trebnje.
PRODAM kotel za žganjekuho, dvocevni, in kad s pečko, malo rabljeno, po ugodni ceni. Bergant, Igljenik 9 pri Veliki Loki.
PRODAM dve ovci, Niko Gorše, Drganja sela 29, Straža.
PRODAM 7 mesecev breji kravi. Plut, Čerovec 12, Semič.
PRODAM 200-litrsko prešo s kovinskim ogrodjem. Naslov v upravi lista (5373/84).
PRODAM dve kravi, breji 6 in 8 mesecev. Miklič, Gor. Kamence 9, Novo mesto.
PRODAM nov računalnik ZX — 81 z vso opremo in navodili. Telefon (068) 21-114.
PRODAM fantovsko obleko, za 16 let, v modri barvi ter usnjen suknjič, podložen s krznom, za 14 let. Cena ugodna. Avguština, Podturne 43, Dolenjske Toplice.
PRODAM zamrzovalno skrinjo (410 l). Naslov v upravi lista (5374/84).
PRODAM tovorno prikolico za osebni avto tip 700. Telefon 44-255, zvečer.
PRODAM pomivalni stroj CANDY, peč kuperbusch in 800 kom zidakov B — 7. Relič, Jerebova 16, Novo mesto.
PRODAM 270 kom betonskih zidakov. Vene, Črmošnjice 61, telefon 43-707.
PRODAM skoraj novo kolo pony. Telefon 23-355.
PRODAM staro leseno gospodarstvo poslopje — pod in 300 kosov strelnikov Novoteks, Koncila, Rumanja vas 33 pri Dolenjskih Toplicah.
TV HITACHI (barvni) CPT 2082 (51 cm) nov, z garancijo in deklaracijo, prodam (12 M). Telefon (068) 25-627.
PRODAM 10 m drv. Naslov v upravi lista (5375/84).
PRODAM manjšo klavirsko harmoniko. Telefon 23-306.
PRODAM AMATI bovine z remo opnami. Tel. 23-503.
PRODAM nov sod 470 l. Mišjak — Štine, Nad mlina 56, Novo mesto.

PRODAM hladilnik (175 l). R. Romih, Šegova 33, Novo mesto.
UGODNO PRODAM klavirsko harmoniko weltmeister, 96-basno, dobro ohranjeno, in dolgo belo poročno obleko številka 42. Anica Zupančič, Gubčeva 6, Krško ali telefon (068) 72-727.
PRODAM tri leta star sod (1500 l) in smarnico-grozde. Anton Škedelj, Gabrje 43, Brusnice.
PRODAM dve rabljeni peči za centralno ogrevanje brez boilerja (20000 kcal in 35000 kcal). Pečarič, Mirana Jarca 22, Novo mesto, telefon (068) 21-946.
PRODAM nov kasetofon stereo znamke Masako z zvočniki 20 vatov. Zvone Grandlič, Hrustje 10, Mirna peč.
PRODAM dva junca težka 400 — 500 kg in nov 500 l sod. Naslov v upravi lista (5376/84).

KUPIM

STREŠNO OPEKO, rabljeno ali novo, kupim. Tone Hutar, Rožni dol 8, Semič.
TRAKTOR „Tomo Vinkovič“ od 18 do 30 KS kupim. Franc Zlemberger, Selo 14, 68233 Mirna.
V OKOLICI Novega mesta kupim manjšo starejšo hišo. Ponudbe pod šifro: „DO 100 M“.
KUPIM NSU 120, lahko nevozen, da je le školjka v dobrem stanju. Jože Knez, Breg 10, Loča pri Zidanem mostu (61434).
KUPIM rabljen telefonski aparat. Naslov v upravi lista (5372/84).

POSEST

NA VINJEM VRHU pri Beli cerkvi prodam vinograd z zidanico. Ločna 36 (za tovarno Krka), Novo mesto.
PRODAM sadovnjak in starejšo brunarico v vasi Blaževica (Verdun). Informacije na telefon 25-379, zvečer.
PRODAM zazidljivo parcelo v Gotni vasi. Telefon (061) 772-769.
PRODAM hišo, lokacija 300 m iz centra Krškega, z dvema sobama, verando, pomožnimi prostori in veliko kletjo s tremi prostori. Primerno za obrtno podjetje, posebno za povratnike iz inozemstva. Ob hiši je 1 ha zemljišča. Šifra: „DOBRO“.
VINOGRAD (13 a) z zidanico (3 x 4), vse vrsono, prodam. Telefon 69-716.
V METLIKI prodam ali oddam v najem vinograd (11 arov) ter oddam v celotno košnjo 2 ha travnika. Tel. (061) 573-251, zvečer.
PRODAM hišo v Straži, narejeni dve pletci. Cena 140 M. Vprašati: Kandijška c. 7. Novo mesto ali telefon 25-645.
TAKOJ PRODAM 67 arov posesti, to je 6 let star na terasah vzgojen vinograd (350 trt), ostalo pašnik in starejša lesena montažna hiša z elektriko, vodo v njej na Okučju 6, Vrh nad Boštanjem — za 500.000 din. Alojzija Lipoglavšek, Titova 114, Senovo. Informacije na telefon (068) 79-393, ali popoldne (068) 71-260.
POCENI prodam večjo zazidljivo parcelo za vikend ali hišo. Ponudbe pod šifro: „TAKOJ“.

RAZNO

MOGOČE kje živi dekle ali mamica od 20 do 30 let, ki bi bila pripravljena priti k fantu na deželo. Sem brez bratov in sester, z domačijo in malo zemlje ter dobro službo. Ponudbe pošljite pod šifro: „NA DEŽELI JE LEPO“.
NUJNO IŠČEM univerzalni stružni stroj, star do 10 let. Ponudbe pošljite na naslov: Joža Matešič, Preloka 59, 68344 Vinica.
Na izbiro so: mladi jagenjčki, plemenske ovce, breje ovce — jezersko-solavske in pramske, križane z romanovcem. Prodaja bo v nedeljo, 23. septembra, v vasi Drape, od 12. ure dalje. Med Jugorjem in Hrastom se pri kapelici zavije proti vasi Dole, 1 km naprej je vas Drape.
INSTRUIRAM angleški jezik za osnovne šole. Informacije za telefon 24-825.
TAKOJ dam v najem delavniški prostor, primeren za kakršnokoli obrt, s priključki vode in trofazne električne napeljave. Ogled je možen vsak dan. Vse ostalo po dogovoru. Nevenka Rudman, Višička c. 19, Črnomelj.

PREKLICI

ANTON KOMLIJANC, Zaboršt 14, Škocjan, opozarjam Albina SAL-
ZAHVALA
Ob boleči izgubi naših dragih staršev
FRANCA in TEREZIJE
TRŠINAR
iz Škocjana 40
se zahvaljujemo vsem, ki ste našega dragega očeta in drago mamo spremlili na njuni zadnji poti. Hvala tovarni IMV — transport, vsem sosedom ter duhovnikom za opravljeni obred.
Vsi njuni

MICA, st., Bučka 35, da mi vrne sod, ki je moja last in da mi vrne, kar je vzel v omari. Opozarjam ga tudi, da ne hodi v mojo hišo skozi okno. Če tega prepriča ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
VILJEM MLAKAR, Stari trg 7, Trebnje, prepovedujem Milanu Mlakarju, da ne požiga starih cunji pri moji hiši in ne v vrtu vrtnih odpadkov, ker mi dela škodo na fasadi. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.
FANI CRNE in JOŽE NOVAK, Osrečje 17, Škocjan, prepovedujeva hojo in kakršnokoli vožnjo čez najino zemljišče in dvorišče. Kdor tega ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjala.
NEŽA ŠIKONJA, Tribučje 40, Črnomelj, prepovedujem Bogomiru in Veri ŠIKONJA iz Črnomlja, Pod smreko 2, vsako prodajo premoženja ali nepremičnin s posestva pokojnega Janeza Šikonje. Vsaka kupčija, sklenjena z njima, je neveljavna.
ALOJZ ZUPANČIČ, Dobrova 22, Senovo, preklicujem vsako pogodbo, ki jo bo kdorkoli sklenil s Petrom Zupancem, Mestne njive 5, Novo mesto, in opozarjam, da jo bom takoj sodniško razveljavil na njegove stroške.
MARIJANA PER, Vrh pri Pahi 6, opozarjam MARIJO HRASTAR, st., Vrh 12, da preneha širiti lažne govorice o meni, ker jo bom sicer sodno preganjal.
ALOJZ KERIN Cerovi log 1, Šentjernej, prepovedujem hojo in vožnjo po moji parceli v Hrustju. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. Še posebej opozarjam vodovodno skupnost, naj ne drsa z avtomobili po parceli.
JANEZ DRAGAN, Bogničeva vas 12, Trebelno, opozarjam vsakogar, da me ne žali z žaljivimi priimki. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

ZA 90-letnico življenja iskreno čestitajo svojemu dragemu očetu, staremu očetu — čikotu ANDREJU VI-RŠČKU s Padersiščeve ulice v Novem mestu, da bi bil še dolgo med nami zdrav, srečen in vesel. To mu želijo vsi, ki ga imajo radi in on njih. Enako želimo KRENOVI MAMI za njen 90. rojstni dan.
Dragemu BOJANU za njegov 15. rojstni dan iskreno čestitajo ter mu želijo vse najboljše — oči, mami in brat Ciril.
DUŠANU NAHTIGALU iskrene čestitke ob 15. rojstnem dnevu. Oče, mami in brat Ciril.
ANICI HRASTAR iz Zagrada pri Škocjanu želi vse najboljše za 17. rojstni dan in mnogo sreče v življenju — Jože.
MILANU ZUPANČIČU iz Regrče vasi 180 in njegovi hčerki SUZANI za njuno praznovanje iskreno čestitata ata in mama iz Čemš.

DOBVESTILA

ANSAMBEL RUBIN s pevko vas vabi na ples in prijetno zabavo vsako soboto v gostišču Henčkov dom na Dobravi.
PRODAJAMO kokišne nesnice za zakol ali za nadaljnjo rejo. Prodajamo vsak dan od 13. ure dalje. Telefon (068) 85-783 — Jože Pršina, Dol. Toplice 82.
FOTOGRAFIRAM za osebno izkaznico (pohitite), vozniško dovoljenje in potni list, poroke, pogrebe itd. Še pripravila FOTO KARLI, Straža!

SERVIS CANDY

Janez Močnik, Novo mesto, telefon 22-668.

POPRAVEK

Pri „V spomin“ za JOŽETA BEVCA iz Debenca pri Mirni, kar je bilo objavljeno v prejšnji številki, je prišlo do napake v datumu. Pravilno je 16. septembra in ne 10. septembra, kakor je bilo objavljeno.

Pri zahvali za IVANKO PROGAR

Pri zahvali za IVANKO PROGAR iz Mirne peči 81, ki je bila objavljena v prejšnjem Dolenjskem listu, je bila pomotoma izpuščena zahvala Novotehni Novo mesto in pevcem. Zaradi neželje, napake se opravičujem. Jože Progar.

Za vedno je odšel
in v nas bo živel.

ZAHVALA

Z bolečino v srečo smo se v soboto, 15. septembra za vedno poslovili od našega dragega 83 let starega moža, očeta, starega očeta, pradedka in strica

**FRANCA
DAROVCA**

iz Gor. Straže 26

Iskrena zahvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje na njegov grob in pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja obema govornikom, pevcem in godbi za žalostinke, podjetjem Novoles — TOZD STILNO, GG — TOZD Straža, PTT ter župniku za opravljene obred.

Žalujoči: žena Marija, sinova Jože in Tine, hčerki Justa in Marija z družinami ter vsi ostali njegovi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 68. letu zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

**ALOJZ
JURAK**

borec XII. SNOUB in Dolenjskega odreda

Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju urološkega oddelka novomeške bolnišnice in dr. Gornikovi. Hvala vsem sorodnikom in prijateljem, ki ste pokojnega obiskovali v času njegove bolezni in mu ob njegovi smrti darovali vence in cvetje. Posebna zahvala Milki in Vladu Potočarju ter družini Dragman. Hvala govornikom za poslovilne besede ob njegovem grobu, ZZB Vel. Bučna vas, predstavnikom XII. SNOUB in Dolenjskega odreda. Hvala za vence vsem darovalcem: Krka — tovarna zdravil TOZD Marketing, Cestno podjetje, Novoteks in Droga. Topla zahvala vsem, ki ste ga imeli radi in ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 60. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**STANE
STRAMIČ**

upokojenec iz Cegelnice

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnega v času njegove bolezni obiskovali in ga bodrili. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in patronažnim sestram Dolenjskega zdravstvenega centra za prizadevno nego bolnika na domu, delavcem urološkega oddelka novomeške kirurgije pa za nego v bolnišnici. Posebna zahvala velja tudi Jožici Srebrnjak, družini Kovačič in družini Grabrijan za njihovo skrb in pomoč, pogrebnikom PGD Železničar, nekdanjim sodelavcem ŽTO Novo mesto — tozd za VV, delavcem SGP PIONIR — TOZD MKI, vsem govornikom za poslovilne besede, številnim darovalcem cvetja in vencev in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Angela in sin Robert z družino

ZAHVALA

31. avgusta 1984 je po kratki in težki bolezni umrla v zemunski bolnišnici

MARIJA BELE

rojena 1922 v Birčni vasi pri Novem mestu,

živela in delala pa je v Metliki, Črnomlju, Bežaniji in Zemunu pri Beogradu. Zahvaljujemo se medicinskemu osebju in častnim sestram za nego naše mame ter župniku za spremstvo naše mame na Bežanijsko pokopališče. Hvala vsem sosedom, znancem in sorodnikom za podarjene vence, cvetje in spremstvo pokojne na njeni zadnji poti.

Žalujoči: Stanko Bele iz Hamburga, hči Violeta Vukašinovič iz Kopenhagena in njena šolska prijateljica ter naša poročna in krstna priča Marija Virant — Kastelic iz Zemuna — vsi z družinami

Če bi koga solza obudila,
tebe, dragi Jože,
ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

V 28. letu starosti nas je zapustil naš dragi sin, brat, ati, bratranec in nečak

**JOŽE
PIPAN, ml.**

Vel. Orehek 15, Stopiče

Isreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, pokojnemu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo duhovniku za lepo opravljene obred ter sosedom Učmanovi in Ovničkovi za vso pomoč. Vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: Silva, hčerka Jožica, oče Jože, bratje Štefan, Vid, Stane in Franci ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratki, a težki bolezni nas je v 54. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, zet in svak

**ALOJZ
DRAGOVAN**

iz Grabrovec 27 pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Še posebej smo hvaležni osebju internegega oddelka novomeške bolnišnice in zdravstvenemu osebju v Metliki. Zahvaljujemo se kolektivu Beti Metlika, potem ZD Krško, Dekor Metlika, GD Grabrovec, ZSMS Grabrovec, govornikom za poslovilne besede in župniku za lepo opravljene obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Jože, hčerki Majda in Marija z družinama, brat in sestra ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

21. septembra mineva leto dni, odkar ni več med nami naše drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

**KRISTINE
MUŠIČ**

iz Tuševga dola 14

Vsa sreča je pri nas minila, ko tebe, draga mami, zemlja je pokrila. Vse bolj osamljene so naše poti, odkar v temnem grobu počivaš, ljuba mami, ti.

Hvala vsem, ki se je še spominjate!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše drage mame in stare mame

**ANE
ŽUKOVEC**

Iz Pluske pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti, zlasti sosedom. Posebna zahvala družini Andošek, Društvu upokojencev Trebnje ter župniku za opravljene obred.

Žalujoči: otroci Lojze, Joža, Anica, Rezka in Janez z družinami ter ostali sorodniki

ZAHVALA

Po težki in hudi bolezni se je od nas za vedno poslovila draga mama

**NEŽA
PIRC**

Kalce — Naklo 24

Najlepša hvala vsem, ki ste ji kakorkoli pomagali v njenih težkih trenutkih. Posebna zahvala velja sosedom Tršeličevim, Colaričevim, Jeničevim, Bučarjevim, kakor tudi vsem ostalim sorodnikom in znancem za darovano cvetje in spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Lepa hvala tudi župniku za lepo opravljene obred.

Žalujoči: mož Janez, sin Lojze z ženo Fani in Branko ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

**FRANČIŠKE
RAČIČ**

iz Leskoveca pri Krškem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli pisno in ustno sožalje. Posebna hvala dobrim sosedom za vso pomoč. Hvala vsem, ki ste pokojno spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti in jo obsuli s cvetjem. Iskrena hvala dr. Vilmi Sitar in Milanu Heraloviču, kolektivu zavarovalne skupnosti Triglav Krško in pihalnemu orkestru iz Krškega. Vsem, ki ste našo mamo imeli radi, iskrena in topla hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubelega moža, ata, starega ata, brata in strica

**VINKA
ŠETINA**

iz Kočevja, Tesarska 3/b

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za vso pomoč, sočustvovanje in izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence ter številno spremstvo do njegovega preranega groba. Posebna zahvala velja družinam Gričar in Ofak ter tovarišu Kužniku za poslovilne besede pri odprtjem grobu, delovnim kolektivom ZKGP TOZD Mesarija, LIK TOZD Pohištvo, SO Kočevje, Društvu invalidov Kočevje ter sodelavcem pa za podarjene vence. Prisrčna hvala duhovniku za lepo opravljene pogrebne obred in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, teta in sestra

**MARIJA
KRAUS**

upokojenka in partizanska vdova
iz Blata 16 pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje. Posebna zahvala velja Društvu upokojencev Trebnje za spremstvo s praporom in kaplanu za lepo opravljene obred in tople besede. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat naša iskrena zahvala!

Žalujoči: hčerka Olga in Rudi Göpfert, vnuki Rudi Göpfert z družino in Stanko Göpfert z družino

JANEZ SIMČIČ

Malo je pripomogla tudi pokvarjena ura, a kar je res, je res: tistega jesenskega dne pred več leti, ko je metliška zadruga prvič odkupovala grozdje, je prvi pripeljal grozdje pred Vinsko klet Janez Simčič, kmet iz Železnikov, vasice z osmimi hišami, stisnjene v globeli med Draščiči in Krmačino. „Dobro se spominjam, ob petih zjutraj sem bil že pred kletjo.“ In od takrat je Simčič večino svojega pridelka grozdja vsako leto prodal zadrugi. Ni bil vsako leto med prvimi, vsekakor pa je med tistimi belokranjskimi vinogradniki, ki prodajo največ grozdja, lani ga je bilo celih 15 ton. V največji meri je to črno grozdje, kajti kakih 20 do 30 hektov belega predelamo doma. Z metliško zadrugo že od vsega začetka zelo dobro sodelujemo, ne samo grozdje, vse, kar imamo, prodamo njim. Ni kaj reči, metliška zadruga je v redu, jako pošteti so, mi pa tudi do njih. Ko sem potreboval posojila za nakup strojev, ni bilo vprašanje, ali mi bodo dali ali ne,“ je pripovedoval Simčič, možak, ki si je v življenju pri delu na zemlji in z zemljo pridobil v današnjem času vedno bolj redko lastnost — umirjeno preudarnost in kleno tehtnost.

Pogovor je tekkel v času med dvema večjima opraviloma tistega dne: Janez in njegova žena Karlinca sta pozno popoldne prišla iz trtja, kjer sta delala od jutra in se odpravljala na trav-

nik, kjer ju je čakalo še za voz otave. Ne samo okoli 2 ha vinogradov, celo posestvo, ki meri skoraj 13 hektarov, obdelata Janez in Karlinca zvečine sama. In ne samo to, nekaj zemlje imajo Simčičevi v najemu. „Nič lepšega ni, kot delati na kmetiji, če si zdrav, ko zadovoljen gledaš, kako vse raste. Pri naši hiši se nisimo nikoli branili delati in vse, kar imamo, imamo samo od dela na zemlji, vse samo od dela, tudi vse štiri otroke smo izšolali,“ sta pripovedovala zakonca. „In še srečo imamo, da živimo v tako složni vasi.“

Simčičeva sta čista kmeta, Karlinca je bila pred leti tri mesece v službi, a se ni dala — peš na delo v Metliko, doma pa otroci in vse delo, Janez pa je gospodar tako rekoč od malega, oče mu je umrl ko je bil še otrok, z 18. leti je šel v paritizane, po vojni pa je kot edini otrok prevzel kmetijo. In kdo bo nadaljeval njegovo delo? „Tri hčere so poročene, sin je še mladi, 23 let ima in je še sam. Sedaj je sofer v Beti in je veliko z doma, ko se bo naveličal voziti, se bo pa zemlje oprjel, saj je močan in priden za delo, tudi ponoči orje, če podnevi nima časa,“ sta ga hvalila starša.

Janez ima kmečke pokojnine in borčevskega dodatka 16 ti-sočakov na mesec. „To je edini stalni denar pri hiši, to nas rešuje, sicer bi bilo bolj žalostno,“ pravi. Tisto, kar dobijo za pridelke, takoj vložijo v zemljo. „Pri tej dragini denarja res ne ostane. Kilogram zaščitnega sredstva proti grozdni gnilobi je čez 500 jurjev, če ga nimam 10 kg, se ne splača iti v trtje! Potem: tisoč litrov nafte na leto nam ni dovolj. Sedaj moram kupiti zadnje gume za traktor — sedem starih milijonov. Koliko grozdja je treba dati za to!“ je našteval Janez. Karlinca pa je povedala, da si z denarjem, ki so ga iztržili za grozdje, niso še nikoli kupili niti kilograma mesa. „To bi bil greh.“

A. BARTELI

Gobje bogastvo

V Novem mestu od 22. do 24. septembra razstava

NOVO MESTO — Obiskovalci prireditelj Tedna turizma na Dolenjskem si bodo v kratkem lahko ogledali še razstavo gob. Novomeška gobarska družina jo bo pripravila v telovadnici Osnovne šole Katja Rupena, odprta pa bo od 22. do 24. septembra.

„Računamo, da bomo tudi letos, ko tako razstavo pripravljamo že sedmič, dali na ogled kakih 250 vrst gob,“ pravi predsednik gobarske družine Franc Beg. „Poskusili bomo prikazati kar največ gobjega bogastva Dolenjske. Ker morajo biti gobe na razstavi sveže, da ohranijo barvo in vonj, bomo šli ponje v gozdove le malo pred otvoritvijo. Manj vzdržljive gobe bomo morali večkrat menjati s sveže nabranimi, zato bodo morali nekateri naši člani dodatno v gozd.“

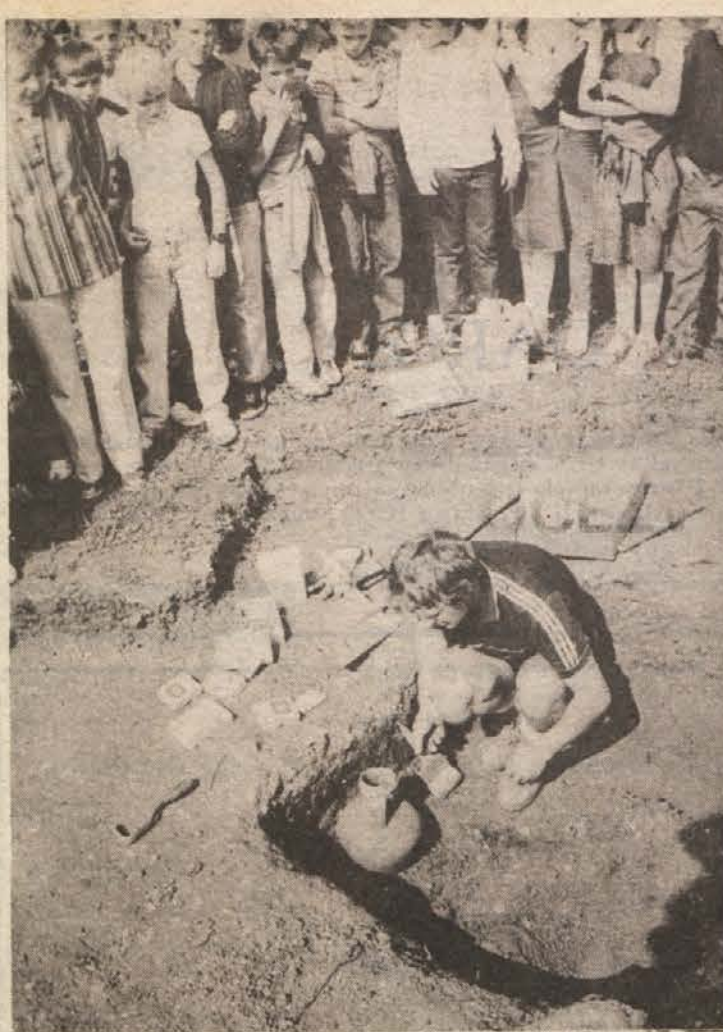
Razstava ne bo samo rezultat marljivosti in sposobnosti novomeških gobarjev, ampak tudi za obiskovalce nadvse poučna prireditev. Na njej bodo gobe označene z osnovnimi podatki, tako da bo moč že na prvi pogled razlikovati užitne gobe od neužitnih. Štrupene gobe bodo označene še zlasti vidno. „Eden prvih smotrov, ki naj jih doseže taka razstava, je ta,“ poudarja Franc Beg, „da bi gobe v gozdu laže prepoznali, hkrati pa se naučili tiste osnovne kulture, ki jo mora imeti vsak, kdor želi v naravo.“

Franc Beg: „Poučno za gobarje in druge!“

Da gobarji ne smejo biti plenilci narave, marveč njeni zaščitniki, o tem jih uče zlata gobarska pravila. Pravi gobar ne bo utrgal vsega, kar raste, marveč bo pustil kaj za seme. „Da bi tako tudi ravnali, se nenehno izobražujemo. Pogosto imamo predavanja, vsak ponedeljek pa na sestankih govorimo, kako se je treba obnašati.“

Svoje znanje prenašamo na druge in poskušamo biti tudi s tem kar najbolj uspešni,“ pravi Beg. Družina, ki jo vodi od letos, šteje okoli 130 članov.

IZKOPAVANJA NA VERDUNU — Izkopavanje zgodnjerskega grobišča na Verdunu so si prejšnji teden ogledali tudi učenci stopiške osnovne šole. O pomembnosti najdbe jim je govoril arheolog Danilo Breščak. (Foto: A. Bartelj)

Rimljani v Podgorju

Na Verdunu izkopali zgodnjersko grobišče — Lepo okrasje noriško-panonske ženske noše

VERDUN — Regijski Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta je začel konec prejšnjega meseca na Turkovi njivi pri Verdunu blizu Stopič sondažno raziskovanje zgodnjerskega grobišča iz 2. polovice 1. stoletja. To izkopavanje je spodbudilo lansko naključno odkritje bogatega vojaškega groba, pri letošnjem sondiranju pa so odkrili nadaljnjih 14 grobov.

Ekipa, ki jo vodi Danilo Breščak, arheolog konservator, v sodelovanju z arheologom Borutom Križem, je že do sedaj izkopala veliko keramičnih predmetov, bronastih okrasnih predmetov, pri katerih velja posebej omeniti okrasje noriško-panonske ženske noše. Breščak pravi, da gre glede na žgan način pokopa za razmeroma velike grobne jame. Raznimo je, da je bil en grob pokrit z masivno kamnitno ploščo in se je zato inventar odlično ohranil.

Izkopavanje financira novomeška raziskovalna skupnost, na pomoč pa je priskočila tudi kulturna skupnost. Za letošnji delo dela končali te dni, prihodnje leto pa bodo sondiranje nadaljevali, kajti prav gotovo so na tej njivi še grobovi.

A. B.

NA LOKI KATARINA II!
V petek pripravlja Glasbena zadruga kulturni večer, ki bo gotovo ponovno pritegnil vse, kar leže in gre, na Loko. V goste namršje prihaja ansambel, ki se je letos s svojo prvo LP ploščo in izredno uspešnimi nastopi bliskovito prebil v sam vrh jugoslovanske rockovske glasbe — Katarina II iz Beograda. Nedavni glasje prireditve Novi rock 84 v Ljubljani bodo v Novem mestu v petek nastopili tudi ob slabem vremenu v kinu Krka. Prireditelj prireditve, na kateri bodo kot posebni gostje nastopili še metliški pesniki in glasbeniki B. B. Shop, bo ob 19. uri. (dv)

VINSKA TRGATEV

Pripravljalni odobr tradicionalne slovenske vinske trgatve vabi vse rojake v Nemčiji in v domovini, da se udeležijo te prireditve v soboto, 20. oktobra. Trgatev bo v Wuppertal-Elberfeld, in sicer v Gaststätt Freibad Mirke. Za veselo razpoloženje bo igral kvintet Oto Lesjak iz Hildena, vmes pa bo nastopila folklorna skupina Ljubljana iz Essna. Za dobro pijačo in jedajo je poskrbljeno.

MARJAN BRADAC

ŠEST HKRATI NA SPREHOD — Novega izuma so bili veseli malčki v vrtcih in njihove vzgojiteljice. (Foto: J. Pavlin)

Še ena hiša iz bakrene dobe

Skupno so na Spahi doslej odkrili pet hiš izpred skoraj 4.000 let

KOČEVJE — Poročali smo že, da so pred petimi leti zanesljivo ugotovili, da je bilo nekaj na hribu Spaha pri Brezovici naselje. Izkopavanja, ki so letos trajala že četrto leto, so potrdila, da gre za eneolitno najdišče (bakrena doba, približno od leta 2.000 do leta 1.800 pred našim štetjem), za podobno kot so ga odkrili v Moverni vasi v Beli krajini.

Med dosedanjimi izkopavanji, ki so trajala vsako leto le po okoli tri tedne, vodila pa jih je Greta Hirschbäck—Merhar, kustodinja—arheologinja iz kočevskega Pokrajinskega muzeja, so odkrili ostanke štirih stavb. Gre za ostanke tal, ostanke kolov hišne konstrukcije, ostanke sežganega zidnega premaza in ostanke ognjišč. Oblika stavb se po ostankih ne da natančno določiti. Najverjetneje gre za stavbe

lesene konstrukcije, prepletene z vejevjem, to pa je bilo ometano z ilovico (hišni lep). Hiše so zgorale, zato se je hišni lep tudi ohranil. Z odkopavanjem so odkrili le razne odpadne dele, ki so jih takratni naseljenci zavestno pustili tam, ko so se odselili. Uporabne predmete so odnesli s seboj.

Med najdbami je dosti kosov keramike, kamnitega orodja, več ploščatih in prevrtanih sekir itd. Med deli orodij je veliko vsega: od večjih in manjših žrnj do praskal in sekir.

Pri dosedanjih izkopavanjih in tudi pri letošnjem so sodelovali študentje arheologije in dijaki kočevske gimnazije oz. družboslovne smeri. Letos so odkrili ostanke še ene hiše in veliko

Spaha, ki je od sedanjega najdišča oddaljena le okoli 500 m, poseljena v tistem času, se pravi v bakreni dobi. Nadaljnje raziskave bodo pokazale, ali je ta domneva upravičena.

Kustodinja Greta Hirschbäck—Merhar se je ob tej priložnosti zahvalila za dosedanje denarno pomoč pri izkopavanju raziskovalni in kulturni skupnosti občine Kočevje ter raziskovalni skupnosti Slovenije.

J. PRIMC

Prvi otroški „trolejbus“

V Novem mestu preizkušajo novo vozilo

NOVO MESTO — Problem, kako naj dve vzgojiteljici malčkove skupine peljeta na sprehod dvanajstero svojih nehočečih varovancev, so v vrtcu v Ločni rešili minuli teden. Na pobudo vzgojiteljice novomeških vrtec so v ljubljanski Tribuni izdelali prvi otroški trolejbus, v katerem lahko ena vzgojiteljica hkrati pelje šest malčkov. Novo testirano vozilo so dobili kot prvi v Sloveniji, v kratkem pa bodo s takimi „rešilnimi“ vozovi opremili vse svoje enote.

Pobuda za izdelavo tovrstnega vozila je v novomeških vrtech že stara. Prvi podoben primerek je izdelal Jože Dolinar, da bi tako olajšal delo svoji ženi — družinski varuhinji. Enako se je znašel tudi mož družinske varuhinje Anite Hočevar iz Hrastulj pri Škocjanu.

Vsi ti izumi niso imeli ustreznih testov, zato niso bili za široko uporabo. Njihove napotke so koristno uporabili v Ljubljani, kjer so do zdaj izdelali pet vozličkov, vsi pa bodo v Novem mestu. Cena je v primerjavi z vozličkom za enega otroka majhna, saj novo vozilo velja le 60.000 din.

FOTO TREH DEŽEL

LJUBLJANA — Združenje likovnih skupin Slovenije pripravlja fotografsko razstavo, ki jo bodo pod naslovom „Foto treh dežel“ odprli v nedeljo, 23. septembra, v atriju ljubljanskega Magistrata. S svojimi deli bodo sodelovali mojstri fotografije iz Slovenije, Italije in Avstrije.

Jamarji očistili požiralnik

Zdaj bodo ugotovili, kam vodijo podzemni rovi

LOŠKI POTOK — Ribniški jamarji so izkoristili ugodno vreme za čiščenje in urejanje požiralnika v vasi Travnik v krajevni skupnosti Loški potok. Ta požiralnik, ki je bil urejen že leta 1936, se je delno zamašil z raznim materialom in od deževju ni požiral vode.

Jamarji pri čiščenju in urejanju požiralnika sodelujejo z domačini in območno vodno skupnostjo Ljubljana—Sava. Med prvo delovno akcijo so iz požiralnika očistili okoli 30 kubikov raznega materiala. Zdaj je pri vzhodu v požiralnik potrebno vžidati novo rešetko. Predračunska vrednost opravljenih del je okoli 200.000 din, ki jih bodo s svojim delom zaslužili člani prizadevnega Društva za raziskavo jam Ribnica. S tem denarjem si bodo kupili najpotrebnejšo opremo in pravice za nadaljnje delo.

V sodelovanju z društvom Proteus in društvom jamskih potapljačev bodo ribniški jamarji še podrobneje raziskali ta požiralnik. Predvsem bodo ugotovili, ali je od tu možno priti v suha območja tega podzemnega sistema. Ta je zelo zanimiv, saj vodijo podzemni rovi na razne strani.

M. GLAVONJIC

Greta Hirschbäck—Merhar: „Velika znanstvena škoda bi bila, če ne bi dokončali odkrivanja naselbine iz bakrene dobe na Spahi.“

drobnega materiala. V hiši so našli dvojce ognjišč, katerih ruševnasti ostanke so čno nad drugim. Iz tega se da domnevati, da gre za dve poselitveni fazi, podrobnejši študij keramičnega materiala pa bo pokazal, za kakšno časovno razliko gre. Tudi radio-karbonska analiza skrbno spravljenih ostanikov oglja bo pripomogla k določanju starosti te naselbine.

Kustodinja Greta Hirschbäck—Merhar je o načrtih za nadaljnje izkopavanje na tem območju dejala:

„Upam, da bo imel naš muzej možnost, da bo dokončno odkril to naselbino. Če dela ne bi končali, bi bila to za znanost velika škoda. Kaže, da je bila tudi bližnja vzpetina v hribovju

BRIHTNI SIN NEVEDNEGA OČETA

Moj sin je tako razgledan, nacičan, poučen in brihten, da sem prišel globoko dvomiti o svojem očetovstvu. S štiridesetkilogramsko torbo hodi šele v četrtri razred, a mi postavlja takšna vprašanja in daje takšne odgovore, da zevam pred njim kot riba. Njegova vsevednost mi gre na jetra, njegovo neprestano vpraševanje pa mi pije kri.

Zapisal vam bom samo nekaj njegovih vsakdanjih vprašanj, da se ne bodo dvigovale dlake le meni:

— Oči, kajne, da je na svetu natanko tisoč vrst oklepnihi bičkarjev?

— Oči, kajne, da je najstarejša mirovna pogodba stara štiri tisoč petsto let in je končala petsto let dolgo vojno med sumerskima državama Umma in Lagaš?

— Oči, kaj je to Red ranales? Ali pa Red opuntiales?

— Oči, kajne, da je največji polž na svetu afriški orjaški polž Achatina achatina?

— Oči, kajne, da so postavili

najdaljši plot v Avstraliji, da bi se tako zavarovali pred dingi, divjimi psi, ki so množično klali drobnico?

— Oči, kajne, da je na svetu največji hotel Rosija v Moskvi s tri tisoč dvesto sobami?

— Oči, kajne, da so najštevilnejša ptičja vrsta golobi selci?

— Oči, kajne, da je izvedel najhitrejšo imputacijo na svetu Robert Liston v Edinburghu na Škotskem?

— Oči, kajne, da so najmanjši po rasti negriti Onge, ki žive

na Andamanskem otočju v Indijskem oceanu?

Zadnjič, ko mi je spet na suho pral možgane, pa sem vsekal nazaj.

— Poslušaj, sem rekel, ko je vrtal iz mene datum odkritja iridija, ali ne bi šla popoldne rabutat in peč koruzo?

Zakopal se je in, že od rojstva ni tako dolgo, nepremično strmel vame. Ko je prišel k sapi, je izustil:

Velja. Samo prej mi moraš odgovoriti na dve vprašanji. Prvič: kaj je to rabutanje, in drugič: kaj je to koruzo?

TONI GAŠPERIČ